

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Menjünk-e Párisba?

Budapest, szeptember 16.

(6.) Menjünk-e hát a párisi világiaklárásra? Vagy pedig hagyjuk abba előkészületeinket, amelyekre immár két esztendő óta annyi pénzázdozatot és ambiciózus munkát pazaroltunk? Rövid tétovázás után a magyar közvélemény már megadta erre a kérdésre a feleletet: napirendre tért a bojkott eszméje felett. Okosan is tette. A rennesi pör indulatba hozta a magyar közönséget; de indulatokkal nem lehet politikát csinálni, kivált nemzetközi politikát nem. Ilyen kérdésekben az érdekek okos mérlegelésének kell döntenie. Internacionális ügyekben a nemzeti érzés csupán szolgálója lehet a nemzeti haszonnak. A népek belső életében a lelki lendület mindig termékeny, külső életükben csupán akkor, ha józan önzéssel táplákozik. A rennesi ítélet bizony felháborító galádság volt: nyers bántalmazása az egész világ által felismert és elismert igazságnak. De vajjon az a bojkott mi lett volna? Pusztá tüntetés az igazság mellett? Nem; ennél jóval több: Franciaország megrendszabályozása. S ez az éppen, amitől tartózkodnunk kellett — okosságból.

A magyar kedély lobbanékony természetű. Nemes érzések könnyen ragadják meg lelkét, s aminek ilyen lelki impetusban nekibuzdul, azt — ha török, ha szakad — aztán végig is csinálja. Ennek a bojkott-mozgalomnak épp itt van a veszedelmes pontja. A rennesi ítéletnek közvetlen hatása alatt más népekben is megmozdult ugyanez az indulat. Csakhogy ott ez a fellobbanás nem élte túl a prima furia első pillanatait. Eszükre tértek csakhamar: az érdekek szempontjából kérdezték meg, meddig mehetnek el érzelmeik megnyilatkozásában. Mi nem tudjuk magunkat

ilyen mértékben fegyelmezni. Ha mi egyszer nekilendülünk a bojkott gondolatának, meg sem állunk, amíg az tetté váltva nincs. Jobb lesz tehát neki se lendülnünk. Mert immár bizonyos, hogy magunkra maradunk s guny tárgyává tesszük hazánkat. A párisi kiállítás bizony meg lesz minélkülünk is. Ha nem vagyunk ott, az meg se kottyan abban a világsokadalomban. S az emberek nem azt fogják mondani, hogy ezeket az igazságot való nemes felbuzdulás marasztotta otthon, hanem azt, hogy a magyarok fölébe helyezték érdekeiknek az érzésüket, tehát élnetlenekek. Milyen dicső balek volt Don Quijote de la Mancha, mégis kinevetjük.

Szó sincs róla: nekünk nem lehet a párisi kiállításról elmaradnunk. Öt világréz odaviszi civilizációja gyümölcseit s kultur munkája bizonyítékait. Nem Mercier kedvéért, sem Gonse, sem Roget szép szemei miatt, sőt még a francia köztársaság iránt való barátságából sem. A nemzetek azért mennek oda, mert a tizenkilencedik évszázad művelődési munkájának egybefoglalása lesz az a tárlat, egyetemes beszámolója az egész emberiségnek arról a történelmi korszakról, mely a szellemi és anyagi haladás dolgában egymaga többet produkált, mint a megelőző epokhák valamennyien együttvéve. Franciaország csak rendezte ezt a kiállítást, de csinálni az egész világ csinálja. Kicsoda olyan erős, hogy merjen onnan elmaradni? Kicsoda olyan gyöngye, hogy féljen ott megjelenni? Lám, Németország ott lesz, pedig az a rennesi ítélet senkit nem érint olyan közvetlenül, mint ezt a birodalmat. De leküzdí érzelmét s elmegy Párisba, mert nem akar hiányozni, nem szabad hiányoznia abból a leltárból, amely szerint a tizenkilencedik század számon adja a huszadiknak a maga szellemi hagyatékát.

Sohse szeressük mi jobban az igazságot, mint Vilmos császár a maga önértetét.

A franciák rokonszenvéről ha le is mondhatunk, de a világ elismeréséről nem mondhatunk le. A jó isten tudja mért, de valami nagy mértékben amugy sem élveztük egy idő óta a francia nemzet szeretetét. Galád ellenségeink rágalmainak sehol akkora kelen-dősége nem akadt, mint ott az utolsó évtizedben; akármiféle jött-ment oláh izgatónak gyűlölködő hazugságai több hitelre találtak a párisi sajtóban, mint a magyar publicisztikának komoly bizonyítékokkal megspékelt adatai. Most ez a kiállítás alkalmat nyújthat a francia közvéleménynek a maga hibáinak megjavítására, a maga tévedéseinek helyreigazítására. Ha nem lesz benne több jóakarát a magyar nemzet irányában, mint eddigelé volt, akkor nem fogja ezt az alkalmat kihasználni. De szerencsére, Párisban a tárlat idején meg fog jelenni az egész világ; s meg fog jelenni azért, hogy lásson s halljon, hogy kitágítsa ismereteinek körét s lelkiismeretét belekapcsolja az előtte kitért való-ságba. Ha mi is ott vagyunk s bemutatjuk mindazt, amit tudunk s bírnunk, akkor hosszú időre utját szeghetjük megint az ellenünk szórt rágalmaknak. A magyar kiállítás azon a világtárlaton ékesszavu plaidoyer lesz a mi hazánk kulturális érdemei mellett. Hogy részt veszünk derekan a haladás munkájában, ki fogja azt szellemi és anyagi fejlődésünk megismerése után még tagadhatni? Hogy egybeforradtunk a modern kor civilizációjával, hogy e század vezéreszméi termékeny talajra találtak nemzetünk lelkében, hogy ernyedetlen buzgósággal küzdünk nem csupán nemzeti eszményeinkért, hanem az emberiség közös ideáljaiért is: ki fogja ezt kétségbe vonhatni, láttára annak a

T Á R C A.

Levelek Flandriából.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

I.

Ostende.

... A szomszéd Antwerpenben heteken át ünnepelték Sir Anton van Dijek háromszáz éves születésnapját, az egész világ lelkesen vett tudomást erről az ünnepelésről: csak itt nem ismerik őt, itt nem beszél róla senki... Ostende nem törődik Van Dijek-kel. Az éjszakai világ logragyogóbb mulatóhelye, mely oly szédítő tökélyre vitte a muló pillanat élvezetének művészetét, — mit is törődnek az az el nem muló és pénzért meg nem vehető dolgokkal, például a halhatatlansággal? Mit érdekelné őt az a nagy művész, aki háromszáz évvel ezelőtt született? Hisz Ostende a tegnapi se emlékszik már s a holnapot is, ha lehet, még ma éli el... Csudálatos egy hely: legmodernebb produktuma a modern világalakulásnak, melyet úgy nevezhetnék én el, hogy a „pillanatnyi gyönyörök és a nagy emberi közöny nyári metropolis”. Működő egy mulatóváros, főleg az olyan kényelmesebb érzelemvilágu pénzidealistáknak, akik a pompás vacsorákkal együtt a szerelem és más idegizgalmak adagait is étlap szerint szeretik megrendelni... De az olyan naivabb lelkeknek, kik balgán még mindig azt hiszik, hogy vannak bizonyos imponderábilis dolgok az életben, amelyeknek épp abban van a becsük, hogy pénzért nem lehet megszerezni őket, — az ilyen lelkeknek, mondom, tán érdekesebb az efféle nemzetközi mulatóhelyek szemlélete, ha nem mámoros szemmel, hanem tárgyilagos nyu-

galommal nézik őket. Ebből olyasmi lesz, gondolják önök, mint mikor bedugott füllel gyönyörködik az ember a farsangi táncban... Nos nem egészen, de érdekes emberi dokumentumokat látok én Ostendében a kozmopolitizmus alakulására.

*

A tengerparti korzón, melynek kilométerekre terjedő szálló-, villa- és palotasora tán a világ legnagyobb szerű és legragyogóbb óceáni boulevardját képezi, — ezekre menő festői tömegekben hömpölyög tova a nemzetközi mulatók sokasága. Tán csak a nizzai Promenade des Anglais hasonlítható hozzá, — de nem: a nizzai parti sétány arisztokratikus előkelősége mégis különb valami az Ostende plutokratikus, hogy ne mondjam, parvenü pompájánál... Amilyen tarka a nemzetközi publikum, olyan tarkán hivalkodó az ostendei palotasor építészete is. A stílusok leghetetlenebb és legpompázatosabb abszurd keverékei láthatók itt: azoknak a milliomosoknak az izlése ez, akiknek se családjukban, se saját egyéniségükben nincs klasszikus multjuk, s akik a szépet a feltűnőben keresik. Az izlés! Csudálatos valami ez és mindenkefelett az csudálatos rajta, hogy száz év óta úgy kiveszett a földről... A XVI. századbeli kis olasz zsarnokok, kik pedig gyakran épp oly parvenük voltak, mint ezek a milliomosok, irtózatos bűneik mellett mégis a világ legszebb palotáit hagyták hátra maguk után. Volt érzék az emberi majesztás iránt s csudálatos harmónia-érzék és mértékűdás lakott bennük, holott a mi esztetikai felfogásunkat épp az emberi majesztás, a harmónia és a mértékűdás hiánya jellemzi. Igaz, hogy a régi formulák akkor még nem voltak oly kopottak, mint ma s hogy korunk, mely még nem teremtette meg az új anyagnak, a vasnak az építészettét, a lehetetlenbe kénytelen már variálni a régi stílusokat. No de mindegy: a régi és mai „urakra” visszatérve kedvesebbek nekem a Pandolfo Malatesta minden pokoli bünei

a mai nemzetközi kapitalisták gőzön és villanyon járó és rendőrileg védett kulturális panamáinál... A építészeti e stílusnélküli nagyzás hióbortja mellett azonban még valami más is érdekes ezen az ostendei korzón. Mindezek a paloták oly törekény és ideiglenes szerkezetűeknek látszanak, mint maga az a világ, mely csak a muló pillanatnak él. A Kursaal, melynek vasszerkezete tényleg mesterien csinos egy alkotmány, könnyelmű fehérségében ugy néz ki messziről, mint egy oda a partra lehelt szappanbuborék... Különb, mint ahogy a földön minden dolgok összefüggenek: ebben a modern ideiglenes „papendekli” építészeti is benne van maga az egész kor. Nem akarok én a piramisokról szólni... de bevallom, hogy, ha gyermekesen balga nagyszerűséget is, de nagyszerűséget látok én a régi embereknek abbeli törekvésében, hogy épületeiket ad saecula saeculorum, az örökkévalóságnak építették. Nagyobb ideálisták voltak, mint mi, mert nem csak a jelennek éltek, hanem a multnak s a jövőnek is. Büszkéek voltak a családi, vagy egyéni multa s naiv arisztokrata hittel hittek a jövőben, mint olys valaminben, ami késő unokáikban majdan mintává leend ismét... A mai világ, mely az arisztokrata princípiumokkal együtt megtagadta a multa, megtagadta ennek a kiegészítőjét, a jövőt is és ezért kénytelen a jelennek és csak a jelennek élni... A demokrácia csökkentette az egyéni életért, amennyiben elvette az egyéntől a jövőre való kiterjeszkehdhetést, annak a biztosítást, hogy faja az ő érdemei alapján mindörökké megkülönböztethető lesz a többi emberektől. Hisz a vagyon mindenkor földőlog volt a földön, de tény, hogy az arisztokratikus attributumok jobban összetartották azt, mint a mai „önéredem” rendszere, melynél az apa előretudja, hogy csak vagyont örökíthet át, s ha gyermekei elvesztik ezt a vagyont, faja épp oly névtelenségbe

képnek, mely visszatükrözi majd hazánknak kulturállapotát?

Az egész világ színe előtt éppen Párisban cáfolni rá azokra a hazugságokra, amelyeket nemzetünk ellenségei a francia sajtó révén röpitettek szét, van ebben a gondolatban valami ingerlő pikantéria. Menjünk tehát Párisba, habár utunkba fesszik is Henry borotvája, Lemerrier-Picard kötele, az otromba hamisításokkal telt titkos dossier s az a rennesi ítélet, mely a gonosz-ságnak a butasággal való ölekezéséből született. Menjünk Párisba, s tárgyaljuk ott végig a nemzetünk rágalmazói által ellenünk folytatva tett pört. Diadalunk nem maradhat el, mert itt nem korlátolt káplár-agyvelők mondanak majd ítéletet, hanem a civilizált emberiségnek a valóság iránt mindig fogékony, az igazságtól soha el nem tántorodó lelkiismerete.

BELFÖLD.

A miniszterelnök utja. Széll Kálmán miniszterelnök tegnap este Hazay titkár kíséretében Rátótra utazott és ott marad e hó 20-áig. Onnan a miniszterelnök egyenesen Budapestre jön. Ujabb bécsi utazása jelenleg nincs kilátásban.

Megtámadott függetlenségi párt. A szélső-bal szélső árnyalatának lapja legutóbb keményen megtámadta a kassai függetlenségi és 48-as pártot, amiért a Szepsibe utazó Horánszky Nándort Kassán üdvözölte. A megtámadott függetlenségi párt most kijelenti, hogy elnöke Stecker Károly a párt megbízásából és helyeslése mellett sietett Horánszky üdvözlésére, mert a nemzeti párt és élén Horánszky Nándor a kassai függetlenségi párttal karöltve küzdött a politikai tisztességtelenségre és erőszakra alapított Bánffy-Tisza-rendszer ellen, mert Horánszkyban a közvélemény zálogát bírja a törvény, jog és igazság uralmának. Miután pedig a magyar haza állami és gazdasági függetlensége csak azon az uton érhető el, melyen a politikai morál és tisztesség csillagfénye kalauzolja az emberek elméjét és akaratát: a kassai függetlenségi és 48-as párt megvetéssel fordul el attól a politikai iránytól, mely odavezetne, hogy a Tisza-Bánffy had újra a nemzet nyakára kerüljön.

Darányi Somogyban. Kaposvárról telegrafálják: Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a csurgói egyházközségi gyűlésről jövet megszömléte a szent-imrei földmívelésközlőt. Kíséretében voltak

sülyed vissza, mint amilyenből ő tört előre... Hisz bizonyára igazságosabb rendszer ez, de mondom, némileg szánárnyát szegi az egyéniség legfőbb hatalmasabb, tehát a jövőre is szóló kiterjeszkedésének. A mai világ hát a jelennek él és pedig olyannyira annak, hogy a mi civilizációnkból: épületeinkből s papírra vetett gondolatvilágunkból, vagyis könyveinkből száz év múlva semmi sem fog fennmaradni. Épületeink s könyveink porrá fognak mállani akkor, amikor az egyiptomi és görög templomok, mikor a papiruszok és pergament-kodexek még mindig meglesznek... Volt hát valami mégis azoknak a régi embereknek a nagyszerű törekvésében, hogy örök időkre szóló emlékeket hagytak hátra! Megmondom, mi volt ez a valami: idealizmus, spirituális hit a halhatatlanságban. Mert midőn azokat az emlékeket emelték, abban a tudatban haltak meg, hogy valami megmagyarázhatatlan módon ugyan, de ezredévek múlva is, ugyanők maguk tanúi lennének az utókor bámulatának. E hit nélkül semmi esetre se alkották volna monumentumaikat, mert (a legnagyobb bölcseséget kivéve) az ember mindig színész és publikumnak játszik... A mai materialista világ nem hisz a halhatatlanságban s épp ezért él csak a jelennek. Épp oly joggal mosolyog a maga szempontjából a fáraók balgaságán, mint esetleg a fáraók mosolyognak a modernnek rövidlátó anyagi-ságán, ha valami rejtelmes módon tényleg abban a helyzetben vannak, hogy megdönthetetlen piramisait a mi törekény házikóinkkal összehasonlíthatják... A materializmus büszke arra, hogy tudásával föllesgessé tette, kiszorította a hitet: nos, még ha végeredményében igaza volna is, kimondhatatlanul megbénította józanságával az emberiséget. Mert nem a józanság hozta létre a legnagyobb dolgokat a földön, hanem a hit, a lelkesedés, az, a mit a régi görögök olyan jellemzően neveztek „szent örületnek“...

A látvány valóban káprázatos... Mert ha a férfit kimondhatatlan rúttá is tette a civilizáció,

Tallán főispán, Makfalvy és Somssich képviselők. A vasutnál nagy néptömeg várta a minisztert, akit a polgármester szép szavakkal üdvözölt. A város megtekintése után a miniszter a délutáni gyorsvonattal Budapestre utazott.

KÜLFÖLD.

Nemzetörség Kínában. A kínai kormány végre tudatára ébredt a birodalmat környező állandó veszedelmeknek s az általános hadkötelezettségnek egy nemelőt iparkodik első sorban megtenni a kellő intézkedéseket a birodalom teljes összeomlása ellen. Egy legújabb keletű jelentés szerint a kínai császár elrendelte, hogy az országban nemzetörséget szervezzenek. Mindenki köteles bizonyos ideig ebben a hadseregben szolgálni. Háború esetén az így alakult csapatok segédhadakul szolgálnak. Két tartománynak (a távirat szerint Hunszi és Huandun) a kormányzói a válságos helyzetre való tekintettel azt a parancsot kapták, hogy egy hónapon belül tegyenek jelentést az említett rendelet végrehajtása érdekében tett intézkedésekről. A többi kormányzót utasították, hogy jelentéseiket három napon belül küldjék be.

Fordulat Ausztriában.

Budapest, szeptember 16.

Ugy látszik, hogy annyi vajadás és oly elkeseredett harcok után a nyelvrendeletek sorsa végre egy váratlan fordulattal dülöngélni kezd. Mint-hogy a németek többsége mindaddig, míg a nyelvrendeletek fennállnak, hallani sem akar semmiféle tárgyalásról és egyezkedésről, a kibonyolításra csupán az az egyetlen mód kínálkozik, hogy a nyelvrendeleteket eltöröljék. És ennek a híre érkezik ma Prágából. Cseh részről a meghatározottabban jelentik, hogy a nyelvrendeletek eltörlésének kérdése előtérbe lépett, és hogy az eltörlés minden bizonynyal várható. Csak a módokról, amely szerint ez a fordulat végbemenne, térnek el a jelentések. Így a Politikának ezt írják Bécsből:

Az esetre, ha a Fuchs elnök által kezdeményezett egyezkedési kísérlet bármi okból meg-hiusulna, tudomásunk szerint további akciókat fognak megkísérteni a parlamentnek munkaképessé tételére, s ez alkalomból a nyelvrendeletek megszüntetése egészen előtérbe lép. Hogy e kérdés békésen legyen megoldható, ahhoz első sorban a cseh nép képviselőinek a hozzájárulására van szükség, mert az ő elhatározása a többi jogi pártokra nézve is irányadó lenne. A döntést ez ügyben csak a többség idézheti elő, de ehhez kellő hatalmi eszközökkel kellene rendelkeznie a parlamenti és belpolitikai rend helyreállítására. Ezeket a hatalmi eszközöket azonban csak egy

jobboldali parlamenti kormány adhatja meg neki. A cseh képviselőknek és a többségnek csakis e feltétel mellett lesz lehetséges áldozatokat hozniok.

Az ifjusekek főlapja, a *Narodni Listy* kevesebb büszkeséggel beszél a helyzetről. Ennek is egy bécsi tudósítása azt mondja, hogy a nyelvrendeletek sorsa, úgy látszik, véglegesen el van döntve, mert kétségtelenül el fognak törölni. A németek diadalmasodni fognak, a mostani többség kisebbséggé zsugorodik össze, míg a németek — a Falkenhayn-féle csoport öt tagjának híjával — a többséget fogják alkotni. A katolikus néppártot ki van bontva a lobogó s csak a vezényszóra van szükség, hogy megkezdődjék az átvonulás jobbbról balra.

Transvaal nem enged.

Budapest, szeptember 16.

Mára várta Anglia a transvaali köztársaság választát arra az ultimátumra, amelyet Krüger elnök két nappal ezelőtt a britt ügyvivőtől átvett. E válasz dönt béke és háború felett. A volksraad hosszan, komolyan megfontolta, mit igen hatalmas ellenfelenek, de hivatalos értesítés e nevezetes ülésről még nem érkezett. Csak a Reuter-ügynökség küld nekünk a Fokvárosból néhány praetoriai jelentést, amelyek szerint a transvaali kormány nem fogadta el Anglia követeléseit. Ha ez így egyszerű és merev formában történt, akkor nemcsak a megdörmölnek az ügyük a transvaali mezőkön.

A búrok e visszautasító magatartása érthető. 1881-ben függetlenítették magukat Angliától hősies és győzedelmes harcok után. A transvaali kincsesbánya kisiklott a britt orszolán körmei közül, de Anglia nem egykönnyen mond le a zsirosi prédáról. Amit fegyverrel nem sikerült elérnie, azt alattomban igyekszik megszerezni. A bevándorlók egész tömege lepi el évek óta Transvaalt s ezek az uilanderok ugyanazokat a jogokat követelik maguknak, amelyeket a búr polgárok élveznek. Ha Transvaal engedne Anglia abbeli követelésének, hogy minden odakerült sehonnai öt évi ott tartózkodás után polgárjogot nyer s beleszólhat a köztársaság ügyeibe, akkor Transvaal szépen angol kézre játszódik. 1890-ben Transvaal 119,000 fehér lakosságának sorában már 60,000 volt az uilanderok száma, akik azóta tetemesen megnövekedtek számban s gazdagságban. A polgárjog könnyű adományozása tehát a búrok hegemoniájának megszűnését s Transvaal idegen kézre való átjártását jelentené.

soha a nő (legalább felöltözve) még nem volt olyan pompázatosan szép, mint ma és soha a hivatásával járó csábításnak olyan veszedelmes érvényt nem tudott szerezni, mint a mai párisi és amerikai asszonyok színes és illatos, madár- vagy pillangószerű műtárgyában. Ez a kozmopolita asszony, ki annyira mesés egy teremtmény, hogy nem is hinnénk a létezésében, ha nem látnók februárban Nizzában, áprilisban Florenceben, májusban Párisban s nyáron Ostendében és Trouvilleban, — ez az asszony nem is nő többé, hanem egy *objet de luxe*, egy csupa-ideg játékszer, mely a véle való játszásokon kívül semmi egyéb nem való és melynek khamaeleonszerű lényében oly kevés „emberi“ van már, hogy mellette (költői perversitások dacára) az antik hetairák naiv leánykák-nak tűnnek fel... Nos ha allegorizálni akarunk a Trouvilleket s Ostendéket, ezt a kozmopolita asszonyt rajzoltatnánk meg nekik plakátunk. A nemrég meghalt Rops és Toulouse-Lautrec remekül meg tudták volna csinálni... Meglepően érdekes és káprázatos lény ez, mert ha voltak is a régi világban kozmopolita Alexandriák, Ephezosok és Rómák, ilyen bizarr lényt még se tudtak létre hozni. Csudálatos törvénye a természetnek, hogy épp úgy mint a férfi, ha kilép természetessége köréből, csak a nőiesség felé satnyulhat el, úgy a nő is, midőn a régi értelemben megszűnik nő és nőies lenni, csak úgy teheti ezt, ha a férfiaság attribútumait veszi fel. A két nem csak egymás felé fajulhat el... Nos Hermaproditus, kinek eszméjét már ősmerte az elagott antik civilizáció, megjelenik a mi századvégi elagott világunkban is. A mai Párisban alig van már igazi primitív férfi, de igazi nő is ritkán találni kozmopolita világában. A kozmopolita asszonynak ninesenek csipői, s alakjában mindinkább a fejlődő, leányos fiú típusához közeledik. Veszedelmes bája épp ebben a kétes, androgyn voltában rejlik, — abban, hogy nem nyílt nőiességgel csábít, hanem valami olyas meddő valamivel, ami vonz és visszataszít

egyszerre... Ennek a csipő nélküli lénynek csinálják Párisban a világdívatot s ezért van az, hogy p. o. a mi primitívbe, igazi asszonyainknak soha állhat jól a párisi divat és hogy soha érik el azt a bizonyos androgyn „chic“-et, amely a titkos eszményük... Valahogy el ne is ériék soha!

— Nos, ennek a kozmopolita asszonynak, ki mint valami új természetrajzi species tűnik fel a nemzetközi mulatóhelyeken, se hazája, se vallása, se szíve, se lelke nines többé. Impreszionista a szó legszorosabb értelmében, aki a muló pillanatok változó benyomásain él. Örökké megújuló hűltességgel szorítja meddő keblére egyik muló pillanatot a másik után... Csak élvezni és feledni tud. Mindig utazik és soha ki nem elégíthető szomjúsággal szívja magába a civilizáció millió felületen benyomásait, amelyek persze soha se verhetnek gyökeret lelkében, mert míg az egy benyomás gyökeret verne benne, akkor megszűnnék az lenni, a mi... Oh, a legkevésbé sem tudatlan, vagy tanulatlan teremtés! Mindenről lehet vele beszélni, csak éppen annyira „ondoyant“ a lénye, hogy mindig másokkal beszélünk benne és tán sohasem magamagával... Hisz az az életeélja, hogy mentől több és újabb benyomást és életet éljen át: csuda-e akkor, hogy nem marad ideje arra, hogy a saját életét is átélje? Az az egyénisége, hogy nines egyénisége... s ez az a paradoxon, ami egyéb dekadens bajai mellett a kiömerhetetlenség erejével olyan végtelen vonzza feléje főleg a primitív embert. Az ősméretben mindig van valami „isteni“ — tán azért, mert a legnagyobb ősméretben maga az Isten — van benne valami, amitől rettegünk s amit imádunk egyszerre... Nos itt e földön s a szerelem terén bizonyára a legnagyobb ősméretben, a legveszedelmebb „X“ a kozmopolita asszony. Főleg ha a régi fogalmakat keressük benne s a lelket akarjuk megfogni, ami esetleg nines is... Bourget ennek a megmondhatója s véle azok a modernebb írók, akik annyiszor akarták a kozmopolita asszonyt megmagyarázni s annyi egyéniségét egyre redukálni.

Lesz tehát háboru, legalább nagyon valószínű, hogy lesz. Az első percben kétségbeesztőnek látszik a burok helyzete az angol világhatalommal szemben s szinte kizártnak tűnik fel, hogy a búrok ellent tudnak majd állani a nékiök induló brit haderőnek. Angliának azonban még sem lesz nagyon könnyű dolga a transvaaliakkal. Megmutatták már a búrok, hogy minél hősiesen tudják megvédeni szabadságukat. 1879-ben lord Wolseley ünnepélyesen kijelentette, hogy Transvaal angol föld marad, valamilyen nap ragyog az égen. A nap még mindig ott ragyog a mennybolton, de Transvaal nem angol föld többé. 1881-ben 12.000 angol katonát rontott neki a búrok kis csapatainak. Mindenki azt hitte, hogy Transvaalnak ütött az utolsó órája. Ámde nem úgy történt. Az első ütközetben Bronkhorst Spruit mellett a búrok megverték az angolokat. 250 angol katonát közül 150 a csatatéren maradt, a többi megadta magát. A második ütközet Laings Nek mellett folyt le. A búrok néhány embert vesztek, az angolok 173-at, köztük majdnem összes tisztjeiket. A győzelem ismét a búroké volt. Az Ingogo folyónál mérkőzték meg harmadszor. A búrok csak husz embert vesztek, az angolok 150-et. 1881 augusztus 8-ikán Pretóriában, Transvaal fővárosában sir Hercules Robinson és sir Evelyn Wood tábornok Anglia nevében ünnepiesen kijelentették, hogy a búrok újra urai Transvaalnak.

Ez a hősi múlt hevíti most a búrokat. Hadierőjük nem nagy: az állandó hadsereg 29 tiszt és 342 katonából áll. De háboru idején bevonul minden fegyverfogható ember s a bur hadsereg létszáma megüti a 30.000 embert. Ehhez járul még, hogy Transvaal nemrég véd- és dacszövetséget kötött a szomszédos Oranje szabad állammal, ami által a hadereje 50.000-re szaporodott. Dél-Afrika alapos ösmerőinek véleménye szerint e haderővel szemben Angliának legalább 70-80.000 emberre lesz szüksége, hogy némi kilátása legyen a győzelemre.

A mai eseményekről a következő távirati jelentéseket kaptuk:

London, szeptember 16.

Politikai és kereskedői körök a legnagyobb feszültséggel várják a transvaali kormány választását. A békés megoldásban már igen kevesen bíznak. A nagy londoni lapok készenlétbe helyezték haditűdősítőiket.

Egyáltalában azt hiszem, a leglényegesebb változások egyike, mit a gőz és villany korszaka a lelkekben előidézett, az, hogy a nemzetközi testi és lelki közlekedés könnyisége elvette az emberektől hajdani erős egyéniségüket. A régi ember a maga elzárkózottságában csak egy egyéni életet élt át, de ezt az egyet egészen s ebben az egyben tán erősebb volt, mint a mai világpolgár az ő elforgácsolt szó életében. Nos, senki se él át egy életben több életet, mint a mai kozmopolita asszony. A női lét passzivitása segíti elő abban, hogy természetesen engedjen a kínálkozó legkülönfélébb benyomásoknak s khamaeleon módra fogadja magába azoknak a földeknek és fajoknak a változó lelkét, amerre csak a villámvonatok elviszik. Hetek és hónapok szerint felváltva francia, angol, olasz vagy orosz, épp úgy, mint ahogy felváltva párisi dekadens, olasz primitív, tolsztojista vagy ibsenista... És a főgyönyörűsége nem abban áll, hogy ma micsoda, hanem annak a tudatában, hogy tegnap más volt és holnap ismét más lesz... Még a nemesebb művészi és gondolat-dilettantizmusnak is nagyon veszedelmes bája ez a sajátosság függetlenség, hogy ne mondjam, hütlenség, — mert hiába, mint a szerelemben is csak a hü szerelem érzi át igazán a szenvedélyt, ugy az egyéb földi dolgokat is csak akkor értjük és éljük át igazán, ha szeretjük őket. Nos a kozmopolita asszony nem szeret senkit és semmit. *Melyik* lelkével is szerethetne ő, — ő, aki annyiszor vált lelket, ahányszor toilletet?... Az elhagyott szerelmes azt se tudná, *kihöz* forduljon benne, *kit* vonjon felelősségre...

Fokváros, szeptember 16.

Ideérkezett pretóriai jelentések megerősítik azt a már közölt hírt, hogy a transvaali kormány válasza *nem fogadja el en bloc a brit kormány föltételeit*. Pretóriában ugy látszik nagy az izgatottság az esetleg várható következmények miatt. A bír ifjúság azt kívánja, hogy azonnal vezessék háboruba. Itt az az uralkodó nézet, hogy az angol kormány nem léphet újra a jegyzékváltás terére, mert ez sértené méltóságát.

Southampton, szeptember 16.

A *Gaul* gőzhajó ma 1000 emberrel és tisztekkol elindult Dél-Afrikába.

London, szeptember 17.

A reggeli lapok azt az eddig meg nem erősített hírt közlik, hogy az angol kormány *új egyezmény tervezetét* dolgozik, amelyet a transvaali kormány elé akar terjeszteni. Ez az egyezmény Transvaal integritásának biztosítása mellett elrendelne az erődök lerombolását és Transvaal fegyveres erejét arra a számra korlátozná, mely a belső rend fenntartására elegendő. Azonkívül ez az egyezmény megszüntetné a diplomáciai képviseletet. Az igazságszolgáltatás független volna a végrehajtó hatalomtól.

Manchesterben *Morley* több ezer hallgató előtt beszédet mondott. A szónokot cleinte a sok közbeszólás miatt alig lehetett megérteni. *Morley* újra kifejtette azokat az argumentumokat, amelyeket nemrég Arbroathban mondott beszédében hangoztatott. Elismeri, hogy az *uillandereknek* öt év múlva adják meg a választójogot. Azt tanácsolja *Krüger*-nek, hogy egyezzzék bele a javasolt konferenciába. Végül az indítványozta, hogy a reform szükségességének elismerése mellett mondják ki a nézetet, hogy az a reform békés uton is végrehajtható. *Courtesy* pártolja az indítványt és azt kívánja, hogy a szűzítés kérdését a titkos tanácshoz tegyék át. A határozati javaslatot nagy többséggel elfogadták. A javaslat ellen szavazók angol zászlót bontottak ki.

Dreyfus.

Budapest, szeptember 16.

Mint előre volt látható, az ítéletohatalom után a további intézkedésig újabb események a Dreyfus-ügyben nem igen várhatók. Egy párisi jól értesült forrásból eredő tudósításunk szerint a kegyelemadás dolgában a kormány tagjai között még eltérők a vélemények, úgy hogy még valószínűleg a kedden tartandó minisztertanácson *sem fog végképp eldőlni Dreyfus sorsa*.

Galliffé tábornok azt kívánja, hogy *Dreyfus* folyamodványban *kérje a megkegyelmezést*, amit *Dreyfus* nem akar megtenni. A kormány más tagjai, így az igazságügyminiszter is, a *föltételes szabadlábrahelyezés mellett* vannak s úgy vélekednek, hogy ha a revizionális tanács megerősíti az ítéletet, akkor *Dreyfus*nak szabad a választása a között, vajjon az ítéletnek *Manau* főügyész által való felülvizsgálását kérje-e a semmitűszéktől, avagy új ténykörülmények bejelentésével a *revizió* elrendeléseért folyamodjék.

Annai bizonyos, hogy a revizionális tanács ítélete előtt nem lehet szó *Dreyfus* szabadlábrahelyezéséről.

Mai távirataink a következők:

Zürich, szeptember 16.

Az az irat, amelyet a svájciak *Dreyfus*néak küldeni akarnak, így hangzik:

Valamennyi civilizált országban mélyen megrendítette a lelkeket a rennesi katonai bíróság ítéletének híre.

A közvélemény Franciaország határain túl is aggódo feszültséggel követte annak a harcnak egyes fázisait, amely az önkény és az igazság között folyt és valóban oly kérdésekről van szó, amelyek nemesen a francia nemzetet, hanem az egész emberiséget érintik, mert mindenütt fájdalmas érzést kelt, ha valahol a jogot és az igazságot megsértik, amelyet a modern társadalom mindenkinek külön-külön biztosít.

Mi önt az igazságszolgáltatás az ellen a főalapelve ellen elkövetett merénylet áldozatának tekintjük, amely megköveteli, hogy a vádlottat csak akkor ítéljék el, ha bűnössége be van bizonyítva.

Önnel együtt érezzük az ön szenvedését s ezért biztosítjuk önt és családját szimpátiánkról, amely ennyi hősiessé elviselt szerencsétlenséget megillet és reméljük, hogy az ön barátainak kiartása diadalmaskodni fog az igazságtalan elöítéleten és a türelmetlenség tervein.

Bern, 1899. szeptember 13.

Páris, szeptember 16.

Ledignan község tanácsa elhatározta, hogy egyik utóját, amelyet eddig *rue de la République*-nek hívtak, *rue Alfred Dreyfus*-re kereszteli el. Ugyanez a község egy utcát már *Picquart ezredes*-nek a nevével ékesített.

Mercier és *Lebon* volt miniszterek kijelentették, hogy a legközelebbi szenátusi választásnál kandidálni fognak.

A *Pétite République* azt írja, hogy *Dreyfus* elítélés jóval előbb elhatározott dolog volt, mert *Bacquier* százados, a rennesi katonai törvényszék előadója, már nyolc nappal az ítéletohatalom előtt kijelentette, hogy *Dreyfus*at Kozzika szigetére fogják vinni.

Róma, szeptember 16.

A pápa episztolát írt a franciáknak, amelyben a jövő évi kiállításra való tekintettel fölszólítja őket, hogy *nyugtassák meg a lelkeket*. A pápa tegnap francia zárandokokat fogadott, akiknek azt mondta, reményli, hogy a franciák meghallgatják tanácsát.

Páris, szeptember 16.

A *Matin* szerint a radikális és szocialista képviselők tegnap a többi közt a *képviselőház egybehívására* is tanácskoztak *Waldeck-Rousseau*-val. Erre azonban *nincs kilátás*.

A képviselők azzal a benyomással távoztak a tanácskozásról, hogy *Dreyfus*nek adandó kegyelem elhatározott dolog és nemsokára bekövetkezik. A miniszterelnök azt is mondta, hogy most már haladéktalanul hozzálátnak *Gubrin* letartóztatásához.

A *Figaro* hírt hoz arról, hogy a vidéken nőttön nő a *Dreyfus*nek adandó kegyelmet célzó mozgalom. Több katonai központban sok tiszt is ezt kívánja a békét remél a kegyelmezés tényétől.

Páris, szeptember 16.

Charles Dupuy határozottan a parlament elhamarkodott egybehívása ellen nyilatkozott.

A *Liberté* egyik munkatársa meginterviewolta *Lagassé*-t, a radikális-szocialista csoport permanens bizottságának tagját, akit tegnap *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök fogadott. *Lagassé* kijelentette, hogy a miniszterelnök *bebizonyította* előtte az *összeesküvés létezését*. Erre anyagi bizonyítékok is vannak. *Holnap minden republikánus himni fog az összeesküvés létezésében*. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a *hadsereg vezetői és az összeesküvők között nem volt egyetértés*. A tábornokok egyike sincs kompromittálva. Az orléanista párt igen jól vezetve. Nem sok hiba volt, hogy az *orléanisi herceg Párisba nem jött*. *Lagassé* meg van róla győződve, hogy *Déroulde* saját szakállára akart plebeicitarius köztársaság létesítése érdekében eljárni. *Lagassé* hangsúlyozta végül, hogy a vád teljesen alapos. A köztársaság közvetlenül az erőszakos csíny előtt állott; a vesély igen nagy volt.

Páris, szeptember 16.

A szenátus elnöke ma a főállamügyészsel értekezett az állami törvényszék elé kerülő pól ügye felől. Negyvenöt terhelte ellen, akik az összeesküvésben való részeséggel voltak vádolva, az eljárást megszüntették; a többi huszonkettőt azonban felelősségre vonják.

Brüsszel, szeptember 16.

Az orléanisi hercegnek a Dreyfus-ügyben tanusított viselkedése miatt a király elrendelte, hogy a királyi család tagjai távol maradjanak egy Orleans-ivadék legközelebb lefolyó házassági ünnepétől. A király maga csak táviratilag fogja a fiatal párt üdvözölni.

A kormány hivatalosan megüzente az orléanisi hercegnek, hogy nem engedheti meg neki, hogy *Brüsszelben tartózkodjék*.

Róma, szeptember 14.

A vidéki prefektusokhoz és a kereskedelmi kamarákhoz hivatalos körlevél ment, amelyben a kormány utasítja őket, hogy a különösen Olaszország déli részében megkezdett *agitációnak vágják utját*, mert ártana Olaszország kereskedelmének és a Franciaországgal fennálló jó viszonyoknak, ha a párisi világiállítás ellen megindult mozgalomnak sikere lenne.

Az Én Ujságom

Április havában a tizedik évfolyamába lépett. Meséivel, verseivel, elbeszéléseivel, gazdag, változatos, mulattató tartalmával, gyönyörű képeivel a legszebb, legjobb képes heti magyar gyermeklap. Szerkeszti Pósa bácsi. — Negyedévre csak 1 frt. Kiadóhivatal: Budapest, Andrássy-ut 10. szám.

Berlin, szeptember 16.

A párisi világkiállítás német csoportjának kormánybiztosa, dr. Richter titkos tanácsos, aki most Párisban tartózkodik, a kiállítás igazgatóságától kénytelen volt nagyobb területet kérni, mert a meghatározott terület szűk. A német bejelentők közül egyetlenegy sem vonta vissza bejelentését.

Hága, szeptember 16.

Constant-Rebreque báróné, Van Hogenpord grófnő és még 57 előkelő urhölgy bizottságot alakított, hogy Dreyfuséknak egy ajándéktárggyal kifejezzék tiszteletüket és részvételüket. A hölgyek az itteni Rosenburg porcellán-gyárból becses fayencetáblát készíttettek, amelyen é sörök olvashatók:

Témoignage de haute estime et de la plus vive sympathie au Capitaine et à Madame Alfred Dreyfus.

A felirat alatt foglal helyet az 59 hölgy név-aláírása.

Wiesbaden, szeptember 16.

Az itt levő lengyel fürdővendégek közül százhatanan hosszú táviratban üdvözölték Dreyfust és kifejezték előtte megbotránkozásukat az igaztalan ítélet miatt.

HIREK.

A spekuláció csődje.

Mikor a főváros gondolkozik: reszketés száll a lakosság tagjába. Vajon micsoda baj kerekedik majd belőle, ha a főváros valami bolondot gondol? Vagy akkor is, ha valami okosat gondol? Mert jó, az még sosem kerekedett belőle. Anyi szent.

Itt van most a legujabb határozat. A főváros több telket nem ad el. Szüneteljen az építkezés. Már is sok a ház és kevés a lakó. Maholnap a valamirevaló háziur prémiumokat fog kitűzni minden lakónak, mint ahogy valamikor a fűzetes regények kiadói tették az előfizetők csalogatására. Aki öt esztendőig megmarad a lakásban, minden május elsején kap egy elegáns szalon-be rendezést. Vagy egy villát Rákospalotán. Máskülönb a háziurak nem győzik a konkurenciát és az üres lakásokat. Tönkre kell menniük. Azok az idők körülbelül lejártak, mikor a házépítés tetszett a legjövődelműbb spekulációnak. A vidék a millennium óta nem ostromolja úgy a fővárost, mert régen meglátta, hogy itt sincsenek a fák aranyalmákkal megrakva. Sőt fák sem igen vannak. A bennszülöttek is azon iparkodnak, hogy kihasználják a fenomenálisan kiépített közlekedési eszközöket és ahány takarékos ember teheti, a külső telkekre költözik, ahol kisebb a bér, elesik a fogyasztási adó, olcsóbb az élet s mégis közel marad a főváros. Mert tíz-tizenöt krajcárért mindenhonnan behozza az embert a villamos. Ilyenformán sorra üresedtek a fővárosi bérkaszárnnyak s a statisztika már tavaly óta ijeszt az üres lakások számának rettentő emelkedésével. Mégis szakadatlanul folyt az építkezés, azóta is. A főváros adta a telkeket, a bank a pénzeket, az építész a terveket, a spekuláns az újabb és újabb házakat: csak éppen a fővárosi mamák nem tak a sietségben lépést tartani, ők nem tudtak új népszerűséget adni az új házakba.

Ekkor vág közbe a főváros:

— Punktum. Elég legyen. Több telket nincsen, nem adok. A megkezdett házak építését ám fejezzétek be, de ujbá ne fogjatok. Legalább az én révémen nem.

Hát ez csak elég okos beszéd? Annál okosabb, mert nem a katasztrófára csukja az ajtót, hanem megelőzi. Nem várja be a házspekuláció csődjét, amikor az üres házak ablakaiból, hajukat tépve, jajgatnak már a tönkrement háziurak, hanem idején szól közbe, mikor a kész házak talán még szükségesek lehetnek, mert a meglevő házanyaghoz elég lehet a népesség. Nem eső után nyújtja tehát a köpenyvet és kutyá legyek, ha a mélyen tisztelt fővárostól csak ennyi bölcseséget is vártam! Pedig engem ugyan nem bunkóztott le a főváros elhatározása, nekem idáig sem igen járt a fejemben, hogy telket vegyék és házat építsenek. No nem, ez a zon-

dolat nem bántott még. De a háziurak mindenesetre bölcsnek vehetik a főváros elhatározását, amennyiben ők már birtokban vannak és ha a főváros megakasztja a további építkezést, némi joggal remélhetik, hogy most már a viszonyok nem fognak tovább romlani és prémiumok megajánlása nélkül is kappi fognak lakókat. Gondolom, ez jól esik nekik, holott már a legrosszabbra is el voltak készülve és átkozták a pillanatot, mikor pénzecekkjüket a főváros utcájára és nem ötödfél százalékos papírokba fektették.

A főváros tehát kivételesen okos dolgot művelt s mégis félő, hogy ez is rosszra fordulhat. Rossz betegség a spekuláció s aki egyszer a vérebe vette, tudja az isten, szabadulhat-e még tőle? Mert ha úgy volna, hogy a főváros a maga okos vétőjével megakasztja a további spekulációt és egyben megakasztja a kész házanyag értékének további növekedését is, ez mindenesetre elégséges jó eredmény volna. De hátha csak a további telekvásárlás és további építés spekulációját akasztja meg? Hátha a háziurak, akiknek már készen áll a bérkaszárnnyájuk, most majd a megkönnyebbülés után markukba nevetnek és annál inkább fognak spekulálni, mert most már egyelőre több konkurenciától nem kell tartaniok? Szeretik ők a spekulációt s a sovány esztendő elmúlásával arra gondolhatnak, hogy ezek után pedig — *stájeroljunk*. Hiszen már nem épülnek újabb házak és nem kell kötéllel fogni a lakót, próbát lehet tehát tenni némi kis béremeléssel. Ez nincsen kizárva s akkor a főváros bölcsesége ismét csütörtököt mondott, mert csak a tőkét védte meg, hogy bizonytalan házakba spekulálhassák el, de *ki szolgáltatta azokat a szegény lakókat*, akik csak az imént kezdtek föllélegzeni, hogy végre nem kell egy vagyont fizetniök valami lakható szobáért. A főváros határozatának ez is lehet következménye, ha a háziurak megszabadultak a folytonos konkurenciától.

Pedig tisztelet adassék a tőkének, sőt több is a tiszteletnél — de azért az a szegény partáj az ő kétszobás lakásában inkább érdemli meg a főváros bölcs gondozását. Minden határozat rosszra fordul, ha egyszer a szegény ember bőrére megy...

K.

Budapest, szeptember 16.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-én új előfizetési nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hír. Báró Splényi Ödön rendőrtanácsos, a IV. kerületi kapitányság vezetője szabadságidejéről visszatért a fővárosba és átvette hivatalát.

— Lipót főherceg Budapesten. Lipót főherceg holnap délelőtt fél tíz órakor Budapestre érkezik hadsegédével, Szabadhegyi Zoltán kamarás, huszárkapitánnyal. A főherceg déltájban megtekinti az Országos Kaszinó helyiségeit, ahol dejeuner lesz a főherceg tiszteletére. Lipót főherceg még holnap elutazik Budapestről.

— A klagenfurti hadgyakorlatok. A király ma délelőtt Ferenc Ferdinánd főherceggel együtt a lakosság lelkes üdvözlése nélkül vonult Klagenfurtra. A bevonulás utja az uralkodóház színeivel és Karinthia piros-fehér lobogójával volt feldiszitve és mint a távirati jelentés megjegyzi, ő felségét az egész uton csak *Hoch!* kiáltásokkal üdvözölték. Ő felsége klagenfurti tartózkodása alatt a tartományi városban lakik. Az uralkodó közvetlen kíséretén kívül ott fog lakni báró Beck tábornagy vezérkari főnök is. Ferenc Ferdinánd és Rainer főhercegek, valamint a többi vendég részint magánházakban, részint a fogadóokban kaptak lakást. A klagenfurti záró hadgyakorlatok a 3. és 14. hadtest részvételével szept. 18. és 19-én lesznek. Három hatalmas hegyláncon játszódnak le s a hegyi vidéken való hadakozást vannak hivatta felülnetni, amelyben eddig nagyobb csapattestek alkalmazása a legnagyobb ritkaságok közé tartozott. A gyakorlatok tervezete, amelyet báró Beck tábornagy, a vezér-

kar főnöke fogalmazott, e szerint harcoszertű végrehajtásában úgy a vezetőik, mint a csapatok részvételére bizonyára igen tanulságos lesz. Beck báró tábornagy nagy a hadgyakorlatok fővezetőségével már e 8-án megjelent Willachban, hogy figyelemmel kísérelje a két hadtest közlekedését, amelyek e hó 10-éig kisebb egységekben végeztek szabad gyakorlatokat a gyakorlóhadosztályig.

— Miniszterek a királyné szobránál. Nyírád zalemegei községek volt az első országhán, ahol szobrot állítottak Erzsébet királyasszonynak. A dérék magyar községek szeptember 23-án meglátogatták Széll Kálmán miniszterelnök és Wlassics Gyula közoktatási miniszter, hogy a magyar kormány nevében koszorút tegyenek az első magyar Erzsébet-szoborra. A miniszterek különvonnattal utaznak Debrecser állomásra és délelőtt 11 órakor helyezik a koszorút a szoborra.

— Dekorált munkások. A hivatalos lap mindennapos olvasói ugyancsak csóválhatták ma reggel a fejüket. Valami szokatlan, szegény szag üthette meg az orrukat, mikor azon a helyen, ahol máskor méltóságos, nagyságos és legalább is tekintetes urakról esik szó, ma négy munkás embernek a kitüntetését olvasták. Nagyon újszerű dolog az ilyen s még nagyon sokra vihetjük, ha már a hivatalos lap élén is ilyen gyönyörűséges elismerő szavakat olvassunk, mint a milyenek a következők:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán sok évi hű szolgálataik elismerésül Katits Antal, a Franklin-társulat nyomdájában alkalmazott tördelőnek a koronás ezüst érdemkeresztet, Gallus és Tornócs Antal, a székesfejérvári Feilmayer-féle képfestőgyár művezetőinek, valamint Kautny Mátyas, a Topits-féle budapesti térszataneműgyár munkásának az ezüst érdemkeresztet adományozom. Kelt Schönbrunnban 1899. évi szeptember hónap 6-án. Ferenc József s. k., Széchenyi Manó gróf s. k.

— Az új karmelita-templom. A karmelitáknak az Angyalföldön épülő szép új templomában, amelynek felszentelésére a király is eljön, a harangokat ma szenteltek föl. A felszentelést Baltizár püspök végezte, aki délután három órakor érkezett meg Klinda Teofil érseki titkárral. Először a legkisebbik a-hangu harang szólalt meg, amelynek neve Magyarországi Szent István. Azután a 113 kilogrammos é-hangu Keresztelő Szent János, majd a 195 kilogrammos cis-hangu Szent Terézia, ezt követően a 432 kilogrammos a-hangu Szent József (a rend fővédőnője) és végül a 972 kilogrammos é-hangu Karmelhegyi Szűz Mária nevű harang kondult meg. A legkisebb harangot, amely a templom lélekharangja, a karmelita-zárda kápolnájából hozták át, a másik négy nagyobb harang ujonnan készült. A királynak a főplomszentelésen való megjelenése tárgyában a főváros átiratot intézett a karmeliták zárdájának főnökségéhez, hogy az uralkodó elvonulási utjának megállapítása tárgyában lépjen érintkezésbe a főudvarmesteri hivattal. Az eddigi megálapodások szerint a király az Andrássy-uton, Aréna-uton és Főti-uton hajtja az új templomhoz, amelynek környékét most rendeztetni a főváros.

— A műegyetem megnyitása. A műegyetemen ma délelőtt nyitották meg ünnepélyesen az iskolai évet. Az ünnepélyen megjelent Wlassics Gyula közoktatási miniszter is, akit tüntető üzenéssel fogadott a hallgatóság. Az emelvényen Kisfaludy-Lipthay Sándor rektor, Réthy Mór, Letz Samu és Jónás Ödön dékánok foglaltak helyet. A miniszter körül Ponori Theurenek Emil egyetemi rektor, Konkoly-Thege Miklós országgyűlési képviselő, dr. Hutyra Alajos az állatorvosi akadémia rektora, dr. Gaál Jenő miniszteri tanácsos, Entz Géza, Than Károly, König Gyula, Nosvai Lajos s a műegyetem többi tanárai ültek.

A megnyitó ünnep egyetlen tárgya Kisfaludy Lipthay Sándor beszéde volt. A miniszter üdvözlése után nagy csöndben kezdte meg beszédét, amelyben az egyetem mult évi történetét mondta el. A királynéért való gyász, utóbb a Bánffy-tüntetések voltak a tavalyi esztendő nevezetes eseményei. Örömmel konstatalja, hogy az ifjusági demonstrációk s a teknika udvarán leolyt jelenetek nem akasztották meg kulturális törekvésiben a műegyetemet. Belső ügyek, építkezés és statisztika volt a rektori beszéd további tárgya. Majd a műszaki doktoratus szükséges voltát hangoztatta s visszásnak és célszerűtlennek mondta, hogy a teknika növendékeinek nem adhatják a többi egyetem hallgatóit megillető gradualitást. A jelentések főbb adatait s König Gyula rektor királyi kitüntetését említette még föl.

A rektor azután zajos üzenéssel fogadott beszéde végén a műegyetem tanévét megnyitottak nyilvánította.

— Függetlenségi jubileum. A baranya-szentlőrinci választókerület függetlenségi polgárai a jövő hónapban ünnepet rendeznek, mert ekkor lesz 30 éve, hogy a kerület megszakítás nélkül függetlenségi képviselőt választ. Az ünnepre Kossuth Ferenc

et, a függetlenségi és 48-as párt elnökét és a párt tagjait külön meg fogják hívni. A kerületet most *Jeszenszky Ferenc* képviseli.

— **Felírás három nyelven.** Igazán nem volna érdemes annyit fókalkozni a verseci Erzsébet-szobor felírásával, ha nem látná az ember a határozott rosszindulatot a verseci Parkverein részéről a magyar állam hivatalos nyelve iránt. Ezt a hazafiságával kérdő egyesületet éppen-séggel nem hozta zavarba a német felírás eliskasztása, hanem újra megrendelte a szemeinek annyira kedves gót betűket. De Versec város böles tanácsa túljárt a germanizáló városzépítők eszén és kimondta, hogy a Parkverein többé nem lábatlanokodhatik a szobor körül. A hivatalos leleplezés a város átvette a szobrot, megígérte, hogy gondozni fogja, tehát csak a város joga és kötelessége az emléket felírással ellátni. Ezt előrebocsátva elhatározta a jámbor kupak-tanács, hogy magyar, német és szerb nyelven csináltatja meg a királyné szobrának felírását. Ezzel persze üttött egyet a Parkverein urain, de ez az útése legjobban fáj a város magyarérmelmű lakosságának.

— **A nagykárolyi Petőfi-ünnep.** Az e hó 24-én Nagy-Károlyban és Koltón tartandó Petőfi-ünnepély iránt az egész országban nagy az érdeklődés. *Nagy László* alispán, aki a vármegye vezető embereivel már hetek óta buzgólkodik az ünnep rendezésén, tegnap a fővárosban időzött s az emlékünnep érdekében felkereste a miniszterelnököt és a közoktatásügyi minisztert. A rendező bizottság meghívta a Petőfi-Társaságon kívül az ország összes irodalmi társaságait és az országgyűlés mindkét házát. A fővárosi írói gárda szép számmal képviselteti magát az ünnepségen és a városházán tartandó ünnepi ülésen felolvasásokkal és szavatokkal fog közreműködni. A program egyik száma *Kölcsey* szobrának megkoszoruzása, amely után a város három jelentősége pontján elhelyezett emléktáblák leleplezése következik. A nagykárolyi polgári iskolát, amely hajdan inspektori lak volt, szintén emléktáblával jelölték meg. Az emléktáblán a következő felírás olvasható:

Itt láttam én először
Kedves galambomat,
Itt láttam őt először,
Az akácfaék alatt.

Ezt az emléktáblát a Petőfi-Társaság egyik tagja fogja beszéd kíséretében leleplezni. A szatmármegyei hölgyek kebeléből 120 tagu bizottság alakult, mely lelkes felhívást intézett az ország honleányaihoz az ünnep érdekében.

— **Kriványtét sikkasztásért vádolják.** *Aradról* ürgönyzik, hogy *Krivány*nak, az elítelt sikkasztónak felesége ellen ma a törvényszék a vármegye panaszára elrendelte a *bűnvizsgálatot*. *Kriványtét sikkasztással* vádolják. A lefoglalás és árverés közé eső idő alatt ugyanis *Krivány* butoraitól körülbelül ötszáz forint értékű nyomtalanul eltűnt. *Kriványné*, akit a butorok eladásával vádolnak, azzal védekezik, hogy az ötszáz forint áru ingóságot — elajándékozta. Mindenestre magában a dologban van sok minden tanulság, amit elegendő nem lehet elmondani. Azért azonban mégis kár volt oly hamar és oly alaposan megtagadni a közösséget *Krivány*nyal, a férjjel — a sikkasztóval . . .

— **Erzsébet királyné emlékezete.** *Konstantinápolyból* táviratozzák nekünk, hogy ott ma délelőtt az osztrák-magyar nagykövetség templomában Erzsébet királynéért rekviemot mondtak, melyen *Bonetti* pápai követ az osztrák-magyar nagykövetség és konzulátus személyzete és az osztrák-magyar telep tagjai voltak jelen.

— **Beiratás.** Az ujonnan épült VIII. kerületi Csobánczy-utcai elemi iskolában az előadások e hó 20-ikán, szerdán reggel nyolc órakor kezdődnek.

— **Október 6-ikán.** A szabadságharc lezajlásával kivégzett vértanúk emlékére nagyszabású ünnepséget rendez a budapesti polgárság is. Ez ügyben ma népes értekezlet volt a *Demokrata Kör* helyiségeiben *Illyés* Bálint országgyűlési képviselő elnöklete alatt. Több lelkes felszólalás után elhatározták, hogy az ünnepséget október 6-ikán és 8-ikán tartják meg. Október 6-ikán gyászmisét rendeznek, azután nagyszabású gyászünnepélyt emlékbeszédekkel a *Vigadó* nagytermében, október 8-án pedig az Új-épület telkéről kivonulnak a keresepi temetőbe és megkoszorúzzák *Baththyány* Lajosnak s az ott nyugvó többi vértanúknak sírját. A kereskedőkhez felhívást intéznek, hogy üzleteiket legalább a gyászünnep délelőttjén csukják be.

— **En famille . . .** *Marcelló* tábornok, annak a revízió-bizottságnak elnöke, amely elé a rennesi ítélet jut, unokabátyja *Jouaust* ezredesnek. Szóval, a családban marad a dolog.

— **Automobil kiállítás Berlinben.** *Berlin* levelezőnk írja: Hétfőn nyitott meg a legmagasabb állami és udvari méltóságok jelenlétében a gyönyörűen rendezett első nemzetközi *automobil kiállítás*, amelyen a kétkerekű bicikli-motortól kezdve az elegáns üveges-batárig minden fajtája képviselve van az önmozgó kocsiknak. Ha végignézzük a hatalmas fedett udvarban az összes gyarmányokat, rögtön észreveszszük, hogy az elsőbbség a franciáké és ezek közül is az *Automobile Unioné*, amelynek élén egy *Párisba* szakadt hazánkfi, *Frankel* József áll. Az ő motoros kocsija nemcsak elegáns külsejével tűnik fel, hanem kiválóan célszerű belső berendezésénél fogva is felülmúlja az összes versenyzőket. Egyik fedett automobilje, amelynek párját az *olasz király* rendelte meg, óránként 72 kilométert halad a legnagyobb biztonsággal. Benziumotorja pedig ugy van szerkesztve, hogy szinte lehetetlen robbanást előidéznie. A németek közül kiválnak ugyan, de a franciákkal össze nem hasonlíthatók a *Cudell* gyarmányok, a *Benz*, valamint a *Daimler* kocsijai. Ezek azonban egyelőre még nem működnek oly feltétlen biztonsággal, mint a francia gyarmányok, amelyek immár meghódították a világot. Alkalmam volt hosszabb beszélgetést folytatni *Frankel* urral, aki természetesen reméli és állítja, hogy az automobil győzelme a lovak gyásza. Ha azonban *Berlin* város páratlanul fejlett közlekedési eszközeit látjuk, kételkednünk kell abban, hogy a lovakat el fogják nyomni. Ime, a nehézkes és lassu omnibusz mellett még vigan mozog a lóvasút, amelyet a villamos nem tud elnyomni. Megférnek egymás mellett, mint jó rokonokhoz illik. És a *Ringbahn*, amely nem is oly régi, még mindig gözzel halad. Egyelőre azonban mindenütt alakulnak *Automobile Clubok* és ezek egyesülnek egy nemzetközi automobil-szövetkezetté. Így tettek néhány év előtt a biciklisták is. És ma a high-life letagadja, hogy valaha megülte a kerékpárt. Sport lett az automobil-hajtás, amely csak addig tart, amíg chic. Megszűnik néhány esztendő múlva, midőn a gyárak nem kérnek többé *tíz-tizenötezer frankot egy kocsiért*, hanem szívesen adják két-háromezer frankért.

— **A találékony szocialista.** Az olasz parlament egy szocialista képviselője, *Morgazi*, a minap a Velencétől nem messze fekvő *Chioggiában* fölolvastat hirtetett. A hatóság azonban neki nem tetsző dolgokat talált a fölolvastat beadott kivonatában, s *Morgazi* urnak megtiltotta, hogy *Chioggiában* fölolvasson. És mit tett *Morgazi* ur? A kikötőben álló bárkára csodította az egész hallgatóságot, s egy bárkáról megtartotta a fölolvastat — nem *Chioggiában* — de mégis.

— **A szolnoki rablógyilkosság.** Megirtak már, hogy *Szolnokon* meggyilkolták és kirabolták az öreg *Moller*-házaspárt. A szolnoki vizsgálóbíró a gyilkosság gyanuja alatt letartóztatta *Moller* Gézát, a meggyilkolt házaspár egyik fiát. A vizsgálatot tovább folytatják s a gyanu még *Vauluch* György és *Belnár* András péklegényekre is nehezedik, akik a gyilkosság idején *Szolnokon* jártak, de azután eltűntek onnan. *Bednár* a fővárosi rendőrség tegnap éjjel letartóztatta, de tudni sem akar a gyilkosságról. A meggyilkolt házaspárt tegnap délután temették el óriási részvétel mellett.

— **Emberosontok a Kossuth Lajos-utcaiban.** Tegnap délután a Kossuth Lajos-utcaiban, ahol most nagyban folyik az utcarendezés, a járda szélén fákat ültettek. A munkások földásás közben nagymennyiségű emberi csontokra akadtak. Orvosi vélemény szerint a csontok már körülbelül száz év óta lehetnek ott elásva. A csontleletet az antropológiai intézetbe szállították.

— **Kocsi a vonat előtt.** A Nyíregyháza—Tiszapolgári vasút vonata elé ma *Polgári* előtt a nyílt pályán egy kocsi került s a mozdony a lovakat elgázolta s a kocsit darabokra törte. Emberben szerencsére nem esett kár. Az utasok között nagy volt az ijedelem a baleset hírére.

— **Házasság.** *Stark* Zsigmond, a magyar királyi államvasutak mérnöke eljegyezte *Reich* Etelka kisaszonny, *Reich* Samu kereskedő leányát Budapesten. *Erőlich* János, a *Nemzet* és *Magyar Újság* belmunkatársa ma délen esküdtött örök hűséget a *Deák-téri* evangélikus templomban *Lówa* Kamilla kisaszonnyak, öz. *Lówa* Józsefné leányának.

Pakai Bakos József fővárosi gyógyszerész eljegyezte *Zboray* Sárkát, *Zboray* Béla budapesti gyógyszerártulajdonos, a magyarországi gyógyszerészegylet elnökének leányát.

— **A tüdővész Magyarországon.** Most, amikor nálunk is a megérdemelt figyelmet fordítják a tüdővész szomorú pusztításaira, érdekessége mellett aktuális is a belügyminiszterium közegészségügyi osztályának jelentése a tüdővész állásáról Magyarországon. A jelentés adatai valóban megdöbbentők, annyival is inkább, mert július hónapra vonatkoznak, amely még a legkedvezőbb a betegre. E jelentés szerint Magyarországon, beleértve *Fiumét* is, június hónapban, tehát egy hónap alatt 4122-en haltak el tüdővészből, kétszer annyian, mint az összes fertőző betegségekben együttvéve. A szomorú lajstromban legelül áll a *Duna-Tisza* köze, tehát az ország legnagyobb vidéke 853 halálessel, amiből *Budapestre* 228 halálozás esik. Legkevesebb az áldozat *Tiszán* innen (432). A megyéket tekintve, legsúlyosabbak a viszonyok *Pestvármegyében*, ahol a fővárost nem számítva, 191 embert ragadott el a pusztító kórság. Utána *Torontálmegye* (150), *Bács-Bodrog* (138), *Biharmegye* (114), *Vasmege* (105) és *Nyitra* megye következik, ahol 100 halálessel fordult elő. Legkevesebben haltak el *Turócme-gyében*. Ily megdöbbentő viszonyokkal szemben megnyugvással kell fogadnunk minden óvó intézkedést, bárhonnan jöjjön is az. Most a kutaszminiszter hívta föl a tüdővész-ellenes védekezésre a tanfelügyelőségek figyelmét. Rendeletének legérdekesebb része, amely a tüdővész tanítóira és tanítóknak vonatkozik, így szól:

Oly nyilvántartó tanítók és tanítónők, kik nyilvántartó tüdővészből szenvednek, de hivataluknak még képesek megfelelni, úgy a maguk, mint különösen a vezetősükre bízott gyermekek egészsége érdekében népesebb iskolában vagy éppen nem, vagy csak oly helyen alkalmaztasanak, ahol a tanterem higiénikus viszonyai elegendő biztosítékot nyújtanak arra, hogy a tüdővésznek róluk a gyermekekre való átterjedésének veszélye a minimumra száll le. Ez okból az egyes osztályokba való beosztás, illetőleg átnevezés kérdéseit a kir. tanfelügyelőség figyelmét erre is terjeszse ki.

— **Halálozás.** *Dr. Harrach* József belvárosi főreáliskola és zenakadémiai tanár és titkár elhunyt a család által kiadott gyászjelentésben a meghaldogultat neje, öz. *Harrach* Józsefné, született *Fleischacker* Helén, leányán *Elzán*, férjezett *Szendeffy* Elemérné és *Margit* leánykon kívül *Erődi* Béla és neje, *Erődi* Ernő és neje, *Erődi* Raymond és neje, *Harrach* Lajos és neje, *Harrach* Eleonora férjezett *Papp* Simonné, mint testvérei, öz. *Harrach* Józsefné, mint az elhunyt édesanyja, *Fleischacker* Gyula és *Hugó*, mint sógorai gyászolják.

Harrach József elhunyt alkalmából egy a zenakadémia igazgatósága és tanári kara, mint a fővárosi IV. kerületi községi főreáliskola tanártestülete külön-külön gyászjelentésben fejezték ki részvétüket a veszteség fölött, amely őket *Harrach* elhunytával érte. Temetése holnap, vasárnap délután 4 órakor lesz a keresepi sírkert halottas házából.

Binét József sajtó-püspöki bérlő 80 éves korában *Putnokon* elhunyt.

Groszman Henrik joghallgató 23 éves korában *Göncön* meghalt. A boldogultat e hó 13-ikán temették el nagy részvétel mellett.

— **Rablótamadás a vonaton.** Szerbiában vakmerő rablótamadást követtek el a múlt pénteken *Ojekowszky* vasuti pénztárnok ellen, aki *Bukarestből* *Jassiba* való utazása közben a kocsiban elaludt. *Berhecsi* állomás közelében egy ismeretlen ember hatolt a szakaszba, ahol a pénztárnok, akinél két csomagban 2200 líra volt, aludt. Az idegen álkulcsal kinyitotta a kocsi ajtaját, a pénztárnokot naroktikussal szorral elbódította, majd késével összeszurkálta s a kisebb csomagot, amelyben 1000 líra volt, elrabolta. *Ojekowszky* sokára tért magához és segítségért kiáltozott. A vonat azonnal megállott és szigorú vizsgálatot tartottak, de a rablót nem találták meg. Valószínű, hogy már valamelyik közbeeső állomáson leszállott. A súlyosan sebesült pénztárnokot egy belvárosi kórházba vitték.

— **Kifüzetés.** *Szegedről* írják nekünk: A szegedi országos mezőgazdasági kiállításban nemcsak termelők, de kereskedők is vettek részt. Így *Schwa-bach* Zs. G. pécsi borsgyereskedő borait az aranyéremmel tüntették ki, ami azt igazolja, hogy a kereskedők érdemeit is méltanyolják.

— **Elpusztult család.** Megrendítő tragédia híré közli sátorlaj-ujhelyi tudósítónk. *Világ*on, a honnani járásban történt a szerencsétlenség, amelynek három emberélet s egy családnak összes vagyona áldozatul esett. *Mendlovics* Mór kereskedő házában ugyanis egy eltört petroleumlámpától tüzet keletkezett s *Mendlovicsné*, felnőtt leánya és kis fia bennégtek a házban. A tűz elpusztította *Mendlovics*nak mindkét házát üzlettel együtt. A kár nagy s a szerencsétlen család iránt nagy a részvétel.

— **Lopás az erzsébetvárosi dohánygyárban.** Az erzsébetvárosi dohánygyárban egy éjjeli őr alkalussal bejárta az egyik raktárba s onnan pár hónap óta apródonként mintegy 2000 darab szivart ellopott. Az esetről a következő hivatalos értesítést küldték szét:

Az erzsébetvárosi dohánygyárban előfordult lopás nem oly nagymérvű, mint egyes lapok írják. Garai Ferenc éjjeli őr legfeljebb négy-öt hónap óta tűzte a szivardobozok megdézsmálását és az ellopott szivarok száma nem több, mint 2000—2500. A központi dohányjüvedéki igazgatóság a helyszíre bizottságot küldött, amely folytatja a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelősség. A dolgotól mindössze annyi igaz, hogy a dohánygyárban néhány nappal ezelőtt ellopott az összes kulcsokat. A vizsgálat folyamán a kulcsokat megtalálták Garai Ferenc éjjeli őr szekrényében, akit erre letartóztattak. Garai azzal védekezik, hogy *Czakó*, a másik éjjeli őr, bosszúból csempészte a kulcsokat holmija közé.

— **Beomlott alagut.** Zimonyból jelentik, hogy a belgrád-nísi vasuti vonalon, a Rajja mellett levő alagut boltozata az éjjel megrepedt és egy része beomlott. A közlekedés ennek következtében szünetel s a keleti expresszvonat sem mehetett már át az alagúton.

— **Munkásgyűlések.** Holnap, vasárnap, tíz munkásgyűlés lesz, amelyeknek egy a napirendjük: A képviselőház megnyitása és az általános titkos választási jog. 1. A budapesti részlel munkások d. e. fél 11 órakor Dugonits-utca 6. sz. a. — 2. A budapesti tót munkások d. u. 5 órakor József-utca 81. sz. a. — 3. A budapesti ácsesegédék d. e. 10 órakor Huszár-utca 10. sz. a. — 4. A budapesti kömvessegedék d. e. 10 órakor Mária Terézia-tér 4. sz. a. — 5. A budapesti vas- és fém munkások d. e. 10 órakor Baross-utca 10. sz. a. — 6. A budapesti fehérnemű tisztító munkások és munkásnők d. u. 4 órakor a Vasvári Pál-utca 4. sz. — 7. A budapesti bőrrendés munkások d. u. fél 4 órakor Wesselényi-utca 15. sz. a. — 8. A bádógszerelők d. e. 10 órakor Dohány-utca 28. sz. a. — 9. Az óbudai munkások d. u. 4 órakor Föld-utca 13. sz. a. — 10. Ujpesti munkások és kisiparosok d. u. fél 4 órakor újpesti Gyár-utca 43. sz. a. gyűléseznek.

— **Egy gyilkos házaspár letartóztatása.** Berlinből távirtozzak nekünk, hogy egy *Gönczi* nevű magyar származású házaspárt, amelyet egy *Schulze* nevű gazdag özvegy asszonynak és leányának meggyilkolása miatt évek óta üldöznek, Rio de Janeiróban letartóztattak. A házaspár tagadja a gyilkosság elkövetését.

— **Egy részeg munkás vérengzése.** Bohos János 21 éves gyári munkásnak az éjjel nagyon virágos kedve volt, amikor hazament a gubacsi dűlőben lévő lakására, ugyannyira, hogy sorra beverte szomszédjainak az ablakait. A legedesebb álmukból felvert szomszédok kirohantak az udvarra s nekifogtak, hogy elpoholják. Bohos kézzel-lábbal védekezett, de mikor látta, hogy az ütlegek úgy hullnak rá, mint a záporosó, kivette a bicskáját és azzal hadonázott maga körül. E közben *Szpiók* Lajos 26 éves napzsámost jobb lapockáján megsebesítette. Sokkal rosszabbul járt *Dzsados* József 20 éves napzsámos, akinek *Bohos* a hasába dőlte kést és oly nagy sebet ütött rajta, hogy belső részei kifordultak. A vérengző ember aztán felhasználta a kedvező alkalmat és megszökött. A házbeliek a mentőket hívták segítségül, akik *Szpiók* sebeit bekötötték, de őt lakásán hagyták. *Dzsados* azonban életveszélyesen megsebesülve, eszméletlen állapotban szállították a Rókus-kórházba. *Bohos* a rendőrség keresi.

— **Gyanús halál.** Említettük, hogy dr. *Vladár* Vilmos fővárosi ügyvéd tegnap a Nemzeti Színház bérházában levő lakásán hirtelen rosszul lett, s dacára a rögtöní orvosi segítségnek, pár perc alatt meghalt. Holttestét a boncoló intézetbe szállították, ahol holnap bontják föl, s ez lesz hivatalosan kideríteni, hogy mi okozta hirtelen halálát.

— **Népnépzés, díjbirkverseny és varieté udvosságok Ós-Budavárban.** Vasárnap délután 3 órakor népnépzélt rendeznek Ós-Budavárban versenyzárkúntás, árbócmazás, kalács- és virslielés és más népies mulatságokkal. A belépvő díj délután 6 óráig 20 kr, azután 30 kr. A nyílt színpadokon délután 1/2 óráig fogva éjjel 8 előadást rendeznek. Este 9 órakor utolsó díjbirkverseny Osman Cara, a szultán első versenybirkózója és Pierri Antonio, a híres görög bajnok között. Este 10 órakor lesz a nagy varieté-előadás, melyben ez idény legnagyobb szenzációja, a Mirza Golem-féle perza akrobata-társaság mutatkozik be két élő tevé, a legesodásabb akrobata-művészzel. A 1/2 órai előadásához a páholy és zártkörűek ingyen osztatnak ki, a többi előadásokhoz pedig a 10 órai varieté kivételével fél áron adtnak el.

(x) **Nagyothallás.** Egy gazdag nő, aki a nagyothallásból és fülzúgásból dr. *Nicholson* mesterséges dobhártyájának alkalmazása által kigyógyult, 20.000 márkát ajándékozott dr. *Nicholson* intézetének, hogy azok a süketek és nagyothallók, akiknek nincsen módjukban megszerezni a mesterséges dobhártyát, ingyen megkapják azt. Levelek Institut *Nicholson Longcott, Gunnersbury, London, W. England* címére küldendők.

(x) **Hazai ipar.** *Wein Károly és Társai* szepességi vászon és kamuka-damaszt-áru gyárosok főraktára: Budapest, IV. Koronaherceg-utca 8.

(x) **A közlekedő őszi szezon előtt minden előrelátó ember idejében gondoskodik.** A technikának

valóságos csodája már, hogy egy közép nagyságú szobának egész télen át való fűtésre elegendő 7—800 kilo koks vagy szén s egész télen át mindig egyenlő hőmérséklet van a szobánkban, ha olyan kályhát állítunk be, amelyet csak este és reggel kell megtölteniünk s a tűz sohasem alszik ki benne. Ezek a rendkívül praktikus kályhák *H. Heim cégnél, Budapest Thonet-udvar* — kaphatók.

Jókai házassága.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától.

Budapest, szeptember 16.

Jókai Mór ma délelőtt a Gyár-utcai anyakönyvi hivatalban feleségül vette *Nagy Bellát*, a Vígsház tagját, *Grósz Mór* gépész és neje *Flamm Éva* huszesztendős lányát.

A magyar romantikus iskola ősz királyának ez a lépése teljesen harmonikus az ő szép életével, az ő irodalmi multjával. Nem lehet más okát keresni ennek a késői házasságnak, mint a Jókai nagy szívének pazarul kiapadhatatlan gazdagságát. Az igazi nagy tehetségek mindig hatalmasan gazdaglelkű emberek voltak. Elméjükben nem apadt ki soha az erő, szívékből a szerelem, szemükből a tűz, s lelkükből az örök virágzás, az örök gyümölcsözés, az örökön tartalmas, intenzív élet. És aki romantikusnak született, romantikusnak élt, a nemesak a halhatatlanságba, hanem a halandóságba is romantikus módjára megy át. — A legújabb kor ifju szabadosai büszkén dobják félre a társadalmi konvenciókat. Másképp fészkelődnek, öltöznek, élnek, mint a többi, nem respektálják a kis emberi érzéseket, — husz éves korukig. Amint azonban a bajszuk megnő, megalkusznak csapongó életfelfoziójukkal, s lekopik róluk minden, ami rendkívüli volt. A legtöbb az írósgót is elhagyják. Beállnak a polgári rendbe, s ha írók maradnak, akkor bizonyára kiváló üzleti tehetség is van bennük.

Ime a mi irodalmunk királya rózsafüzérel övezi halántékát, és elmegy Itáliába nászt ülni. Ime ő késő aggkorára is fiatal maradt, ime az ő szíve, amely nem ciszternája az összegyülemlett gondolatoknak, hanem eleven bugyogással buzgó forrás a rejtett mélységekből — nem apadt ki. Ő ma is husz esztendő, ő ma se áll be a polgári rendbe, ő ma is úgy rendez be magának ezt a világot, ahogyan ez az ő esodálatosan nagy és gazdag szívének tetszik. Ő hű maradt a romantizmusához, ő talán a század legboldogabb nagy embereinek egyike. Csodálatos és hódolattal kell fejet hajtanunk a mester előtt, mert minden konvenciók és nyűgök ellenére szabad tudott maradni ebben a világban, s kőszált, rózsafüzérel a homloka körül kőszált az ő magatörte ösvényein örök termés, örök virágfakadás, örök élet közt — az örök élet felé.

*

Jókai már három esztendeje ismeri *Nagy Bellát*. Mint fiatal növendékszínészt ismerte meg s attól fogva folyton protegálta. A fiatal színésznő elvégezte a színészkisólat, többször föllépett Ó-Budán és a Fővárosi Nyári Színházban, ahol Jókai *Apoteózis* című alkalmi költeményét szavalta el a Petőfi-ünnep estjén. *Ditroi Mór*, a Vígsház igazgatója e föllépés után tagjai sorába szerződtette *Nagy Bellát*. A házasság eszméje a nyáron érelődött dr. *Sebestyén* Józseffel hozálátott, hogy az esküvőhöz szükséges aktákat beszerezze. Ez nem sok fáradsággal járt, mert Jókai a legpontosabban elintézt mindent. Megszerezte *Laborfalvi Róza* halotti levelét s magától *Antal Gábor* püspöktől kérte el a maga keresztlevelét.

Ma reggeliről kezdve minden, csak az anyakönyvi bejelentés hiányzott. Jókai reggel *Sebestyén* dról fölkereste *Matuska* Alajos polgármestert s megkérte, mentse föl a szokásos kihirdetés alól. A polgármester készséggel meghozta végzését, amely Jókait a hirdetés alól fölmentti s engedelmet ad, hogy az esketést azonnal végrehajtsák. A polgármester még szép beszédet is intézett a költőhöz és kérte, hogy e tetteből is csak dicsőséget hozzon újra a házára. Jókai megilletődve felelt:

— Nekem is meg az óhajtam, és meg is teszem, a mi tőlem telik, hogy hazámnak dicsőséget szerezzek.

A polgármestertől egyenesen a gyár-utcai anyakönyvi hivatalba hajlattak, ott várta őket dr. *Bódy* Tivadar hatodik kerületi elöljáróhelyettes, akit Jókai tegnap már fölkeret, hogy házassági tanúja legyen. Dr. *Sebestyén* ezután elment

a menyasszonyért, s csakhamar visszatért *Nagy Bellával*, akit az édesanyja kísért. Fölsiettek *Kozdary* László anyakönyvvezető szobájába, s ott várakoztak, amíg a tíz és fél órára kitűzött esküvő lefolyt. A historiai hűség kedvéért följegyezzük, hogy Jókai előtt közvetlenül *Ruttkai* Ignác vette feleségül *Stern Gizellát* a Terézvárosban.

A várakozás alatt Jókai derült kedvvel humorizált s egyetlen kívánsága az volt, hogy zárt ajtók mellett legyen a szertartás. Tizenegy órakor az anyakönyves *Liber* Endre jegyzővel bevonult az eskető terembe s eléje léptek a jegyesek.

A költő meghatottan simogatta fekete szalonnakabátját, összes parotkáját s szelid mosolyal nézett jegyesére, aki szintén egyszerű fekete ruhát öltött az esküvőre. A háttérben állt az örömanya a tanokkal. A jegyző az irások közt kutatott:

— Hiányzik valami? — kérdezte Jókai — talán a katonakönyvem. Nyugodt lélekkel mondhatom, hogy katonai kötelezettségemnek már eleget tettem.

Most következtek a megállapított kérdések s a hatodik kerület anyakönyvének 239-ik lapjára a 862. házassági bejegyzési szám alá a következő adatokat írták:

Kozdary László anyakönyvvezető előtt mint vőlegény nemes ásvai *Jókai Mór* ev. ref. vallású, főrendiházi tag, aki 1825. február 20-án született Rév-Komáromban s fia néhai nemes ásvai *Jókai* Józsefnek és nemes *Paulay* Mária-nak, mint menyasszony *Grósz* Bella, izraelita vallású színművész, lakik Budapesten, VI. Szabod-utca 19. száma alatt, született *Jákón*, Szabodvármegyében 1879. július 4-én s leánya *Grósz* Mór gépezetnek és *Grósz* Mórné *Flamm* Évának, dr. *Sebestyén* József ügyvéd és dr. *Bódy* Tivadar előjáróhelyettes tanúsága mellett házasságra létek egymással.

Következnek az aláírások. Jobbról elsőnek a költő: dr. *Jókai Mór* alatt már így: *Jókai Mórné Grósz Bella*; balról a tanúk. Az aláírás után az anyakönyvvezető néhány szóval üdvözölte az új párt. Jókai nagy meghatottsággal fordult az anyósához s megesókolta.

— No, ha már a mamát megesókolta, esókoljon meg engem is. — szölt az új asszony, mire Jókai őt is megesókolta.

Ezek után a költő kocsiján *Grószék* lakására hajtattott az új pár, s ott a tanúk és a család társaságában megebedett. Déltűn két órakor a bécsi gyorsvonathoz hajlattak, s Olaszországba — valószínűleg Sziciliába — utaztak.

*

Nagy Bella magas, erőteljes szép barna lány. A szeme fekete, haja hullámosan veszi körül érdekes arcát. Akik ismerik, azt mondják, hogy végtelenül kedves moderu, okos nő. Mindenesetre nemes kvalitásai vannak a lelkének, ha az ősz költőkirály lelkében meg tudta pendíteni a rokonhurokat.

*

Ezzel az esküvővel Jókainak egyik egészen új keletű regénye irodalmi értéke mellett irodalomtörténeti értéket is nyert. A regény címe *Öreg ember nem vén ember*. — Ebben előre megírta házassága történetét. A regény végén első személyben van írva, s hőse — egy hetvenes ember — feleségül veszi a huszesztendős *Coronillát*. A regény az ügyes kiadók rendelkezése szerint csak pénteken fog megjelenni, s egy budapesti napilapban már ez év elején napvilágot látott.

Itt adunk ebből a regényből néhány próbb szemelvényt, amely belevilágít Jókai örökifju lelkébe.

Ime:

I.

A *Másodvirágzás* című fejezetből: — Oh, ti gyerekek! Husz, harminc, negyven esztendő gyerekek! Ti nem is tudhatjátok, hogy mi a szerelem! Az ifju szerelme tigris, de az öreg ember szerelme *boa constrictor*. Láttatok már *boa constrictor* a mézes heteiben? Én láttam elég-szer, Kelet Indiában!

Az a szerelem!

Akárhány esetet tudok, mikor a gyerek tüzesen udvarol a búbajos hölgynek, s mikor aztán a szivhölgy azt mondja neki: „jól van: „hát legyek a tied!” — akkor a gyerek megijed, sarka közé kapja a földet, s úgy elszalad, hogy sohasem látják többet. — De mikor az öreg emberhez így szól a bálványzó: „itt a kezem!” — az nem fut el, hanem azt mondja! „tartom az eadest!”

II.

„Nincs öregség a világon, csak hosszúra nyúlt fiatalság!”

III.

... Mintha a héber mithosz alakja, Sába királynője szállt volna alá Salamon király látogatására.

Szerencsétlen hasonlat! Hiszen Salamon király is hetven éves volt már e látogatás korában — s addig Bölcsnek hívták — de csak addig!

S álljon itt végül a ma sokat emlegetett analógia: Goethe, a német költőkirály ötvenhét éves korában vette nőül *Vulpus* Krisztinát, és már tul volt a hetvenen, amikor nagy szenvedéllyel szeretett bele *Levetzov* Ulrikába.

Hegedüs Sándor Pozsonyban.

Pozsony, szeptember 16.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter ma Pozsonyba érkezett az iparkiallítás megtekintésére. A pályaudvaron a hatóságok fejei fogadták és báró Vay Dénes főispán intézett hozzá üdvözlő beszédet. A miniszter kijelentette, hogy örömmel jött, mert meg akar győződni a hatalmas pozsonyi ipar szép fejlődéséről. A vasútról a miniszter egyenesen a kiállításra hajtott. Az iparkiallítás megtekintése után a miniszter a városházára ment, ahol a város és a megye, valamint az államhivatalnokok, a kereskedelmi és iparkamara, az ipartestület, a kereskedelmi akadémia és a kereskedelmi alkalmazottak küldöttségeit fogadta. Délben 2 órakor *Frigyes* főhercegnél tett látogatást, ki azt azonnal viszonzta.

Később a Palugyay-szállóban bankett volt a miniszter tiszteletére; résztvettek abban a város elölkségei és Pozsony kereskedelmének és iparának legkiválóbb képviselői.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter mondotta az első felköszöntőt a királynak. Báró Vay főispán Hegedüs Sándor miniszter egészségére üritette poharát, aki rövid hivatalos ténykedésével máris nagyot lendített a kereskedelem és az ipar érdekein.

Azután feszült figyelem közt ismét Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter szólalt fel.

Igen tisztelt uraim!

Engedjék meg, hogy immár másodszer szóljak. Teszem ezt, hogy a főispán ur szívélyes szíve miatt és a szívélyes fogadtatásért köszönetet mondjak. Szó esett arról, hogy előbbin a szegedi mezőgazdasági kiállítást látogattam meg. A szemrehányás nem előszóval történt, hanem nyomdafestékben látott napvilágot és épp mivel ismerem a nyomdafestéket, kötelezve érzem magam a szemrehányásra kiterjeszkedni. Szegedre a politika és a kötelesség vezetett. Politikából azért mentem oda, hogy megmutassam, miképp az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság közt ellentét nincs, kötelességből azért, mivel a kormányzatnak ur többszörösen megbízott, hogy személyes jelenlétémmel adjak kifejezést ennek az álláspontnak. Több mint harminc éves politikai működésem alatt sohasem ismertem el sem a merkantilt, sem az agrár irányzat helyes voltát önmagában, mert szerintem kell, hogy az ipar, kereskedelem és földművelés harmóniában álljon azért, mert nemzeti szempontból csak ezt tartalom helyesnek. A Nyugatról szivárgó eszmék nem mindig valnak be a helyes nemzeti irány körébe; eltekintve attól, hogy nemzeti talajunkban nem gyökereznek, ellentéteket állítanak az ipar- és kereskedelem, valamint a mezőgazdaság közt.

Egy embernek születik fia, ki évek hosszú során át nő, fejlődik, gyarapodik; később még két fia lesz. Lehet-e ez utóbbiakat a szeretetből, gondozásból kizárni? Magyarországnak első fia volt a földművelés, a két utóbbi a kereskedelem és az ipar. Amint az utóbbiakat az előbbi, ugy előbbi az utóbbiak előnyére elhanyagolni nem szabad. A földművelés, mely nyers produktumokat ad, rászorult az iparra és a kereskedelemre. Egyik a másikra termékenyítő hatást gyakorol. A termékenység ott áll elő, hol erőket hozunk össze. Ki tagadná el az áramok termékenyítő erejét? Termékeny munkát végez az, aki az erőket összehozza. Ilyen a kereskedelem. Meg kell becsülni és egyenlően kell istápolni minden tényezőt.

De folytassuk a képet! Az idősebb fia kezd betegeskedni és azt hiszik, hogy a fiatalabbaktól kapta baját. Pedig az ok külföldi viszonyokban és belső stagnációban keresendő. Gyógyítva az idősebbet, nem szabad az egyidejű szeretetben gyökerező ápolást és gondozást az ifjabbaktól sem elvonni. A társadalmi és nemzetközi versenyt csak egyenlített, vállvetett erővel lehet sikerrel kiállani. Egyoldalú érzelmeket sem ez, sem az irányban nem szabad táplálni.

Intenzíven kell dolgoznunk és a nyugatról mentől többet recipiálnunk, de csak a helyes irány-

ból. Mindenütt meg kell jelennünk és összeköttetéseket kell keresnünk, és minél kisebbek és gyöngébbek vagyunk, annál többet kell tanulnunk és dolgoznunk, hogy az erősebbeknek nyomába léphessünk. Éppen ezért sajnálom, ha azon nagy nemzetközi ünnepélyek szemben, ahol megjelenésünk dicsőség, ellenáramlatok nyilvánulnának. Azért, mert Franciaországban egy per nem egy ütött ki, mint szeretnénk volna, nem szabad ellenszennel viseltetnünk a francia nemzet és a világhiállítás iránt. Nekünk összeköttetéseket kell szerzenünk, előítéleteket leküzdeni, az ellenszenneket elhárítani, mert csak így jutunk elismeréshez és erőhöz.

De visszatérek Párisból Pozsonyba! Miért beszélék én a barátságos fehér asztalnál ilyen dolgokról? Azért, mivel a pozsonyi helyi kiállításnál az erők oly harmonikus együttműködését tapasztaltam, amelyre szükségünk van ugy a nemzeti munkában, mint a nemzetközi összeköttetéseken. Mert végülünk az kell legyen, hogy a magyar piacot a magyar iparnak meghódítsuk, és ezt nem erőszakkal, nem mesterségesen, nem ellenszenneknek fölkelésével és az erők szétforgácsolásával, hanem csak azok harmonikus együttműködésével, kirtató munkával és szorgalommal érhetjük el. Erre szép példát nyújt a pozsonyi kiállítás és épp azért emelem poharam Pozsony város közönségére, főispánjára és polgármesterére. (Hosszantartó taps és éljenzés.)

A miniszter beszéde a jelenvoltagekra mély hatást tett. A banket után a miniszter megtekintette az ipartelepeket. Még meg is vacsorázott itt, azután kíséretével együtt éjjeli egy óraker a személyvonattal elutazott Pozsonyból.

A gyermekvédők kongresszusa.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 16.

A kongresszus szakosztályai közül ma csak kettő, az orvosi és jogi szakosztály működött. Amíg az orvosi szakosztály tárgyalásainak vezéreszméje az volt, hogy az apák bűneit a gyermekek kötelességünk meggyógyítani, a jogi szakosztályon arról tanácskoztak, hogy miképp hársítsák el a társadalom gonyját és megvetését azokról a szerencsétlenekről, akik apjuk bűneit szenvednek. A törvénytelen gyermekek jogállásáról valósággyal mély bölcseségre, igazi liberális gondolkodásra valló indítványokat adott be dr. *Doleschall* Alfréd és *Márkus* Dezső.

Mindkét szakosztály ma befejezte tárgyalásait s a délutánt már a kegyeletes megemlékezés s szentelték. A holnapi napot a kirándulással töltik el s ezzel a második nemzetközi gyermekvédők kongresszus befejezte üléseit.

Vajha annak a sok bölcs eszmenek, melyet a kongresszisták felvetettek, misem állná útját, vajha e tanácskozások eredménye mihamarabb érezhetővé válna a társadalom minden rétegében s ne volna sehol szenvedő testű és romlott lelkű gyermek. Nemzetek jóléte, népek boldogsága fakadjon ebből a háromnapos tanácskozásból!

A mai szakosztályok üléséről a következőkben számol be tudósítónk:

(A jogi szakosztály.)

Székelly Ferenc elnök megnyitván az ülést első sorban a tegnapi szakosztályi ülés eredményét formulázta s a mai gyűlés tárgyául a következő kérdést tűzte ki: *A törvénytelen gyermek jogállása*. Az előadó dr. *Márkus* Dezső annak a kimondására kéri fel a gyermekvédők kongresszust, hogy:

Abban az esetben, ha valakinek apaságát jogerős bírói ítélettel, avagy az atyának hitelt érdemlő alakban történt elismerésével megállapítják: a házasságon kívül született gyermeket, atyjával és ennek összes rokonságával szemben ugy tekintik, mintha atyjának törvényes gyermeke volna és a gyermek számára biztosított összes családi és örököségi jogokat élvezi. Ha az apaság meg nem állapítható, de bebizonyul, hogy a gyermek anyja a párbe fogott férfival, vagy egyszerűen több férfival benső viszonyt folytatott, e férfiak arra köteleztessenek, hogy vagyoni viszonyaik arányában a bíró belátásához képest együttesen vagy egyetemlegesen járuljanak a gyermek eltartásához. Apaság és tartási kötelesség meg nem állapítása esetén az anyját és földmögöt kötelezi az eltartásra. Az apasági keresetet az anya, még ha kiskoru is, a születést megelőző három hónapon belül is megindíthatja.

A következő előadó dr. *Doleschall* Alfréd a a *Márkus*-féle javaslattal szemben, hét pontban foglalja össze:

1. A törvénytelen gyermekek jogi állásának szabályozásánál, illetve annak megállapításánál, mely különbségeket tartandók fenn a törvényes és a törvénytelen gyermekek jogi állására vonatkozólag a polgári törvényekben? általános kiindulási alapul szolgáljon, hogy a törvénytelen gyermekek jogi állása ugyanaz legyen, mint a törvényes gyermekeké és hogy ezen szabály

alól csak oly kivételek tehetőek, mely nélkül a törvényes házasságon alapuló családiság legitím elve megsérülne és az uralkodó társadalmi rend alapjai megingatnának.

2. Föltétlenül és minden tekintetben megszüntetendő a vérferőtőző vagy a házasságtörő viszonyból származó gyermekeknek megkülönböztetése a többi törvénytelen gyermekektől.

3. A nőn elkövetett erőszak folytán született gyermekek kizárólag atyjukkal szemben, az egyik félnek megtévesztése következtében nem létező vagy a kiakilag semmis házasságból származó gyermekek pedig kizárólag a megtévesztő féllel szemben helyeztessenek jogi viszonylatba.

Exceptio plurium concubentiumnak sikerrel történt érvényesítése esetében a törvénytelen gyermek kizárólag anyja irányában nyer jogállást.

Az eljegyzési viszony tartama alatt a jegyzések által nemzett gyermekek azon szülő irányában, kinek hibájából az eljegyzés felbontott és a házasság nem jött létre, a mindkét fél hibájából anyagilag érvénytelen házasságból származó gyermekek pedig mind a két szülővel szemben minden tekintetben a törvényes gyermekek jogi állásába helyezendők.

4. A törvénytelen gyermekek, a 3. pont értelmében teendő kivételekkel, anyjuk hajadoni családjába tartoznak, annak hajadoni nevét viselik és a kiváltságos jogok kivételével anyjuk hajadoni polgári állásának részesei.

5. Szabály szerint külön kirendelt gyám által képviselteknek, mely szabály alól csak az anya, illetve a 3. pont alatti kivételek esetében az atya kifejezett kívánságára és a konkrét körülmények méltatása mellett a gyámhatóság a törvénytelen gyermek érdekében kivételt tehet és gyámként az anyát illetve az atyát kirendelheti.

6. A törvénytelen gyermekek a 3-ik pontban történt fenntartásokkal mindkét szülőik anyagi helyzetéhez és képességéhez képest a törvényes gyermekekkel egyenlő tartalmu és terjedelmű tartást, nevelést és kiházasítást igényelhetnek. A szülők vagyoni képtelensége esetében a tartási és nevelési kötelezettség az állam terhére képezi.

7. A 3-ik pontban történt fenntartásokkal a törvénytelen gyermekek mindkét szülőik hagyatékában törvényes leszármazók hiányában rúndes, törvényes leszármazók mellett máséket, rendkívüli törvényes örökösödési joggal ruházatlanak fel.

A nagy tappsal fogadott javaslatok megokolása után dr. *Katona* Béla emelkedik szólásra s a két javaslatot közvetítő indítványt tesz. *Márkus* javaslatát csak egyes apróbb módosításokat akar tenni, míg *Doleschall* javaslatát azért nem fogadhatja el, mert az a törvénytelen gyermeket még anyjától is megfosztja, azt indítványozza tehát, hogy *Doleschall* javaslatának első pontja után *Márkus* javaslatának első pontját tegyék. Dr. *Márkus* Dezső védelmezi álláspontját. Ne legyen — ugymond — opportunus a kongresszus, az opportunus a törvényhozó irányelve legyen, de nem lehet a gyermekvédők kongresszus tagjaié, akiknek általános elveket kell deklarálniok. Mi követeljük a gyermek egész jogát a léthez. Vajjon miért lenne a bűnös azerem gyermeké mostohább sors részese, mint az aki hibáján, vagy érdemén kívül törvényes ágyból származott? Követeli a természet jogát. Elnök ezután összefoglalja az előadók és indítványtevők álláspontját s először *Márkus* határozati javaslata felett rendeli el a szavazást.

A szakosztály *Márkus* határozati javaslatait el ejtette és *Doleschall* elvi álláspontját, melyes javaslatának első pontja fejezett ki, elfogadta.

Erre *Doleschall* visszavonta a részletekre vonatkozó többi hat pontját.

Dr. *Nagy* Dezső azt tartja, hogy az elvi álláspont elfogadásával tulajdonképpen még semmit sem tett a szakosztály. Látja, hogy *Doleschall* javaslatai a mai jogrendszerrel szemben, tehát értékesnek találja tárgyalásukat.

Dr. *Márkus* Dezső szintén kívánja a további tárgyalást, mert nem részletek, hanem nagyon is fontos elvi kérdések vannak *Doleschall* pontjaiban.

Erre a szakosztály hozzálat a pontok tárgyalásához.

A vitában résztvettek: dr. *Balogh* Jenő, dr. *Nagy* Dezső, dr. *Márkus* Dezső és dr. *Katona* Béla.

A vita eredménye az, hogy *Márkus* javaslatának 2. pontja bekerült és *Doleschall* 3. pontjából alig maradt valami. A többi pontokon csak stiláris módosításokat tettek.

Ezzel a szakosztály bevégezte ülését.

(Orvosi szakosztály.)

Vidor Zsigmond főorvos délelőtt 9 óraker nyitotta meg az orvosi szakosztály mai ülését, az elnöki emelvényt dr. *Thirring* Gusztáv, dr. *Bókay* János, dr. *Csillag* Gyula társelnökök, dr. *Grósz* Gyula titkár és

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, finan ciroz találmányokat és beajstromoz védjegyeket.

Felvilágosítás díjtalan.

dr. Torday Ferenc, dr. Deutsch Ernő, dr. Linzbauer Rezső, dr. Politzer Alfréd jegyzők foglalták el.

Jelen voltak még többek között: Malcoms Jeromos báróné, dr. Sabanov Anna, dr. Hugonnay Vilma grófné, dr. Fodor József miniszteri tanácsos, dr. Goldzieher Vilmos, dr. Hainiss Géza egyetemi tanár, dr. Major Ferenc országgyűlési képviselő, Verébely László főorvos, dr. Tauffer Jenő, temesvári t. főorvos, Nilson-Rhodes (Manchester), Hajek (Milano), Concetti (Róma) stb.

Goldzieher Vilmos egyetemi tanár a gyengélátsással bíró gyermekek iskolázatásáról szólott ma első sorban. Elmondta, hogy a skrofulotikus megbajok a gyermekek leggyakoribb betegségeibe tartoznak s a szemészeti ambulatóriumok betegeinek zöme e körösporthoz tartozik. E betegség leginkább az iskolakötelesség idején, az iskolai élet kezdetén, szerep jut az iskola higiénéjének is. Ugy a nyilvánvaló szembajosok, mint a gyógyultak élénk megfigyelés tárgyát képezik. Az iskolaorvos s a pedagógus karöltve működjenek a vakok pedagógiája (Blindenpedagógia) alapján szervezett tanfolyamok felállításán.

Ezután Csillag Gyula egyetemi tanár foglalta el az előadói székét és törvényhozási szempontból a gyermekek alkoholizmus elleni védekezéséről beszélt. Előadásának lényege a következő:

Az állam kötelessége az alkoholizmus ellen erőlesen fellépni, a fizikai és szellemi hanyatlás megakadályozása szempontjából. A megtorló (repressiv) intézkedések nem elegendők, inkább ajánlatosak a társadalom fővilágosítása s a preventív szabályok. Kellően kiképzett tanítók már az iskolában kezdhetik a küzdelmet az alkoholizmus ellen. Büntető cselekmény felett kísérlete nélkül, korcsában megjelenő kiskorú személynek italt kimérni. A szesz italokkal kereskedő kis-árudák és szatócs-üzletek korlátozandók.

Nagyfontosságú előadást tartott ezután a gyermekek alkoholizmus orvosi szempontból címen dr. Grósz Gyula főorvos.

Az alkoholizmusnak befolyásáról a gyermek idegrendszerére dr. Kende Mór olvasott fel.

Ezeket az előadásokat az alkoholizmus kérdéséről főülől nagyszabású vita követte, melyek során Rhodes (Manchester) előadta, hogy Angliában egy törvény tiltja a korosmaroktatást attól, hogy gyermekeknek alkoholt kímérjenek, ugyanott a szokványos iszákosokat gyógyintézetekbe zárják el. Gyulay Béla igazgató tanár ifjúsági egyesületek alakítását tartja szükségesnek. Szalárdi Mór szerint el kell tiltani azt, hogy munkások közt alkohol adassék ki és hogy gondoskodás történjen az iránt, hogy a munkában kiizzadt munkások számára gyári helyiségekben üdítő viz kellő mennyiségben legyen. Fürsti Ida ugyanily értelemben szólalt föl. Dr. Politzer Alfréd azt kívánja, hogy a gyermekeknek szesz italát a tej képezze.

Dr. Grósz Gyula zárószava után dr. Deutsch Ernő jegyző felolvasta dr. Erőss Gyula tanárnak a csecsemők kórháza felállítására vonatkozó javaslatát: 1. A csecsemőkórházban, szemben a lencsésakkal, csupán beteg csecsemők ápoltságának. 2. Ez intézet főleg szegényorszáknak számára legyen berendezve. 3. E kórház építésénél a csecsemők igényei (mindenekelőtt a nagyobb gyermekektől elütő viselkedésük contagiosus bántalmakkal szemben) veendőek figyelembe. 4. Leglényegesebb a táplálás kérdése: a) felvétel anyával; b) táplálás fizetett dajka által; c) mesterségesen táplált, előbbiektől elkülönített csecsemők. 4. Szabad helyen (kert, erdő) építsük a csecsemőkórházat. 5. A kórház álljon összeköttetésben oly jótékony intézetekkel, hol a csecsemő főgyógyulása után elhelyezhető legyen. 6. Csecsemőkórház építése s fenntartása sokkal költségesebb, mint más kórházé. 7. A csecsemőkórházak szolgáltatja eredmények határozottan javulni fognak a higiénikus, egyéb követelmények javításával.

A határozati javaslatot a szakosztály magáévé tette.

Dr. Schuschny Henrik a kisebb tanulók szellemi előfáradásait előidéző momentumokkal foglalkozott ezután.

Az utolsó előadó dr. Berger Ferenc. A fogsu gyakoriságát ismerteti gyermeknél s leküzdésének módjait tárgyalta. Eddigi hiányos vizsgálatok alapján is kimondható ugyanis, hogy a fogszuodás percentuációja igen nagy; különösen a gyermeki fogazatban. Kivánatos, hogy ezen a táplálkozásra, a test egyéb szerveire s az infekciós betegségek fogékonyaságára is nagy befolyással bír megbetegedés elé gát vetessék. Előadó javasolja, hogy mondja ki a kongresszus orvosi szakosztálya, miszerint kívánatosnak tartja: Minden államban nagyobb számú fog- és szávizsgálatok eszközöndők. Tanítók, tanítónők, óvónők s a szülők világossá tartsanak fel, hogy miképpen kell a szájat ápolni. Olvasmányok és népszerű előadások által a gyermekeket és észszerű szájalpolásra tanítsák. Szegényorszu gyermekek szuvas fogainak kezeléséről az állam, a város és a jótékonyegyesületek gondoskodjanak a kórházakban fenntartott rendelő helyiségekben.

E felette érdekes előadás után dr. Bókay János,

az igazgatóság elnöke a következő szavakkal fejezte be a kongresszus működését:

Tisztelt szakülés! A mai nappal, három napi komoly munkálkodás után szakosztályunk a tárgyalásra kitűzött anyagot feldolgozta. Előadásaink mindegyike a gyermekvédelem keretében mozgott s reámutatott a különböző irányokban fennálló hiányokra s azon módokra, melyeknek segítségével ezen hiányokat orvosolni lehet. Örvendünk, hogy tárgyalásaink munkatársaként láttuk szakunk oly kiváló képviselőit, mint Baginszkit és Concetti és a Rauffuss-iskola jeles tanítványát Schabanowát és mélyen kell sajnálnunk, hogy Biedert tanárt és Neumann docentet, a gyermekvédelem ezen két elsőrendű munkáját elháríthatlan akadályok zavarták meg abban, hogy előadásukat személyesen tartásuk meg. Midőn szakosztályunk tárgyalásait tisztelőleg kifolyólag ezuttal berekesztem, engedjék meg, hogy azon óhajomásomnak adjak kifejezést, hogy a szakosztályunkban kifejtett eszmék visszhangra találjanak ne csak a belföldön, hanem a külföldön is.

A budapesti nemzetközi gyermekvédő kongresszus orvosi szakosztályát ezzel bezártam nyilvánítom.

A kongresszus létrehozásában és vezetésében valóban nagy munkásságot kifejtő elnökek, dr. Bókay Jánosnak és a tisztikarnak végeztül dr. Szontágh Félix mondott köszönetet a tagok nevében. Élénk eljenzés után déli egy óraker eloszlott a szakülés.

(A Brunswick-émlék leleplezése.)

A Miklós-utcai első számú óvó falára a fő- és székvaros emléktáblát készített gróf Brunswick Teréz emlékére, aki 1828-ban alapította az első magyar kisedővót. Szabó Károly tanácsnok az emléktábla létrejöttének történetét ismertette. Utána Péterffy Sándor királyi tanácsos az Országos Kisedővő Egyesület nevében mondott köszönetet, majd az országos kisedővőnek énekkora Fősa Lajos Szeresd a gyermeket című szép költeményét énekelte el, amelyet Késmárky képezdei tanár zenésített meg. Az ének után lehullott a lepel az emléktábláról, amely fekete márványból készült s amelynek aranybetűs felirata a következő:

E HÁZBAN NYÍLT MEG AZ ANGYALJÓRÁSÚ BUNSWICK TERÉZIA GRÓFNŐ AZ ELSŐ ANGYALKERTET A KISEDŐVŐK ÖLTALMÁRA 1828-BAN. A SZÉKES FŐVÁROS ÁLLÍTOTTA E TÁBLÁT, HOGY HIRDESSÉ HALÁJÁT A DICSŐS KEZDEMÉNYEZŐ IRÁNT, AKINER NEMZÉT FELKAROLTA AZ ORSZÁGOS KISEDŐVŐ EGYESÜLET. ÉS HIRDESSÉ A SZIVTŐL ERRENT NAGY GONDOLATNAK: A GYERMEKVEDELEMNEK DIADALÁT, AMELYT MEGSEBÍTETT A TÖRVÉNY ÉS TELJESSÉ TESZ A NEMZETI LELKESÉDÉS.

Az országos óvó-egyesület óvónő-képzőjében is háziünnepet tartottak ma Brunswick Teréz emlékére. Az ünnepeltet Péterffy Sándor intézeti igazgató méltatta.

Délután 6 óraker érkezett volt a képviselőház I. számú termében.

Először báró Scander Levi javaslatát tárgyalta, azután kijelölték a megalkandó központi bizottság tagjait s a következő kongresszus idejét és helyét állapították meg.

A kongresszus tagjai a mai nap folyamán a következő intézeteket tekintették meg: Mayer-árvaházat, Községi szeretetházat. Hülyék intézetét, Önkéntes mentők egyesületét, Izraelita kézmű- és földmívelési együletet, Felső-erdősori iskolát és óvodát, Országos gyermekvédő-egyesület, Háztartási iskola-egyesületet.

(A holnapi napirend.)

Záróülés délelőtt 10 óraker Nemzeti Múzeumban. A szakosztályok határozatainak bejelentése. A központi bizottság megalakítása. A jövő kongresszus helyének megállapítása.

Mint hogy a holnap, vasárnap délután megtartandó vacsebzéni kirándulásra csupán 200 jegy áll rendelkezésre, felhívja a kongresszus tagjait, hogy a kirándulásra idejkorán jelentkezni sziveskedjenek.

A kirándulásra jelentkezők vasuti és hajóigazolványait a kongresszus irodájában vehetik át egy korona lefizetése mellett.

Hétfő, szeptember 18-ikán a „László-Gyermekotthon” meglekítésére a kongresszus kirándulást rendez Cirkvenicára. Az indulás a hétfőn délután félharom óraker induló gyorsvonattal történik. Fiuméből az Ungaro-Croata hajózási vállalat Cirkvenicára és vissza ingyenhajót bocsát a vendégek rendelkezésére.

Pusztító árvizek.

Budapest, szeptember 16

Alig néhány nappal ezelőtt még csak nagy esőzésekről, felhőszakadásokról kaptunk híreket egyes vidékekről, Ausztriából és Németországból. Áztán következtek a jelentések a Dunának és mellékfolyóinak kisebb-nagyobb áramelkedéséről, most pedig már napok óta hasábos tudósítások számolnak be azokról az árvízveszedelmekről, amelyek Ausztria és Németország különböző vidékeit részint már megtámadták, részint még erősen fenyegetik. Előttött földekről, összomlott házakról, elmosott vasuti vonalakról és elszakított hidakról szólnak a tömeges hírek. Egyes városokat valósággal elzárt az ár, sok helyen pedig vagy szünetel, vagy pedig csak nagy nehezen tartható fenn a közlekedés. Azok között a hírek között, amelyek elpusztult emberletről is szólnak egyre-másra, akadnak ugyan olyanok is, amelyek megnyugtató részleteket hoznak, de a veszedelem azért a külföldön még mindig nagy, hatását erősen érezteti nálunk is. A Duna egyre árad s a minisztérium és a hatóságok rendelkezésére sürgősen látnak hozzá az óvintézkedésekhez, nehogy egy ilyen váratlanul érkezett őszeleji áradás készületlenül talájon bennünket és nagyobb károkat idézhesen elő.

A Duna tegnapi ismét rohamosan áradt, Linztől lefelé. A felső folyamszakaszon Linzig csekély apadás mutatkozik, a víz azonban innen lefelé mindeütt emelkedik. A földmívelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a víz a fővárosnál még hat-hét napig okvetlenül emelkedni fog, s előtti az alsó rakodópartot, sőt azon egy méternél magasabba nő. Ezzel egyidejűleg természetesen víz alá kerül az újpesti, de különösen az óbudai határ is, amire már most figyelemzeteti a folyam-mérnököség az érdekelteket, hogy holmiját az ártérrel biztos helyre vigye, s biztonságba helyezze.

A küzeledő nagy vízre való tekintettel a téparancsnokság intézkedett, hogy a szükséghez képest kellő mennyiségű műszaki katona álljon a közönség rendelkezésére. A ma érkezett hivatalos jelentések szerint a vizállások a következők: Scharding 800, Passau reggel 6 óraker 840, 8 óraker 818 cm., Linz 6 óraker 607, 8 óraker 604 cm., Stein 612 cm., Bécs 526 cm., Pozsony 617 cm. Komárom 506 cm., Budapest 444 cm. reggel 6 óraker, 455 cm. délelőtt 11 óraker, az áradás tehát tegnap óta 104 centiméter. Az alsó folyamszakaszon az áradás ezuttal még csekély.

A földmívelésügyi miniszter táviratilag értesítette a fővárost, hogy az ausztriai nagy esőzések folytán az 1897. évi nyári árvízét meghaladó nagy árvíz várható, miert is a szükséges védelmi előkészületek a főváros területén rögtön megteendőek. A középítési igazgató már a távirati meghagyás érkezése előtt megtegte az előzetes intézkedéseket, miről a polgármesternek jelentést is tett, aki a maga részéről ezt a mai ülésben a tanácsnak tudomására hozta. Az árvíz állását illetőleg Bécsből érkezett jelentés szerint a víz állása ma + 526 cm., amely magasság az 1897-ben észlelt legnagyobb vizállást 13 cm.-rel meghaladja. Az újabb óvintézkedésekre nézve megemlítjük, hogy ma éjjel már hozzáfogtak a szivattyúk felállításához, melyekhez a szükséges személyzetet is kirendelték és amelyek rögtön megkezdik működésüket, mihelyt a vizállás az öt métert meghaladja. Heuffel középítési igazgató ma ismét Ó-Budán tartózkodik, ahol a kerületi előjáróval egyetemben a védelmi intézkedések szakadatlanul folynak.

Komárom, szeptember 16.

Az alsó csallóközi és csilizközi ármentesítő és a csallóközi belvizlevezető társulat területén teljes erélylyel folynak a védekezési munkálatok. A munkálatok ellenőrzése és felügyelete végett Kvassay Jenő miniszteri tanácsos és Bulyovszky műszaki tanácsos ma ide érkeztek és kimentek a veszélyeztetett helyekre. A védekezési munkálatokat Sárközy Aurél főispán, miniszteri biztos személyesen vezeti. Az érdekeltektől közérőket kirendelték védekezésre; azonfelül kivonult négy század utász is. Az egész vonalon nyulgtákat emelnek a töltések fölé. A társulati mérnökök, a folyam-mérnöki hivatal személyzete, valamint a közigazgatási tisztviselők mind a számukra kijelölt helyen vannak. Veszély

LODEN	Iskola-öltöny	2.50
LODEN	Fiu-menisikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—
LODEN	Havelok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	18.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

Sacco vattával bélelve	6.—
Szörme-sacco	10.—
Vadász-sacco	9.—
Vadász-bunda	18.—
Kocsis-bunda	20.—
Utazó-bunda	35.—
Szörme-menisikoff	40.—
Gazdasági bunda	16.—

RENDE LJENEK CK
a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD
speciálísta loden-öltönyökben
Bécs, IX., Währingerstrasse 48.
Mintákat és képes árjegyeket ingyen és bérmentve.

LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN

egyelőre még nincs, a legtöbb helyen még a töltés lábát sem érte el a víz.

Bécs, szeptember 16.

A Duna az éjszaka emelkedett ugyan, de a szakértők állítása szerint a császárváros túl van az árvíz-veszedelmén. Reggel 7 órakor 526 centimétert mutatott a vízmérő. A víz még valószínűleg 30 centiméterrel fog emelkedni. Az északnyugati vasút igazgatósága jelenti, hogy a korneuburg-stokeraui vonalon a holnapi közlekedés kétséges. A cs. kir. államasutak igazgatósága közlése, hogy a melk-krumm-nussbaumi vonalon újra be kellett szüntetni a forgalmat. Ausztria egyéb helyeiről a következő táviratok érkeztek.

Bécs, szeptember 16. délután 4 óra.

A Duna még mindig árad, sőt maga a marcehri állomás is már veszélyeztetve van és a Ferenc József-vasút töltése is. Délután három órakor erre való tekintettel az államasutak igazgatósága a szükséges intézkedéseket meg is tette az esetleg bekövetkező veszedelem elhárítása iránt. A Práterben a házak pincéi teljesen elöntvék, helyenkint pedig a víz a földszinti lakásokba is behatolt, úgy hogy a rendőrség már is szükségesnek találta, hogy több lakót a házak elhagyására kényszerítsen.

A raktárakba és a Duna mentén épített tárházakba, nevezetesen Bécs városának tárházai bera-
kott gabonaneműeket, amelyeket idejkorán el nem szállíthattak, nagy veszély fenyegeti, ha csak öt centiméterrel emelkedik a Duna, mert akkor a víz ellepi azokat is.

Bécsnek egyes külvárosai már teljesen az áradás képét nyújtják. Ma délután azonban apadást várnak felülől érkezett hírek következtében.

A Ferenc József-vasútnak Bécs—Krems közötti töltését a hullámok annyira alámosták, hogy még ma délután valószínűleg az egész forgalmat kénytelen lesz a vasút beszüntetni.

Gmunden, szeptember 16.

Azok közül az emberek közül, kik tegnap este a Traun hídján állottak, midőn az árvíz a hid egyik pillérjéig elsodorta, *őst nem találta*. Ezek avval foglalkoztak, hogy eltávolítsák azokat a fadarabokat, melyek a hid pillérjéig eltorlaszolták. A jelenlevő állami mérnök és a csendőrség a katasztrófa bekövetkezése előtt ismételt felszólította őket a hid elhagyására, de ők nem akarták abbahagyni a mentőmunkát.

München, szeptember 16.

A régens-herceg a királyság árvízkarosultjainak 50,000 márkát adományozott.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Operaház. Ma este kezdődött meg az Operaház szezonja *Abrányin-Wein* Margit ragyogó művészetének a jegyében, aki — fájdalom — már nem fog díszit adni a műintézetnek, ha majd ez a szezon bezárul. *Carmen* címszerepében lépett a közönség elé a nagy művész, akit minden egyes énekszáma után hosszantartó viharos tapsal ünnepeltek. Ez a gyönyörűségesen démoni cigányleány bűbajos mi-
váltával, varázsos hangjával és tökéletes ének-
művészetével éppen úgy hódítja meg majd a
külföldet, mint a budapesti közönséget. — A be-
rekedt *Larizza* helyett *Kertész Ödön*, az *Operaház*
fiatal tenoristája ugrott be Don José szerepében és
pihent csengő hangjával, megjavult énekmodorával
és kevésbé szegletes játékaival kellemesen lepett meg.
Beck, a mi derék baritonistánk, pompásan énekelte
Escamillo szerepét, noha ez neki mélyen fekszik,
Perény Irén asszony pedig, mint mindig, ma este is
elragadta *Micaela* szerepében a közönséget. A kar-
nagyi pálcá a visszaszerződött *Kerner István* kö-
zében volt, akit örömmel láttunk a zenekar élén.

Jókainé-Nagy Bella a *Vigszínház*-
ban. A *Vigszínház* vezetősége, a mult évad végén,
tudvalevőleg, tagjai sorába szerződtette *Nagy*
Bellát, aki ma délelőtt óta koszorús költőneknek
Jókai Mórnak a felesége. A fiatal művész, mint
biztos forrásból értesülünk, mint *Jókainé*
továbbra is tagja marad a *Vigszínház*nak, amely-
nek színpadán még az idei téli évad során egy
hatásos drámai szerepben fogja tehetségét be-
mutatni.

Magyar Színház. A *Magyar Színház*ban ma
este dupla bemutató volt. A színház két új darabot
és két új énekesnőt mutatott be. Beszéljünk előbb
röviden, a darabokról, aztán még rövidebben, az
énekesnőkről. Mert hosszabb mondanivalónk, ezuttal,
nincs. A darabok egy rövidebb lélekzetű kis bohóság,
amelyet *Beöthy László* fordított magyarra s amelynek
az a sajtószerepe, hogy egy törvénytörési tárgy-
lásnak a keretében csupa férfi szerepel benne.
Az apróságok, — lehet azért, mert a *Magyar*
Színház közönsége a férfiszereplőket csak csinos
hölgyecskékkel tarkítja a színpadon látni, —
csak mérsékelt sikere volt. A cimbeli *barack* külön-
ben nem abból a fajtából való, amely a fán terem,
hanem olyan, amelyet egy kávéházi vendég buzog
a kávé fejére (vagy tán megfordítva; ezt nem igen je-
gyeztük meg magunknak) s ebből támad a törvénytörés
előtt lefolyó, mérsékelten mulatságos, pörvartar. Az
apróságban *Szilágyi, Boros, Rózsahegy, Gárdi, Sziklai,*
Lendvai, Erdősi és *Kardos* játszottak. A hosszú név-
sorból az első három volt a legjobb.

A második ujdonság *Toulmouchen* *Agnes néni*
című kétfelvonásos operettje volt, amelynek szövegét
Boucheron cselekedte meg. E sorok íróját gaz rága-
lom — prudériával vádolni, sőt egy kicsit büszke is
arra, hogy nem egy csiklandós történetke került ki
a tolla alól. Ilyen nem éppen szepültelen előélet
mellett is, tulságosan vaskosoknak tartjuk *Boucheron*
ur pikantériáit. Van a darabban egy jelenet, amely-
ben egy fiatal piktor uszónadrágban ereszkedik
le egy hálóköntőre vetkőzött házasság asszonyság
ágyába...

Hogy éneklie az isteni *Yvette*?

Cochon, cochon
Le pauvre „grand” cochon!

Egyéb mondani valónk nincs *Agnes néni*ről. De
mégis! Sajnáljuk a *Toulmouché* gyönyörű zenéjét
ettől a *cochonériával* teli, de egyébként meglehetősen
üres szövegtől. Egyik zeneszáma szebb a másiknál
s oly bőségesen ömlik az édesnél-édesebb melódia
ennek a zeneszerzőnek a tollából, hogy az újabb
francia operettkomponisták közt legfeljebb az egyet-
len *Varney* az, aki tulszárnyalja.

Ebben az operetiben mutatkozott be a színház
két új énekesnője: *Margó Zelmá* és *Fenyvesi Erna*.
Tulságos sok szerencsésnek egyiknek a debut-je sem
járt. Az előbbi különben már nem egészen ismeret-
len a budapesti közönség előtt. *Margó* kisasszony
két évvel ezelőtt tagja volt a budai arénának, ahol
a segédénekesnői szerepéket töltötte be. A művész
hosszas vidéki pályafutása alatt sok színpadi rutinra
tett szert; ez a rutin és előnyös színpadi alakja az,
amit a javára kell írunk. Ezzel a kettővel azonban
ki is meritettük előnyeiket; hangját azzal, teljesen
kiénekelte a vidéki színpadokon és azzal a csekélyke
maradékkal, amely fölött még rendelkezik, aligha fogja
megállani helyét budapesti színpadon, elsőrangú sze-
repekben. Ettől a meggyőződésünktől még azok a
barátságos tapsok sem tértenek el, amelyek a mű-
vész nő mai első debut-jét elég barátságossá tették.
Fenyvesi Erna kisasszonyról legjobban hallgatni sze-
retünk. A *Magyar Színház* a *Dalos Színház* színpadá-
ról hozta ezt a legújabb akvizícióját, de még a
Magyar Színház színpadán, amely helyzeténél fogva
többet is megengedhet magának, nem szívesen lát-
juk az ilyen kétes kísérleteket. *Fenyvesi* kisasszony,
aki különben erősen keleties hangsúlyozással ejti
édes magyar nyelvünket, a legkedélyesebben cseréli
fel az *ü* betűt az *ö*-vel és viszont. Hangcsókja kö-
szörlötlenül, sokszor szipító, ugynevezett temperame-
ntuma pedig egyenesen a Varieté-színházak dobogó-
jára utalja.

A kis operetben, amelyet a közönség nagyon
osztott tetszéssel fogadott, *Ráthonyi és Boross* hősie-
sen küzdöttek. *Láng Etelka*, a színház jóra-
való komikájának, erősen szenvednie kellett szerepének
visszataszító hatása alatt.

Az operettet *Vidor Dezső*, ugy verses részében,
mint prózájában, ügyesen fordította és *Donáth Lajos*
karmester nagy ambícióval tanította be.

(M—s.)

Hírek a Népszínházról. *Blaha Lujza* holnap
kezdí meg működését a Népszínházban s először a
Falu rosszában lép fel, azután pénteken a *Szókimondó*
asszonyságban és vasárnap a *Gyimesi vadvirágban* fog
fellépni. — A *Görög rabszolga* holnap, vasárnap, kerül
először színpadon délutáni előadásban, mérsékelt hely-
árrakkal. *Aspasia* szerepét *Kéry Klára* játszassa.

Blaha Lujza utóda? ... Egy könyvatos
értesítőnek írják *Nagyváradról*, — ha ugyan onnét
írják — hogy az ott időző kolozsvári *Nemzeti Színház*
igazgatósága egy originális színpadi tehetséget fedez-
tet fel. Neve: *Nicklas Etelka*, aki eddig a külföld
nevezetesebb variété-színpadain mint speciális mag-
yar énekesnő volt ismeretes. A színház, hogy szó-
szerint tovább időzzük a könyvatos tudósítót, fel-
fedezte benne a speciális népszínmű-énekesnői tehetséget,
s ezért szerződtetni akarja. A kisasszony tegnapelőtt
délután énekel próbát a színpadon *Bölyöny* intendáns,
Foltinus igazgató, *Stephanides* karmester és több meg-
hívott szakértő vendég jelenlétében, akik mindnyájan
elragadtatással beszélnek a bájos, fiatal leány kiváló
tehetségéről és sokat várnak tőle a színpadon.

Hírek a Vigszínházról. *Blaha Lujza*, aki e
hónap 19-én kezdí meg vendégszereplését az *Arany*
Kakas című bohózatban, a jövő hét során négy szer-
és pedig kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton
lép fel ebben a darabban *Szakra Julis* szerepében. A
művész nő több új népdalbetétet és *Hegedűs Gyulával*
duettet is fog énekelni. — *Hennequin* vígjátéka,
Utazás a válás körül, a bemutatón aratott óriási sike-
rénél fogva, egyre nagyobb közönséget vonz. A
kacagató darab holnap, vasárnap, hétfőn, pénteken
és a jövő vasárnap kerül színpadra. — A *Vigszínház*
legközelebbi ujdonsága *Ibsennek Kis Eyolf* című szí-
műve lesz, amelyet *Lándor Tivadár* fordított magyarra.
— A *Vigszínház* vezetősége engedélyt kért *Tolsztoj*
Leótol, a világhírű orosz írótol, hogy *A sötétség*
hatalma című életképét az orosz életből, amely kül-
földi színpadokon mindenütt óriási hatással került
színpadra, előadathassa. *Tolsztoj* sajátkezü levélben adta
meg a *Vigszínház*nak az engedélyt s a darabot *Szabó*
Endre fordítja orosz eredetiből.

Sulamith a Magyar Színházban. *Sulamith*,
az a zsidó opera, amelyet *Kövessi Albert*, a *Kisfaludy-*
Színház igazgatója, szerencsés kézzel halasztott ki az
ismeretlenség homályából, az ó-budai színházról át-
vándorol a *Magyar Színház*ba, amelynek ez a dalmű
a legközelebbi ujdonsága lesz. A *Davidsohn-Goldfaden*
dalművéből ma kezdődtek meg a *Magyar Színház*ban
a színpadi próbák s a színház a legnagyobb gond-
kívánja a dalművet előadni, amelynek szövegét
Makai Emil át is dolgozta. A zsidó dalmű két fő
női szerepét a *Magyar Színház* két primadonnája,
Komáromi Mariska és *Ledofsky Gizella* fogják éne-
kelni. Az előbbi *Sulamith*, az utóbbi *Abigail* szerepét.

Bianchi Bianca Budapestben. *Bianchi Bianca*,
akinek nagy művészetét közönségünk elfeledni nem
tudja, a tél folyamán hosszabb vendégszereplésre
Budapestre jön. Ez alkalommal néhány olyan szere-
pet fog énekelni, amelyekben még nem hallottuk.

Uj magyar operák. Hazai operairadalmunk oly
szegény, hogy örvendeznünk kell minden hírnék, amely
arról regél, hogy ismét megpróbálkozott valamelyik
hóni tehetségünk repertoárunk meggazdításával.
Bahnert József *A csempészek* címe alatt irt dalművet,
amelyet a napokban játszott el *Káldy Gyula* igaz-
gató előtt, — *Major Gyula* pedig tegnapelőtt nyuj-
totta be előadásra operáját. Az *Operaház* igaz-
gatósága a napokban fog a fölött dönteni, vajjon
színpadhozható-e ezek az ujdonságok.

Somogyi Mór konzervatóriumában a tanít-
ás az összes tanszakokban megkezdődött, beirat-
kozni azonban naponta délelőtt 10—11-ig és délután
3—6-ig mindkét intézet helyiségében (Erzsébet-körút
4. és Károly-körút 2.) lehet. A tanári karban vál-
tozás annyiban történt, hogy a hegedűtanszakot az
ismert hegedűművész, *Recht Sándor* vette át. A zongor-
tanszakot *Somogyi Mór*, a kitűnő zongoraművész
személyesen oktatja mindkét intézetben.

Színházak műsora. *Nemzeti Színház.* Hétfőn:
Sok hűhó semmiért. Kedden: *A nagymama.* Szerdán:
Dombai ur felesége. Másodvirágzás. *Az anyósok.* Csütör-
tökön: *Folt amely tisztít.* Pénteken: *A nők barátja.*
Szombaton: *Figaró házassága.* (Cherubin szerepében
Molnár Rózsival.) Vasárnap: *Az ember tragédiája.*

Magyar királyi Opera. Hétfőn nincs előadás.
Kedden: *A hadi fogoly.* Szerdán: *Jancsi és Juliska.*
Babatündér. Mérsékelt helyárrakkal. Kezdeté 5 1/2 óra-
kor. Csütörtökön: *Aida.* Pénteken: Nincs előadás.
Szombaton: *Figaro lakodalma.* Vasárnap: *Kukuska.*

Vigszínház. Vasárnap: *Utazás a válás körül.* Hétfőn:
Utazás a válás körül. Kedden: *Blaha Lujza* föl-
léptével: *Az Arany kakas.* Szerdán: *Blaha Lujza* föl-
léptével: *Az Arany kakas.* Csütörtökön: *Blaha Lujza*
fölleptével: *Az Arany kakas.* Pénteken: *Utazás a válás*
körül. Szombaton: *Blaha Lujza* fölleptével: *Az*
Arany kakas. Vasárnap: *Utazás a válás körül.*

Népszínház. Vasárnap délután: *Görög rabszolga.*
Este: *Falu rosszá.* Hétfőn: *Nap és Hold.* Kedden:
Görög rabszolga. Szerdán: *Bibliai asszony.* Csütör-
tökön: *Nap és Hold.* Péntek: *Szókimondó asszonyság.*
Szombaton: *Hoffmann meséi.* Vasárnap délután: *Gyimesi*
vadvirág. Este: *Toledad.*

Magyar Színház. Vasárnap délután: *Aranylako-*
dalom. Este: *Agnes néni.* A darabok. Hétfőn: *Agnes néni.*
A darabok. Kedden: *Agnes néni.* A darabok. Szerdán:
Agnes néni. A darabok. Csütörtökön: *Agnes néni.* A dar-
abok. Pénteken: *A Gésák.* Szombaton: *A Gésák.* Va-
sárnap délután: *A Gyurkovics-lányok.* Este: *Agnes néni.*
A darabok.

Füvészi Nyári Színház. Vasárnap délután: *IV.*
László. Este: *Angol, a kofák leánya.* Hétfőn: *Doktor*
Szeleburdi. Kedden: *Michu lányok.* Szerdán: *Szalai*
uram leánya. Csütörtökön: *Tisztaurak a zárdában.* Pénteken:
Nagyújság hőlovia. Szombaton: *Rip van Winkle.*
Vasárnap délután: *Kameliás hölgy.* Este: *Szökött katona.*

Kisfaludy Színház. A hét minden napján: *Sulamith.*
Dalos Színház. A hét minden napján: *Esther.*
Bibliai melodráma.

Uj zeneművek. Megjelent és kapható *Bárd*
Ferenc és *testvére* zeneműkereskedésében *IV.*, *Kos-*
suth Lajos utca 17. Legnépszerűbb ujdonságok *Ós-*
Budavárból: *Elsie Leslie* induló 1 frt. *Ic.* bin keine
English Lady 1 frt. *Rapoli angol patrol* induló 1 frt
20 kr. *Honeymoon Mézes* hotok induló 80 kr. *Tor-*
reador Carmencia keringő 40 kr. *Chale 75 kr.* *Komm Kar-*
line Polka 90 kr. *Ach so ein Schleicher* keringő 80
kr. *Bersaglieri olasz* induló 1 frt. *Mio Marito olasz*
dal 40 kr. *Csók-keringő.* A Gésa gvmnasiumi operet-

teből, énekre vagy szongorára 1 fnt 20 kr. Görög rabszolgá, szongora kivonat 3 fnt. Görög rabszolgá legszebb három dala, magyar szöveggel, darabja 1 fnt. Cérnászál-dal a Bibliás asszony operetéből 1 fnt 25 kr.

•• **A Hírmondó matinéja.** Pontban déli 12 órakor kezd meg holnap (vasárnap) e szomban első matinéjét a *Telefón Hírmondó*. Ez a matiné minden tekintetben élvezetes szórakoztatja lesz a hallgató közönségnek, amiről meggyőződhetni a közreműködők itt következő névsorából: *Diósnyó Handel Berta, Keczer Irén, Kordán Mariska, Ledófszky Gizella, Ledófszky Mariska, Margó Zelma, R. Réthy Laura, Zilahy Gyuláné, Balassa Jenő, Krémer Jenő, Kiss Béla, Molnár Ferenc, Odrý Zsúrd, Pap Zoltán, Reza Dezső, Rudnyánszky Gyula, Szendrői Lajos, Sziklai Kornél.* Az ügyesen összeállított program felolvasások, szavaltatok, ének- és zeneszámok váltják fel egymást.

MŰVÉSZET.

□ **A festők nyomora.** Különös akciót indított meg az Erzsébet emlékgyművelés-felügyeleti bizottság. Lelkészek és tanítók jutalmazására elhatározta ugyanis, hogy hazai festőművészekről elkér egy-egy képet s ennek árából tűzi ki majd a jutalmakat. Meg is kezdte körutját a festők-nél, de a nagy nyomor, melyet ezeknél tapasztalt, egészen más irányba terelte tevékenységét. Megfeledezett ugyanis a lelkesekről és tanítókról, s most már a festőkön akar segíteni. Nem késlekedett sokáig, hanem elnöke dr. Flóris Aron tanár utján beadványt intézett a székesfőváros tanácsához, s ingyenes műtermek létesítésére elkéri tőle a Károly-kaszárnya egy részét. De tovább is megy. Azt is kéri a tanácstól, engedje meg, hogy minden tantestület táncvigalommal egybekötött pénzügyi-tést rendezhessen — a festők javára. Még a bukkott diákokat is meg akarja adóztatni, tárgyan-kint két koronával. Végül szépen megkéri a tanácsot, rendeljen arcképeket: királyunk, költőink, íróink, polgármestereink és tanácsnokaink arcképét.

□ **A Wagner kiállítás.** A Nemzeti Szalon Wagner Sándor rajzaiból és képeiből gyűjteményes kiállítás rendez, amely tárlatra az egyesület tagjait meghívja. A fényesen rendezett magánkollekción e hó 21-én nyílik meg, s a jövő hó 20-áig a közönség is megtekintheti.

SPORT.

A Jubileum-díj.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 16.

Hála a turf gondviselésének, hogy Pardon le-tört, van legalább végre érdekes verseny is, amelyen törni kell egy kissé a fejüket a turftudósoknak, ha vége táján a sportesztendőnek még egy kis nyere-ségre akarnak szert tenni. Megdöbbenően nyílt a holnapi Jubileum-díj, nincs egyetlen crackje sem, amely ne nyerhetne, s hogyha mégis van egy két erősebb favoritja, ezeket is csak egy-két nagy fo-gadó plunge-je tette azzá, nem pedig a reális számi-tás. Reálisan véve *Per Butters*-nek, *Komámasszony*-nak és *Rio Tinto*-nak teljesen egyenlő chancea van, ugyan-annyi, mint *Zászlós*-nak; a két könnyű terhű *Crom-well* és *Chryseis* szintén teljesen egyforma kilátá-sokkal indul, sőt még a legnagyobb outsider *Busserl* is indul annyi kilátással, mint akár-melyik s legfeljebb a hosszú distancia lehet ártal-mára — szóval nem lehet elég okos a legra-vaszabb turfpekuláns sem, hogy holnapra biztos tippen jósolja meg a Jubileum-díj győztesét. Az impozáns versenyben különben a következő lovak vesznek részt:

Per Butters	lov. Smith
Busserl	" S. Bulford
Rio Tinto	" Barker
Cromwell	" Wilton
Komámasszony	" Adams
Iro	" Sharpe
Chryseis	" Poolo
Statesman	" ?
Zászlós	" Rumbold

Iro, mely mostanában egyike legjobb három-éveseinknek, a neki talán különben is hosszú ver-senyben óriás terhet visz, tehát nem sok a kilátása a győnge lábú *Statesmannal* együtt. A többi azonban egytől-egyig reményteljesen megy a küzdelemben. *Komámasszony* a Királyné-díj után a nagy froudenaui handikapben is pompás futást végzett, ami holnapi chanceait nagyon emeli; *Per Butters*-ról azóta az a hír, hogy sok kilóval javult; *Rio Tinto* is jobb, mint akkor volt, *Zászlós* minapi vereségét *Nickerville* szem-ben pedig nem kell tulkomolyan venni. A legna-gyobb bizalommal még *Cromwell* felé tekint istállója, melynek a terhe is kicsiny s a hosszú távolság is kedvező és e bizalom nem is egészen hiábavaló a *Buccaneer*-verseny eredménye alapján, melyben *Crom-well* jeles lónak mutatta magát. *Chryseist* a gonocokhoz

pompásan értő ravasz istállója ajánlja és legutolsó-ig jó futása egy különben jelentéktelen handikap-ben. E győzelme azonban imponáló volt, úgy hogy istállója méltán tette egyikévé a favoritoknak.

Amint ezekből látszik, nagyon nehéz a holnapi versenyben még a legjártaabb turfembereknek is eligazodni, mi azért mégis azt hisszük, az az impresszióink, hogy az idei Jubileum-díj finishe

Per Butters

Cromwell és Komámasszony

között fog eldőlni.

A holnapi nap típei egyébként a következők:

- I. *Diadal—Damiette.*
- II. *Aladin—Garcia.*
- III. *Casque—Junius.*
- IV. *Per Butters—Cromwell—Komámasszony.*
- V. *Mégis—Melella.*
- VI. *Sternbusk—Zmorham.*
- VII. *Pacsirta—Corsica.*

•• **Országos sportverseny.** A budapesti torna-klubnak e hó 17-én vasárnap délután 3 órakor, a csömöri-uti verseny pályán rendezendő versenyre több utónevezés érkezett, melyet a B. T. K. választ-mánya a verseny erkölcsi sikere érdekében elfoga-dott. Így a 10 kilométeres kerékpárversenyen Kesz-lernek méltó riválisa akadt a kerékpárversenyek idei hőisében *Greinerben*, akinok ezuttal nagy vezető apparatus fog rendelkezésére állani. Kivüle még *Mannó, Premer, Katter, Péczeley, Baumler* fognak a győzelem dícsőségét küzdeni. Az egy angol mért-földes sikfutásban újolag erős konkurrenciá lettek *Malsiner, Ujváry és Purban* az eddig favorizált *Gallotsiknak*. A vidék a szabadkai sport-egylet négy tagja által meg képviselve, akik közül a nemrég fel-tűnt *Gruber* Gyula leginkább szólhat be a 200 méte-res sikfutás bajnokság eredményébe. Az összes ver-senyre 74 jelentkezőből 111 nevezés érkezett.

•• **Lóversenyek Nagyváradon.** Nagyváradról táviratozza tudósítónk, hogy a nagyváradai lóversenyek első napja élénk érdeklődés mellett ment ma végbe. A lóversenyen jelen voltak: *Beóthy* főispán, *Szunyogh* alispán, a Vilmos huszárok tisztikara *Ferenc József* branzanai herceggel. A versenybíróság a következőkből állott: gróf *Batthyány Gábor*, gróf *Károlyi Gyula*, *Szabó József*, *Szunyogh Lóránd* és *Tisza István*. A versenyen szerencsétlenség is történt, amennyiben az ötödik futamnál *Markovics* István huszárhadnagy lova az akadályban megbotlott, lovasát levette s *Markovics* a jobb kulcsesontját eltörte. A versenyek eredménye a következő:

- I. *Nemesdij:* Első *Nadányi Pál Gályá-ja*, lova-golta gróf *Bethlen* Karoly.
 - II. Első a *Geist* istálló *Resident-je*, lovagolta *Kreutzbruck* Zdenko.
 - III. *Kettős fogatok* verseny: Első *Kubinyi Márton Narcisa* és *Bálványá-va*.
 - IV. *Gátverseny:* Első *Geist Sambo-ja*, lovagolta *Kreutzbruck* főhadnagy.
 - V. *Gátverseny:* Első *Döry László* huszár főhad-nagy *Typsi-je*, lovagolta a tulajdonos.
 - VI. *Sikverseny:* Első *Geist Gáspár Cicá-ja*, lova-golta *Kreutzbruck* főhadnagy.
- **A beszélő újság a Jubileum-díjról.** A hol-napi (vasárnap) *Beesen* döntésre kerülő *Jubileum-díjról* és a nap többi futamáról is a *Telefón Hírmondó* már délután 4 óratól 1/45-ig, 5 óratól 1/40-ig és 1/27-től 7-ig részletes tudósi-tást olvastat fel.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A lepsényi lázadók.** Mult év őszén nagy vígság volt a lepsényi legények közt, akik arra használták fel a vásári hangulatot, hogy alaposan kimul-lássák magukat. S addig meg sem szüntették a vigal-mat, mignem a kakastollások köztük nem termettek. S addig-addig örködték a rend felett, mignem meg-zavarták a mulatságot. Természetes dolog, hogy az ilyenképpen megzavart mulatság hősei, az ünneprontó csendőrök ellen vasvillára kaptak, aminek az a szo-morú következménye lett, hogy a csendőrpuska meg-ülte *Németh Rozáliát* s többeket súlyosan megse-besített.

A veszprémi törvényszék előtt most folyik ebben az ügyben a tárgyalás, melyen huszonegy vádlott és ötven tanu szerepel. A három napi tárgyalás alatt kintült, hogy a lázadásnak a csendőrök voltak az előidézői s kihívó viselkedésükkel egyenesen veredékre ingerelték a legényeket.

— Mit csináltak ezek a legények? — kérdi az elnök.

— Azt kiabálták kérem, — feleli az egyik csendőr — hogy agyon kell ütni a kokastollast. Kérem, elnök ur, mondhatom, hogy az ellenség olyan fenyegetően viselkedett...

— Ne beszéljen itt ellenségről — rivalt rá az elnök a csendőrré — azok épp olyan honpolgárok, mint akár maguk.

— Megösméri-e azokat, akik Lepsényben „lá-zongtak”? — faggatja tovább az elnök a csendőrt.

— Mag. Ez is ott volt. kérem.

— Melyik?
— Ez ni! Aki itt ül az első sorban.
Az elnök kiszólija az első sorban ülő civik, keres urat.

— Mit csinált maga? Maga is ott volt?
— Én, kérem, Várad Géza vagyok. Soha éle-temben nem voltam Lepsényben s ezen a tárgyalá-son is csak hírlaptudósító vagyok, a csendőr urnak tévedni tetszik...

Az elnök ezután a vádlottakat hallgatja ki, akik tagadják, hogy ők a csendőrök szuronyait megra-gadták. Egyre azt hangoztatják, hogy ártatlanok s hogy a csendőrök keverték őket bajba.

A törvényszék délután öt órakor hirdette ki az ítéletet, mely szerint az összes vádlottakat *Szolády Jánost, Gondán Józsefet, Ballay Istvánt, Kuk Mihályt, Tillingler Zsigmondot, Mátyás Jánost* éltette. Tíz vád-lottat azonban felmentett a törvényszék, mert ellenük a csendőrökön kívül senki sem nyilatkozott ter-helöleg.

A csendőrök ellen a tanuk külön feljelentést tesznek, mert *Somogyi Jánost*, aki féllábu, tehetetlen ember, megvörték.

§§ **A polnai gyilkosság.** A polnai gyilkosság ügyében felolvasták az orvosok szakvéleményét és kihallgatták dr. *Prokesch* orvost, aki elsőnek jelent meg a helyszínen.

Dr. *Prokesch* azt állítja, hogy a holttestet tel-jesen vértelen állapotban találta.

Az elnök: Teljesen vértelen állapotban?
Dr. *Prokesch*: Teljesen! Alig néhány véresepp volt az ereiben. Közvetlen közelében is csak alig egy tenyérnyi vérfoltot találtunk.

Az elnök: És másutt sehol sem akadtak vér-nyomokra?

Dr. *Prokesch*: De igen. Nékány lépésnyire a tetemtől egy fenyőfa törvében találtunk egyes vér-foltokat.

Az elnök: És milyenek voltak ezek a vér-foltok?

Dr. *Prokesch*: Frissék!

Az elnök: Frissék? Mát megolvadt vért nem találtak?

Dr. *Prokesch*: Nem!

A mai tárgyalás elején a védő azt a ké-relmet terjeszti a törvényszék elé, hogy a teg-nap letartóztatott egyént, akit a gyilkosság el-követésével vádolnak, hozzák a törvényszék elé. A törvényszék elutasítja a védő ezen kérelmét és a szót az ügyésznek engedte át.

Az ügyész vádbeszédében azt bizonyítja, hogy *Hruza Agnest* csakis a vádlott gyilkolhatta meg s a következő két kérdést intézti az esküdtsek elé:

1. Forog-e fenn gyilkosság és
2. Bűnös-e vádlott a gyilkosságban?

Az ügyész után még dr. *Bana* beszélt s a vádlott büntetését kéri. Dr. *Bana* mindenáron ri-tuális gyilkosságot akar látni a dologban. *Bana* beszéde után az esküdtsek határozathozatalra vonul vissza s rövid tanácskozás után *Hülsner* az orgyilkosság büntetésben tizenegy szavazattal egy ellenében bűnösnek mondja ki. A törvény-szék, az esküdték verdiktje alapján, *Hülsner* kö-tel általi halálra ítélte.

Nyilttér.

Egyéves önkéntesek
elegánsan, izléssel és olcsón felszerelteknek.
Árjegyzék bérmentve küldeték.

Sorozókötelesek
díjmentesen kapnak oly könyvecs-két, mely az egyéves önkéntes évi elnyerésére vonatkozó ma-gyar-német szövegű védőtörvény-cikkeket, utasításokat és folya-modvány-mintákat tartalmazza.

WEINER és GRÜNBAUM

cs. és kir. udvari szabók.

II. Vilmos német császár udvari szállítói, portug. kir. udvari szabók. József főherceg udv. szállítói. József Agost főh. kamarai szállítói BUDAPEST, IV., Váci-utca 27. sz.

Szt. Lukácsfürdő
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Nagy létesítéssel, melynek 5200 m² méter nagyságú termézetes forrásmedencéiben a forrásvíz naponta négyezer megújul. Mindennemű gyógy és gyógyfürdő. Kint és szobák. Vendéglő saját konyhával. Olcsó árak. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

KLEINKO ELYSE A LEGJOBB SCHÉG ELYSE A LEGJOBB PEZSÉ

STANDARD életbiztosító-társaság.

A társaság budapesti IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Gránátos-utca 1. sz. most építész alatt levő házában (előbb Dróher palota) 8393

bolt- és lakhelyiségek

bérbevétele iránt, 1900. augusztus 1-jére, ajánlatok elfogad-tatnak a társulat budapesti irodájában (Füred-utca 4. szám.)

Royal Vivóterem Erzsébet-körút 45-47., mely a mai kornak megfelelően van berendezve, megnyílt. Oktatás kitérő szakképzés által. Tiszta olasz műszer. Kényelmes öltözök, angol fürdőszobák.
POTYE, vivómester.

Szörmeárak.

A legújabb újdonságok magérkeztek és azok megtekintésére a tisztelt vevőimet és a nagyerdemű közönséget tisztelettel hívom meg.

Kutnewsky György

saját készítményű szörmeárak

V. ker., Erzsébet-tér 16. szám.

Házelas.

Az Andrássy-ut és a villaterület közelében levő Kmetty-utca 17. szám alatti 8 szobás és nagy utcai lakásból és egy mansard műteremből álló 3 emeletes bérház folyó szeptember hó 20-ikán d. e. 10 órakor a törvényességi palotában (Alkotmány-utca 22., földsz. 1. ajtó) a kiképzési áron alul bírói árverésen eladatik. Bánaipéz 14002 frt.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Gróf Tisza István levele.

Nagyvárad, szeptember 16.

Gróf Tisza István reflektálva a Nagyvárad Napló négy nap előtti cikkére a következő nyílt levelet intézte Hegyesi Mártonhoz, a biharmegyei szabadelvű párt helyettes elnökéhez:

Kedves barátom! Egy szenciációt hajhászó nagyvárad lap egy idő óta kiváló előszeretettel foglalkozik a „Tiszákkal”, kiknek fogadatlán prókatorúul tolja fel magát. Nem szoktam idegeskedni a sajtóban megjelenő kőszá hírek miatt, de az utolsó napok merész híresztelése után félreértésekre adhatna okot atovábbi hallgatás, enged meg tehát, hogy előttem, mint a biharmegyei szabadelvű párt helyettes elnöke előtt, egy rövid kijelentést tegyek: A régi szabadelvű párt minden tagjának, tehát csekélységemnek is, a Szell-kormány alakulásakor kellett állást foglalnia. Tisztességes ember előtt csak két út állott. Nyíltan, bevallottan külön pártállást foglalni el, vagy lojálisan, hátsó gondolat nélkül támogatni az új kormányt a szabadelvű párt zömével együtt. Ez utóbbi utra léptem.

Tetteim ezt érett megfontolás után azon meggyőződésben, hogy az ország érdeke ezt követeli. E meggyőződés nem változott ma sem és mindaddig, míg a kormánytól valamely életbevágó fontosságú elvi különbség el nem választ, provokációkkal nem törődve és tanácsot nem a Magyarországtól, vagy a Nagyvárad Naplótól, de saját lelkiismeretemtől kérve, mint a szabadelvű párt hű tagja kívánom teljesíteni kötelességemet. A télen lefolyt ádáz pártharc utáni egyesülés kivánt áldozatot azoktól, akik nemcsak hazafias meggyőződésük, de hazafias méltatlankodásuk egész erejét vitték a küzdelembe. Ez áldozat meghozatott minden oldalról. Ma a 67-es alaphoz hiven ragaszkodva, imponzás többség összetartását az ország közérdeke parancsolóbban követeli mint bármikor ezelőtt s akarom hinni, hogy az a kötelességzet, mely a szabadelvű pártot nehéz időkben mindig fenntartotta s győzelemre vezette, a konkolyhíntök gyűlölködő intrügáin ezuttal is diadalmaszkodni fog.

Igaz barátod
gróf Tisza István.

Washington, szeptember 16. A külügyi hivatalba érkezett távirat szerint a venezuelai fölkélek Valenciából kikergették a kormány csapatait és elfoglalták a várost.

Gráo, szeptember 16. Ma volt a városi színház zárókővének letétele, amely nagy ünneppel ment végbe. A szertartás nagy rendben folyt le. **Guttenberg** miniszter tábornoki egyenruhában jelent meg, de a katonatisztkar egyáltalán nem volt képviselve az ünnepen.

A belgrádi pör.

Belgrád, szeptember 16. Minthogy több tanu a vasúti közlekedés megszakadása miatt nem jelent meg, a törvényszék ma néhány sajtóvét-séggel foglalkozott, amelyeket **Protics** Sztojan állítólag lapjában **Milán** király és a kormány ellen irányuló rópiratokban elkövetett. A vádolt mindefélét fölhozott mentségére, egyebek között

azt, hogy lapjának inkriminált számaint és a szóban forgó rópiratokat nem kobozták el.

Belgrád, szeptember 16. Illetékes szerb helyen kijelentik, hogy a szerb kormány állítólagos válságára nézve az európai sajtó egy részében terjesztett hírek alaptalanok.

Prága, szeptember 16. A *Narodni Listy* jelenti Pétervárról, hogy *Ausztria-Magyarország és Oroszország teljesen megállapodott arra nézve, hogy miképpen kelljen eljárni Milán eskirálylyal szemben a radikálisok üldözésének ötletéből.* Abban egyezett meg a két hatalom, hogy a szerb udvar, ha nem követi az adott jó tanácsokat, magának tulajdonítsa a következményeket.

A csehek követelése.

Prága, szeptember 16. A cseh képviselők tartománygyűlései és reichsrathi klubjának tagjai ma egybegyűltek a politikai helyzet megbeszélésére dr. Skarda, a végrehajtó-bizottság elnökének elnökle alatt. 83 képviselő jelent meg; 12 kimentette távollmaradását. A végrehajtó-bizottság elnökjeként dr. *Herold* részletesen vázolta a tartománygyűlés ülészakának befejezése óta a pártvezetőség által folytatott tárgyalásokat és több határozati javaslatot ajánlott elfogadásra, melyeket 5 órán át tárgyaltak. A végrehajtó bizottság indítványai közül, melyek a határozati javaslatokban foglaltak, az elsőt és utolsót egyhangulag, a többit az összes szavazatokkal 5-9 szavazat ellenében elfogadták. A határozatok a következők:

I. A cseh tartománygyűlései és reichsrathi képviselők egyesülete továbbra is ragaszkodik a cseh nép államjogi, politikai és nemzeti programjához. A cseh korona államjogi állásának helyreállítása, a feltétlen nyelvi egyenjóság az összes cseh tartományokban és a népies intézmények és rend behozatala a jövőben is célja marad a cseh képviselők politikájának.

II. A cseh képviselők egyesülete sajnálkozik a mostani közállapotok felett, melyek megakadályozzák a sikeres tevékenységet a nép politikai, szociális és gazdasági fejlődéséért. A cseh képviselők ezuttal is kérészeknek nyilatkoznak segédkezet nyújtani a súlyos bajok orvoslására, melyekben az állami szervezot szenved, mindenesetre abban a feltetésben, hogy semmit sem tesznek, ami a cseh nép jogait csorokítaná.

III. Ily eszközök volnának: a) a mostani kormányzat átalakítása parlamentáris és az autonómista többségre támaszkodó kormányvá; b) szilárd és erőlyes elhatározása az államkormányzatnak az összes népek közti teljes igazságosság végrehajtására minden téren, hogy a törvények végrehajtásánál mindinkább előtérbe lépő egyenlőség, mely a szláv nép hátrányára mutatkozik, megszüntetessék; c) öntudatos és rendszeres eljárása a kormányzat alkotmányos állapotok helyreállítására a nemzeti és polgári egyenlőség alapján, tekintettel a királyságok és országok autonómiájának kiterjesztésére ugy a közigazgatásban, mint a törvényhozában.

IV. A cseh képviselők kifejezik haallódóságukat a vizsalyok végleges elnártításának megkísérlésére és örülnének, ha igazságos békeformulát találnának. De feltétlenül vissza kell utasítaniok minden tendenciát, mely népük politikai és nyelvi egyenjóságításának bármintemü megcsorokítását vagy éppen a német nyelvnek államnyelvvé emelését szolgálná és bármely formában arra igyekeznék, hogy a törvénytelen és erőszakos obstrukciót kielégíse. Ellenkezőleg minden ilyen kísérletben a kormányhatalomnak a joztalanság, az erőszak és a nyilvános lazadás előtt való megbátrálását látják. Nyomatékkal követelik a kormánytól, hogy a nemzetiségek egyenjóságának feltétlen megóvása által és a cseh kisebbségek szabadságának és létének hathatós védelme által biztos határt szabjon a nagy német igtatóknak.

V. A cseh képviselők a pártoknak a többség felirati javaslatában annak idején kifejtett program alapján való csoportosulásában az egyes nemzeteknek és az ebben képviselt pártoknak helyes védvart látják.

VI. A cseh képviselők, ugy mint azelőtt, most is szabad kezét tartottak fenn maguknak és kijelentik, hogy taktikai eljárásukat ahhoz fogják szabni, miként alakul a politikai helyzet további fejlődése és hogy minden lépésüknél függetlenül egyedül a cseh nép érdeke által vezéreltetik magukat. Tekintettel a mostani zavaros és bizonytalan helyzetre, a cseh képviselők kötelességévé teszik a végrehajtó és parlamenti bizottságnak, hogy a jobboldal többi pártjainak meghallgatása után hozzon határozatot és azután tegyen jelentést és javaslatokat a bizalmi férfiak bizottságának.

A cári pár Kielben.

Kiel, szeptember 16. A cári pár kedden érkezik ide, hogy meglátogassa **Henrik** herceg feleségét. A cár és a cárné a *Polarstern* hajón fog lakni.

Enciklika a francia püspökökhöz.

Róma, szeptember 16. A pápa enciklikát intézett a francia püspöki karhoz, amelyben azt ajánlja, hogy a klerusat gondosan kiképezzék és a papság kifogástalanul viselkedjek püspökei vezetése alatt, hogy Franciaország teljesithesse azt a hagyományos hivatását, hogy az egyházat

megvédje, nagy eszmék eszköze legyen és olyan lelkészeket neveljen, akik a hitet az egész földkerekségen hirdessék.

Anglia és Transvaal.

Pretoria, szeptember 16. (Reuter.) Transvaal válaszáat az utolsó brit táviratra ma délelött 11 órakor átadták az angol ügyvivőnek.

Közgazdasági táviratok.

Eécs, szeptember 16. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzékek: Ószi buza 8.60, tavaszi buza 8.98, ószi rozs 6.89, tavaszi rozs 7.24, ószi zab 5.46-5.48, tavaszi zab 5.79, tengeri szeptember-októberre 5.52-5.54, tengeri május-juniusra 5.44, repce szeptemberre 12.45-12.55 forinton.

Eécs, szeptember 16. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a záratok a következők voltak: **Oszták hitelrészvény** 373.50 **Magyar hitelrészvény** 383.50 **Angol-Oszták bank** 151.50 **Unlen bank** 273.50, **Länderbank** 306.50, **bankgyesület** 238.50, **oszták-magyar államvasút részvény** 347.-, **északnyugati vasút részv.** 73.50, **elbavölgyi vasút** 255.50, **dunagőzhajós részv.** 243.-, **alpesi bányarészvény** 138.-, **májusi járadék** 345.-, **oszták koronajáradék** 285.60, **magyar arany** 100.05, **magyar koronajáradék** 95.40 **német birodalmi márka készpénz** -.-, **ultimóra** -.-, **török sorsjegyek** 58.97, **rimamurányi vasmű** -.-, **dóli vasút** -.-, **dohányrészvény** -.-, **Napoleon d'or** -.-, **Lombard** 9.56¹/₂.

Berlin, szept. 16. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* **Négyszázalékos magyar aranyjáradék** -.-, **Magyar koronajáradék** -.-, **Oszták hitelrészvény** 237.10, **Oszták-magyar államvasút** 147.75, **Déli vasút** 32.75, **Északnyugati vasút** -.-, **Elbavölgyi vasút** -.-, **Orosz bankjegy készpénz** 216.90, **Buschtiehradi** -.-, **Orosz bankjegy** -.-, (Ultimo.) **Lombard** -.-, **Frankfurt, szeptember 16.** Árfolyamok szeptemberre. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* **Oszták hitelrészvény** 237.00, **Oszták-magyar államvasút** 148.30, **Déli vasút** -.-, **Oszták aranyjáradék** -.-, **Olasz járadék** 92.90, **Laura-kob** 257.20, **Harpeni** 190.40, **Discont** 191.-, **Alpesi** -.-, **Bécsi bankgyesület** -.-.

New York, szeptember 16. *Liszt* helyben 2.80. **Buza** szeptemberre -.-, októberre 73.4/s, májusra 76.1/s, **Tengeri** szeptemberre 38.4/s.

Chicago, szeptember 16. **Buza** szeptemberre 71.1/s **Tengeri** szeptemberre 32.8/s.

Napirend.

Naplír. Vasárnap, szeptember 17. - Római katolikus: A. 17. Lambert, - Protestáns: A. 16. Lambert - Görög-orsz: (szeptember 6.) C. 13. Zakar. - Zsidó: Tisri 13. - A nap két reggel 5 óra 24 percek. - Nyugszik este 5 óra 5 percek. - A hold két délután 4 óra 30 percek. - Nyugszik éjjel 2 óra 3 percek.

Szórakozó helyek.

- Allatkert** nyitva egész nap.
- Somossy Mulató.** Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.
- Folies Caprice.** VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.
- Ós-Budavára.** Új szeptemberi variété műsor.
- Circus Henry.** Naponta változatos műsor.
- Europa kávéház.** Ferenc-József-tér, Farkas Pista és fiai zenekara.
- Budapest kávéház,** (Andrássy-ut, Ráczi Laci híres zenekara.
- Emke-kávéház.** Dombi Rudi hírneves zenekarával naponta hangverseny.
- Walter kávéház.** Sárbogárdi Farkas Sándor hangversenye.
- Páris szálloda.** Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.
- Ehm János** éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Banda Marci hangversenye.
- Müncheni valódi Pschorr** malátásör mindenütt kapható.
- Putzer pince** Deák-tér naponta a pince őt-termekben Schramel hangverseny.
- Wekerle kávéház.** Kerepesi-ut. Vörös Sándor dal-társulatának hangversenye.
- Orient kávéház.** Kerepesi-ut. Csóka József zenekarának hangversenye.

UTMUTATO.

Sternberg Ármín és Testvére hangszergyár, es. és kir. udv. szállítók Budapest, VII., Kerepesi-ut 36. **Zoogora-termek** Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körút sark) Zenepalota. **Mejtelent! MAGYAR-TILINKÓ-ISKOLA,** melynek segélyével a tilinkón, tökéleteséggel és alaposan meg lehet tanulni játszani, - minden további magyarázat nélkül. Egyszermind 65 legszebb magyar s más kedvelt darab. Ára 1 frt 50 kr.

Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság BUDAPEST, V., József-tér 8. Befizetett részvénytőke 2 millió forint. Elvállal takarékpénztári betéteket 4%-os kamatozás és a legkülansabb visszafizetési feltételek mellett.

Első Leánykiképzési Iskola Budapestben, VI. ker., Teréz-körút 40-42. szám. Alapították 1863. évben. Kifizetett nászjuttalékok 1892. december hó 31-ig 1.600.000 frt. Legelőnyösebb feltételek kiképzési biztosításokra 300 frittől 10.00 frittig.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Tolnay Lajos, vezérigazgató; Benke Gyula, VI., Andrássy-ut 5.

MÓKA BÁCISI MESÉI.

Az elveszett királylány.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény legény, annak meghalt apja, anyja, nem volt senkije, semmije, úgy maradt, mint a kis-ujjam. Mit tehetett volna szegény, elindult világgá, hátha valamerre megsegíti a jó isten.

Ment, mendegélt hegyen, völgyön, árkon, bokron keresztül, utóljára odaért egy városba, az tetőtől talpig fekete gyászszal volt behuzva.

Csodálkozott a legény, csodálkozott és megkérdezett egy embert:

— Miért van ez a város talpig gyászban?

— Hát te micsoda teremtes vagy, hogy még ezt se tudod? Azért van a mi városunk földig gyászban, mert volt a mi királyunknak egy egyetlen lánya. Az egyszer kiment sétálni és azóta nyoma veszett. Senki se tudja, hová lett. Hiába ígérte a király, hogy aki megtalálja, annak adja a leányát meg a felekirályságát, eddig senki se tudott róla hirt mondani.

Szeget ütött ez a legény fejébe s gondolta magában:

— Az én életem ugyis mindegy, elmegyek, megkeresem a királylányt.

Volt még egy pár krajaárja, azon vett egy kenyeret, a tarisznyájába tette, aztán elindult.

Ment, mendegélt jó sokáig, egyszerre csak egy öreg-öreg, ringyos-rongyos koldusasszony került elejébe s azt mondta:

— Három hete, hogy egy falat se volt a számban, adj egy kis kenyeret!

A legénynek jó szíve volt, leakasztotta a tarisznyáját, kivette a kenyeret, jó nagy karéjt kanyarintott le belőle és neki adta.

— No édes fiam, azt mondja a koldusasszony, jótét helyébe jót várj. Tudom, mi járásban vagy. Itt van ez a vakaró, tedd el, még hasznát veheted.

A legény megköszönte a vakarót és tovább ment. Ment, mendegélt jó sokáig, megint elejébe került egy öreg-öreg ringyos-rongyos koldusasszony s azt mondta:

— Három hete nem ettem egy falatot se, adj egy kis kenyeret.

A legény ennek is vágott egy jó nagy karéjt.

— No édes fiam, azt mondta a koldusasszony, jótét helyett jót várj. Tudom, mi járásban vagy. Nesze ez a darab tüzkő, tedd el, még hasznát veheted.

A legény megköszönte a tüzkövet és tovább ment. Ment, mendegélt jó sokáig, hát egyszerre honnan, honnan nem, megint ott terem előtte egy még öregebb, még rongyosabb koldusasszony s azt mondja:

— Három hete egy harapás se volt a számban, adj egy kis kenyeret.

A legény ennek is vágott egy jó karéjjal, magának alig maradt valami.

— No édes fiam, azt mondta a koldusass-

zony, jótét helyébe jót várj. Tudom, mi járásban vagy. Itt ez a kis korsó, tedd el, még hasznát veheted.

A legény megköszönte a korsót és tovább ment. Ment, mendegélt kilenc nap meg kilenc éjjel, utalán utakon, egyszerre csak reneteg erdő közepében odaért a kastélyhoz.

Gondolta magában, bemeleg, hátha kap itt valami szolgálatot. Be is ment, nem talált sehohelyt se. Végigjárt minden szobát s már éppen kiféle akart indulni, mikor hirtelen nagy dobogással, dübörgéssel beröpült egy sárkány s odakiáltotta a legénynek:

— Hogy mertél a házamba lépni? Most szétlépek!

— Jaj, azt mondja a legény, ne bánts, nem vétettem én semmit. Csak azért jöttem be, hátha kaphatnék valami szolgálatot.

— No, azt mondja a sárkány, köszönd, hogy ezért jöttél. Nem bánom, megfogadlak, szedd rendbe a házamat. Mindenfelé járhatasz, kolthatsz, de ami ajtót zárva találasz, azt ne próbáld kinyitni, mert különben véged van.

Jól van, ott maradt a legény. Másnap a sárkány azt mondta neki:

— Most elmegyek egy hétre, addig vigyázz a házamra.

S avval elröpült. A legény kódorgott, bódorgott a menykő nagy épületben, minden szobát megnézett, utóljára odaért egyhez, annak az ajtaja be volt zárva. Szerette volna megpróbálni, hogy ki tudja-e nyitni, de eszébe jutott, mit mondott a sárkány és nem mert.

Másnap megint oda tévedt, harmad, negyed, ötöd nap megint s mindig jobban furta az oldalát, mi lehet abban a szobában. A hatodik nap már nem állhatta meg. Gondolta, mindegy, akármi lesz is vele, de ő megnézi. Ott lógott a kulcs a falon, belepróbálta az ajtóba és kinyitotta.

Hát mi volt abban a szobában? Semmi egyéb, csak egy nagy, nagy vasfazék a közepében. Abban a vasfazékban forrott valami, csak egy rotyogott. Gőzölgött is szörnyen, de akár-hogyan forrott, gőzölgött, egy csipet meleget se lehetett érezni.

No még ilyen csodát nem látott a legény. De már csak megnézni, igazán hideg-e az a víz abban a vasfazékban és belemártotta az ujját.

Hej, csak bele ne mártotta volna! Egyszeriben aranyos lett az uja s akár-hogyan mosta, dörgölte, az az arany bizony többet le nem ment róla. Mit csináljon? Mit csináljon? Hamar keresett egy kis rongyot és bekötözte vele az ujját.

Nemsokára jött haza a sárkány. Mindjárt kérdezte:

— Nem voltál a bezárt szobákban?

— Nem.

— Hát az ujjad mért van bekötve?

— Megvágtam, azért.

— De amint ezt mondta, a sárkány már le is tépte a rongyot, meglátta az aranyozott ujját és ráordított:

Vagy megbánást szinelve bünbocsánatért könyörögnél és eljátssza a megterő férjek komédiáját?

Nem. Egyiket sem merte, mert észrevette, hogy Mária időnként ránézett, lesve, lopva. Olyan tekintete volt, mely bele pillantott a lelkébe, amely keresztülhatolt a testén, amelyben valami csendes csodálat és hideg, majdnem gunyos kiváncsiság volt egyszerre. A bossznak egy sziporkája sem volt benne, a gyásznak vagy bánatnak árnyéka sem, a rejtett szenvedésnek egyetlenegy rezgése sem. Semmi ilyes, semmi!

Frederik Ulrik nem mert szólni s nem is beszéltek hát a dolgról. Olykor-olykor megint megszállta a vágy, hogy felvilágosítást kérjen Máriától.

De még sem kérhet s nem tudta megtagadni magától azt, hogy az elhallgatott szemrehányásokat ne tekintse olyan sárkányoknak, melyek most sötét barlangjaikban henteregne, oly kincsek felett örködnek, melyek úgy nőnek, úgy szaporodnak, mint a sárkányfajzat; tüzipiros gópmántra nőnek aranyos száron, sápadt opálok...

Természetes, hogy gyűlöli őt. Természetes, hogy titokban ő reá gondol s arra, amit vele tett, mert ilyen sérelmet senki sem viselhet el gyűlölet nélkül. Aztán ezt a gyűlöletet összefüggésbe akarta hozni a jelenettel, amikor felémelte ellene a kezét s mellbe akarta szarni a kenyérvágó késsel. Eszébe jutottak Burrhi szavai. S amint végigkergetőztek agyán ezek a gondolatok, egyszerre világos lett előtte, hogy kerülnie kell ezt az asszonyt s hogy el kell válnia tőle.

Mária nem gondolt bosszura. Elfelelt mindent. Elfelelté azt a jelenetet s elfeledte Fiol Karent is. Mert a megaláztatás ama pillanatában olyan utálat fogta el, mely el tudta oltani

— No most meghalsz!

— Jaj, ne öl meg, ne öl meg, soha se megyek be többet, ahová nem szabad!

— Jól van, azt mondta a sárkány, ez egyszer megengedek. Holnap megint elmegyek, két hétig oda leszek, de ha megint bemész olyan szobába, amelyiknek zárva az ajtaja, véged lesz.

A legény megfogadta, hogy dehogyan megy be többet és másnap elröpült a sárkány.

Alighogy elment, a legény végigjárta a menykő nagy épületet és megint talált egy olyan ajtót, amelyik be volt zárva. Egy hétig megalta, hogy nem nyitotta ki, de már a második héten egész beteg lett annak a szobának. Nem esett neki jól sem az étel, sem az ital, nem tudott aludni se s mikor a második héten is a végére járt, megint odakerült az ajtó elé és bekukucskált a kulcslyukon.

Hát a mint bekukucskál, mit hall? Csak mondja ám valaki:

— Nyikiki, gyere be, Csak én vagyok ide be!

Megijedt, elkapta a fejét, de aztán megint bekukucskált. Abban a szempillantásban már ki is szól valaki:

— Nyikiki, gyere be, Csak én vagyok ide be!

— Ej, gondolta magában a legény, az én életem ugyis mindegy, bemelegyek én ide is.

Avval lekapta a kulcsot a falról és kinyitotta az ajtót. Hát mi volt abban a szobában? Egy gyönyörű táltos ló. Nézte a legény, nézte s azt se tudta, hová legyen a nagy csodálkozástól. Annak a táltos lónak a fején volt a nyerge, a farkán a kantára s oda volt kötve egy csomó széna is.

— Ejnye, már ki tehetette ezt ennek a szegény lónak?

Avval a nyergot a hátára, a kantárt a fejére tette, a csomó szénát pedig az arany váluba, hogy kedvére ehessék. Nagyon nyertett a táltos örömeiben s azt mondta:

— Köszönöm, hogy ezt tetted velem, de meg is hálalom a jószágodat. Mivel bejöttél hozzám, most már nincs itt maradásod, mert ha a sárkány hazajön, izzé, porrá tép. Menj be hamar abba a szobába, amelyikben a vasfazék forr és fürd meg benne. Ha ezt megtetted, gyere megint ide, addig megesszem ezt a kis szénát, aztán ül föl rám s a többi az én dolgom lesz.

A legény úgy tett, amint a táltos mondta. Bement abba a szobába s megfürdött a vasfazékban. Abban a szempillantásban tetőtől talpig aranyos vitézi ruha termelt rajta, kard is volt az oldalán, maga meg olyan szép lett, hogy széles e világon se volt párja.

Aztán visszament a táltoshoz és fölült rá. A táltos szép lassan kilépettet vele az udvarra, ott hirtelen fölemelkedett a levegőbe s úgy elzúgott mint a forgószél.

szereleme lángját is. Ugy eloltotta, mintha szálló szikra lett volna.

A kastélyban napról-napra szaporodott a vendégek száma. A balletpróbákon nagyban jártak már, táncesterek és színészek lepték el a kastély termet.

Grubbe Máriának is fel kellett lépnie az egyik balletben. Szorgalmasan és nagy buzgalommal járt a próbákra s főleg a lyngei esemény óta egész idejét a próbáknak szentelte. Azelőtt alig érintkezett az udvar népével s mihelyt tehetett, szobáiba vonult vissza s a maga külön lelki ügyeinek szemléletébe merült el, miközben közömbösen gondolt azokra, akik az ő világán kívül állottak.

Most egészen melléjük állott s ha környezete nem lett volna olyan nagyon elfoglalva a nagy ünnepek rendezésével, bizonyára észrevették volna azt a nagy átalakulást, melyen Mária is keresztült. Mozdulataiban valami csendes biztosság, beszédében rosszindulatú finomság, aremozdulataiban pedig okos megfigyelés látszott.

De senki sem figyelt reá, csak Frederik Ulrik kapta magát ajtá azon, hogy úgy néz Máriára, mint valami ismeretlen, idegen asszonyra.

A kastély vendégei közt volt Hög Sti is, Mária sógora. Egy délután Mária Hög Sti kíséretében sétálni volt az erdőben. A dombtetőn álltak meg, honnan az egész vidéket meg lehetett látni. Az alant elterülő falut és sima napstított országutakat. Az égen nagy, nehézkes felhők gyülekeztek, a földből keserű, hervadt illat szállt föl, mintha az elperzselte füvek halálshajtása lenne.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

Grubbe Mária.

(34)

— Dán regény. —

Irtá: JACOBSEN J. P.

Oh, nagyon jól ismerte már azt a hősi ön-feláldozást is, amelylyel a királyi szolgája komikus vakmerőséggel oda áll melléje s udvarias-kodó szavakkal s apró ostobaságokkal akarja megvigasztalni, miközben vizes, kék szeméből kiárad a henegecs: Ime, mindenki elfordul most tőled, csak én maradok meg melletted: szembe szállok a király haragjával, a királyi ellenszenvével, de melletted maradok! — Ismerte már ezt a komédiát is s most várta, hogy eljátsszák előtte ezt is.

Tévedett.

A király valami latin közmondással fogadta. Biztos jele annak, hogy nem neheztel. Mária felállt, kezét nyújtott, csak úgy, mint mások szokta. Talán egy kissé hidegebben, egy kissé kimértebben, de mégsem olyan ridegen, mint ahogyan Frederik Ulrik várta.

Mikor később magukra hagyták őket, Mária félre vonult s egy szót sem szólt a történetekről. Frederik Ulrik nem győzött eléggé csodálkozni ezen s nem tudta, mire magyarázni a dolgot.

Szinte kívánta már, hogy Mária beszéljen. Azon gondolkodott, hogy miképpen bírja szólásra. Talán megköszönje neki, hogy hallgatott, hogy egyetlen szemrehányó pillantást sem vetett reá.

Somogyi Mór
államilag

CONSERVATORIUMAI

Hatodik
év-
folyam

ZONGORA, LÉNYEK, HEGEDU,
cimbalom, drámai előadás és
az összes vonó- és fuvó hang-
szerekre való tanszakkal,
kitűnő szaktinktélyek
oktatása mellett.

TANDIJ

zongora, vonó- és havi 5 forint, a felsőbb
fuvó hangszerekre osztályok-
ban havi 7 forint, énekekre 12 forint.

Beiratások

mindkét intézetben
augusztus hó 23-ik napjától
d. e. 10—1. d. u. 3—6.

képesítési okleveles zenetanár,
Zongoraművészet magán-gyermek-

IV. Károly-körút 2., és
VII. Erzsébet-körút 44. I. em.

KÜLÖNFÉLEK.

Apró versek.

Anyagsere.

Az agyból, mely nemeset, okost
Teremté életében,
Ha por lesz, hirtvány dudva hajt,
S tán nadragulya éppen.

Fűt.

Kinek sirján virág se nő,
Jele: hiába éle ő.

Világfolyás.

A némán dolgozónak
Jó, hogyha jut kenyér,
Míg fényben él akárhány,
Ki hangosan henyel.

Visszhang.

Van-e kedveltebb folyadék ma, mint a...?
Tinta.
S mi van manap több: pap, katona, bíró?
Író.

Kritikus.

Mindenkit, mindig, mindent
Agyonhallgat, vagy agyonüt.
Az agynak ellensége szóval,
Mert kevesebb van néki jóval.

Majombölcsesség.

Ha a majom beszélni tudna,
Első szava vajon
Az emberhez mi volna?
Bizony nyúl: te majom!

Bölcsesség.

A bölcsesség azért nehéz,
Mert szív kell hozzá, nemcsak ész.

Poéta.

Poétává születni kell,
Hitték a régiek.
A nézet ma: egyáltalán
Születnie minek?

Kuty-mesterség.

Ugatás az eb kenyeré.
Él is vele.
S ha már lenn nincs, mit marna, becstület,
Ugatja az eget.

Szamolányi Gyula.

† Tíz amerikai újságíró. A Figaróban beszéli
el Chincholle a következő apróságot: Közvetlenül
a rennesi ítélet előtt tíz amerikai újságíró a Hotel
Lemoineban fogadást rendeztek. Nyolc darabka pa-
pirra a következő szavakat írták:

Egyhangu felmentés.
Hat kedvező szavazat — egy ellen.
Öt — kettő ellen.
Négy — három ellen.
Három — négy kedvezőtlen ellen.
Kettő — öt ellen.
Egy — hat ellen.
Egyhangu elítélés.

Minthogy azonban tizen voltak a fogadók, még
két üres papírdarabkát is keverték a nyolc közé.
Aztán mindenki húzott egy cédulát és letett husz
frankot. Akik a tiszta cédulákat húzták, rögtön el-
vesztették a pénzüket. Az, akinek a cédulája meg-
felelt a hadbírósg ítéletének, nyerte meg a pénzt.
De ez még nem minden. A húzás után elárverezték
az amerikaiak a céduláikat, s az egyhangu fölmen-
téről szóló százhatvan frankért kelt el.

† Összenőtt ikrek. 1892-ben Kelet-Indiából
Európába hoztak egy ikertestvérpárt, Rodica és
Zsodica, akik össze voltak nőve, de nem úgy, mint
a sziami ikrek, a hátuknál, hanem az alsó melkasuk-
nál. A rio-janeiroi főiskolán nemrégiben hasonló
ikerpárt mutattak be, amely még nagyobb mérték-
ben van ilyen formán összenőve. Mind a ketten le-
ányok, Cochaiero de Itapemerimben születtek Espiritu-
Santo államban Braziliában és most tíz esztendősek.
A nevük Mária és Rosalina. Apjuk a rio-janeiroi or-
vosokhoz fordult azzal a kérelmel, hogy válaszszák
szét gyermekeit, ha ez az életük veszélyeztetése
nélkül megtörténhetik. Egy esztendővel ezelőtt még
nagy nehézséggel járt volna ez a vizsgálata, amikor
még a Röntgen-sugarak nem voltak ismeretesek,
mert azt kell az operáció előtt megállapítani, vajjon
nincsenek-e nemesebb szervek összenőve. E végből
az ikreket hosszabb ideig fogják vizsgálni Röntgen
sugarakkal s a vizsgálataknak lesz az eredménye az,
vajjon elvégezze-e az operációt, vagy nem.

† Eladott feleség. Sikvirában, a kievi kor-
mányzóságban szokássá lett, hogy a vásár után kö-
vetkező napon még egy ugynevezett utóvásárt tar-
tanak. Ezen az utóvásáron aztán a vásárosok össze-
gyűlnek egy pálinkás bódé körül s miközben el-
mondják egymásnak vásári élményeiket, nagy pálin-
kázást követnek el. Az egyik mulatózó egyszer csak
azt a pompás eszmét vetette fel, nem volna-e jó min-
denféle árucikk között a vásárokon asszonyokat is
árulni. Az idea tetszett és ketten, egy özvegy és
egy házas ember rögtön meg is egyeztek. Egy ru-
belért és egy üveg pálinkáért az özvegy lett a
házas ember asszonya. Két tanu pecsételte meg alá-
írásával a szerződést és az asszony minden tiltako-
zás nélkül követte új gazdáját. A férj aztán kialudta
a mámorát és akkor elment a feleségéért. De a
menyecske, amikor meglátta, botot ragadott és úgy
olverte az urát, hogy az eszeveszetten menekült el.

† Kizűködő arisztokraták. Egy francia újság
statistikát közöl arról, hogy hány arisztokrata sar-
jadék kénytelen Párisban kemény munkával meg-
keresni a kenyerét. A statisztika szerint a Bourbonok-
nak egyik leszármazottja utcai házaló, aki kézikocsit
tologatva kínálhatja árucikkeit az utcán. A Valoisok
egyik utódja szolga Saint-Chamasban, egy de la
Marohe gróf szobafestő, egy de Foix gróf bérkocsis.
Azonkívül egy Jean de Ran nevű gróf-utcai mun-
kás és egy de Saint Jean gróf végül camelot, aki
újságot és dalokat árul.

† A csók után. A statisztika argus-szeme elől
semmi sem rejtőzhetik el. Mi mindent nem gyűjto-
nek már össze, szép, áttekinthető rendbe! Ime egy
párisi ur, bizonyára sokoldalú tapasztalatai és gon-
dosan összeszerelt adatok alapján összegyűjtötte,
mit szólnak a hölgyek az első csók után.

Egyesek:
— Istenem, mit tett ön!
Mások:
— Ennyire nem kellett volna elmennünk!
A többi felkiáltás a legnagyobb változatosság-
ban a következő:
— Soha sem akarom többé látni!
— Hagyjon most magamra, egyedül akarok
lenni!
— Ezt nem hittem volna öntől!
— Oh, én nagyon szerencsétlen vagyok! (Ezt
könnyekkel vagy a nélkül mondják).
— Na, megálljon! (Ezt a vidéken kedvelik.)
— Ha ezt a férjem tudná, lelőné! (Nagyon gya-
kori kijelentés.)
A kis óvatosak:
— Ha megláttak volna bennünket!
Sokan — semmit sem szólnak. Ez talán a leg-
okosabb.

† Az utolsó. Wolgast németországi város népe
kikisérte a temetőbe az utolsó német szabadsághóst.
Schmidt A.V. volt a veterán neve s az 1813-ik évi sza-
badsághősök közül ő maradt meg utolsónak. Beteljesed-
ett tréfás fogadkozása, amit három esztendővel
ezelőtt tett, mikor meghallotta, hogy a szabadság-
hősök közül még ötven élnek. Akkor nevére kiál-
tott fel:

— Még ötven? Akkor kibőjtölöm őket. Életének
végső szakában is élénken érdeklődött minden ese-
mény iránt, különösen azok közöttük le figyelmét,
amelyben Vilmos császárról volt szó. Főolvastatta
magának a császár minden szónoklatát s a roskatag
aggastyán ilyenkor mindig állva hallgatta végig a
beszédet. A császár volt az ő mindene! Wolgast
egész lakossága megsiratta a veterán halálát, mert
Schmidt mindenkit ismert a községben s mindenki-
hez volt egy-egy barátságos szava. Legutóbbi szüle-
ténnapján nagy öröm érte: üdvözlő táviratot és arc-
képet kapott Vilmos császártól.

† Mire jó a hangya. A londoni Linné-farsa-
sághoz Kis-Ázsiából érdekes jelentést küldött Midd-
leton, egy ott élő seb orvos. Elmondja, hogy egy gör-
ög turista lezuhant a lórlól és homlokán hosszú,
mély sebet kapott. Az ottani gyakorlat szerint a
borbélyhoz ment sebet bevarratni. A borbély ki-
mosta az egyenes vágást és balkezével az egyik
szélén összenyomta a seb széléit, jobbkezével pedig
egy ügyes kis fogóban hangyát közelített a vérző
seb felé. A megrettent bogárka tágra nyitott ajkak-
kal beleásta a fejét a seb széléibe s összefogta, mire
a borbély ügyes fogással lecsavarta a potrohát. A fej
benmaradt a sebben, annak széléit erősen össze-
fogva. Így még több hangyát is beleplántált a sebbe,
amelyet ilyenképpen sokkal jobban varrt össze,
mint a legincomabb tüvel és selyemmel lehetett volna.
Harmadnapra eléggé behegedt a seb, s a hangya-
fejeket minden fájdalom nélkül eltávolították.

Röpültek, röpültek, egyszerre kérdi a táltos:
— Mit látsz ott messziről?
— Mintha most kelne föl a holdvilág.
— Nem holdvilág az, hanem az üveghegy.
Abban van az a királylány, akit te keresel. A
gonosz sárkány rabolta el és ide zárta, hogy
senki rá ne akadjon. Ha majd odaérünk, te csak
menj be érte bátran.

Nemsokára ott voltak az üveghegynél. Száz
lakat lógott köröskörül rajta, hogy senki be ne
mehessen. De a táltos csak nekivágott a lábával
a hegynek és egyszerre mind a száz lakat le-
potyogott.

— No most menj bel!
A legény egyszerűen leugrott jó táltos lo-
váról és bement a hegybe. Egyik szoba itt is
szébb volt a másiknál és az utolsóban megta-
lálta a királylányt. Ott ült egy sarokban és sirt
mint a sebes eső.

A legény odament hozzá és azt mondta:
— Ne sirj, ne sirj, szép királylány, hanem
gyere velem vissza az édes apádhoz.

Akkor vette észre a királylány, hogy valaki
ott van előtte. Megörült, meg meg is döbönt és
azt mondta:

— Jaj, hogy kerülsz te ide?
— Majd elmondom, de most csak gyere!
Aval kivezette, fölültette maga mellé a
táltos paripára és röpültek sebesen, mint a forgó-
szél, vagy talán még annál is jobban.

Röpülnek, röpülnek, egyszer csak mondja
a táltos:

— Nézz hátra, mit látsz?
— Mintha sötét felhő jönne.
— Nem sötét felhő az, hanem a sárkány.
Mevan-e a vakaró, akit az öreg koldusasszony-
tól kaptál?

Belenyult a legény a zsebibe, megvolt. Mik-
or a vitézi ruha termett rajta, vigyázott, hogy a
koldusasszonyok ajándékait el ne hagyja.

— No akkor vedd hátra.
Hátra vetette a legény s abban a szempil-
lantásban olyan sűrű erdő lett mögöttük, mint a
vakaróban a fogak. A sárkány nem kergethette
őket tovább, előbb fejszét kellett neki hozni, hogy
kivagdálja a fákat.

Addigra a táltos jó messzire röpült a le-
gényvel meg a királykisasszonnyal. Röpülnek,
röpülnek, egyszer csak megint mondja a táltos:

— Nézz hátra, mit látsz?
— Mintha tíz-husz sűrű felhő jönne.
— Nem tíz-husz sűrű felhő az, hanem
egész falka sárkány. Mevvan az a tűzkő, akit a
másik koldusasszony adott?

Belenyult a zsebébe, megvolt.
No csak hamar dobá hátra.

Hátra dobta a legény s abban a szempil-
lantásban, ameddig csak el lehetett látni, szél-
ben hosszában borzasztó nagy hegy lett ottan és
egész az égig fölért. Nem kergethették őket to-
rább a sárkányok. Hamar hazamentek csá-
kányokért, három nap, három éjjel egyre vágták
a hegyet, míg akkora utat vágtak rajta, hogy
keresztülröpülhettek.

Addigra a táltos megint jó messzire röpült
a legényvel meg a királylányval. Röpülnek,
röpülnek, egyszer csak mondja a táltos:

— Nézz hátra, mit látsz?
— Jaj, amerre látok, mintha mindenfelől
száz meg száz csunya sűrű felhő jönne.
— Nem felhő az, hanem a sárkány jön
minden nemzetségével. Mevvan az a korszó, akit
a harmadik koldusasszonytól kaptál?

Belenyult a zsebébe, megvolt.

— No most csak hamar loccsintsd hátra,
ami benne van, de vigyázz, egy csöpp se essék
rád, mert különben baj lesz. Ha mindent ki-
loccsintottál, vedd a korszót is magad mögé.

A legény megtette, amit a táltos mondott s
mint hátra loccsintotta a vizet, rémitő nagy
enger lett mögöttük. De akárhogy vigyázott, egy
csöpp mégis ráesett a táltos lóra is és ők is
vízbe kerültek.

Ezer volt a szerencse, hogy csak egy icipi
icipi kis csöpp esett a lóra, mert különben ott
száraztak volna. De mivel ilyen icipi-icipi csöpp volt,
a táltos nemsokára kiuzott velük a vízből és
tovább repültek.

Mikor a sárkányok odaértek a vízhez, nem
mentek tovább menni. Borzasztó mód haragudtak
a neki estek a tengernek, hogy majd kiüsszák,
után tovább kergetik őket. Ittak, ittak s mikor
már kicsi hija volt, hogy meg nem itták, nem
mentek tovább és egytől egyig mind szétpuffadtak,
megszakadtak.

Végük lett a sárkányoknak.
A legény pedig nemsokára hazáért a ki-
rálylányt. Mekkora öröm volt, mikor a ki-
rálylány meglátta a lányát s alig győzött a legény-
nek hálálkodni. Egyszeriben lekapta a fekete
vászát a városról és piros posztóval húzták be.
Aztán megvolt a hetedhét országra szóló nagy
kodalom. Három hétig mindig szólt a muzsika
s ha el nem hagyták, most is huzzák.
Eddig volt, mese volt.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, szeptember 16.

Értékület. A tőzsdén a kedvezőbbre fordult külföldi viszonyok következtében ezen a héten élénkebb volt a hangulat. A forgalom élénkebb lett, mint a múlt héten volt és az árak is kedvezőbben fejlődtek. Az érdeklődés a nemzetközi értékek közül leginkább a két hitel és az osztrák-magyar államvasutárszvények felé irányult. A déli vasut részvények az ausztriai áradások miatt hanyatlottak. A helyi piacon is valamely élénkebb volt az üzlet, különösen a rimamurányi részvényekben. A hét vége felé azonban a szilárdulat bágyadt irányzat váltotta fel. Jelentékenyebb visszaesés csak a városi vasut részvényekben mutatkozott. A többi értékek a múlt héttel összehasonlítva alig változtak.

Gabonázület. A lefolyt hét időjárása annyiban mondható kedvezőbbnek, hogy bőségebb csapadék következett be, mely az egész országra terjedt ki; a hőmérséklet e mellett tetemesen csökkent és az égboltozat később is boros maradt. Csupán a hét vége felé lett ismét derült és némileg melegebb az időjárás. A kapás és gumós növényekre a csapadék mindenestre jótékony hatással volt, bárha kérdés, vajjon nem volna-e az esőzés sok helyütt már elkésett. A vizállás a hazánk felső részében és a szomszéd államokban bekövetkezett erős esőzések folytán rohamosan emelkedő. A külföldön az idő nagybárára a miénkhez volt hasonló.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg nagybárára csendes a hangulat és hiányzik minden ösztönzés, mely a spekulációt vagy a fogyasztást nagyobb tevékenységre buzdítaná. A forgalom nagybárára korlátozott és az árak inkább csökkennek vagy változatlanok. Amerikában az Unió termése felől közlött hivatalos adatok, melyek szerint az eredmény a múlt évhez viszonyítva 15.8%-kal gyengébb, hatástalanok maradtak és az erős hozatalokban, valamint a látható készletek gyors emelkedésében (a múlt héten + 1.258,000 bushell) találnak ellensúlyozást. Az árfluktuációk egyébként kismérvűek voltak és míg promt áru alig változott, későbbi terminusok 1/3 o. olcsóbbak. Tengeri kedvezőtlenebb híreke valamely szilárdabb. Angliában az árak keveset változtak, a kínálat nem sűrűs. A francia piacokon ellenben bővebbek a hozatalok és így az árak mérsékelt kereslet mellett buzabán mint lisztben egyaránt csökkenők voltak. A többi kontinentális piacokon az üzlet szűk korlátok között mozog, a vevők tartózkodóak és az árak nagybárára változatlanok. Az orosz termékét illetőleg mindinkább beigazolást nyer annak silány volta és kiemelik, hogy a gabona úgy mint a takarmányocikké ára annyira emelkedett, hogy orosz gabona kiviteléről szó sem lehet.

Nálunk a kereslet kenyérmagvak iránt kezdetben gyenge volt, utóbb azonban igen élénk vált és az árak is emelkedtek. Takarmányocikké csak mérsékelt érdeklődéssel találkoznak.

Az üzlet részleteiről következőket jelenthetjük: **Buza** tartósan jól volt kinalva, kezdetben a malmok alig mutatnak vételkedvet és a sürgetően kinalt waggonáru vételére szorítottak, mely csak néhány krajcárral olcsóbban elhelyezhető. A lassan bár, de fokozatosan emelkedő határidőpiac befolyása alatt a malmok, melyekhez privátspekulánsok is csatlakoztak, azonban később nemcsak waggonáru, de tételek iránt is jobb, sőt élénk érdeklődést kezdtek tanusítani és nagyobb kvantitásokat vettek fel, úgy, hogy nemcsak a hét elején bekövetkezett árosökkenés volt pótolható, hanem finomabb buzák 12 1/2 krral, középminőségű és alárendelt buzafajták 5-10 krral magasabb árakon voltak értékesíthetők. Szerb buzákban is nagyobb mérvű forgalom fejlődött és ca. 50.000 mm. kelt el, melyekkel együtt az összforgalmat 250.000 mm. teszszük. A határozatal 367.000 mm. tesz ki.

Rozs is csak a hét vége felé talált jobb érdeklődésre; a vétele a helyi fogyasztás miatt az export egyaránt vett részt és a hét elején fennállott néhány krajcárnyi árvesztéséget szintén pótolhatták. A múlt héthez viszonyítva az árak 5-10 krral magasabbak és minőség szerint helybeli paritásra 6.30-6.50, helyben 6.60 frtig fizettek. Nyíri származékú Debrecenparitásán 5.80-5.82 1/2 frtot értek el. **Árpa** (takarmány és hantolási célokra) gyárosoknál és hialóknál egyaránt jó átvételre talált és teljes múlt heti árakat 6.10 frtig helyben - ért el. Idegen (szerb) áru helyben átmenetileg 5.90 frton kelt el. Állomásokon átvéve az érdeklődés gyengült és az árak némileg csökkentek. A forgalom összesen mintegy 25.000 métermázsát tesz ki, melynél a pécsi és délvasut-méti származékok változatlanok maradtak, míg a felvidéki állomásokon jobb árban csak 20-25, a tiszavidéki állomásain 10-15 krral olcsóbb árak voltak elérhetőek. Jegyzéseink: Déli vasut és a bada-pécsi vonal mentén: merkantiil 5.75-6., jobb 6.-, 6.25, prima 6.50 forintig. Urasági áru 6.25-6.50, jobb és prima 6.50-7.50 forintig. Tiszavidéki állomásokon 5.50-5.75, jobb és prima 6.-, 6.75 forintig. Felvidéki áru merkantiil

6.-6.50 forintig, jobb 7.- és prima 7.75 forintig kelt el.

Zab a hét elején bőven volt kinalva, utóbb a hozatalok azonban valamely mérsékeltébbek. Az árak alig változtak és esendes irányzatban szin és minőség szerint 5.10-5.30 forintot fizettek helyben. Ó áru csak szórványosan kerül a piacra és 5.50 frtig értékesíthető helyben.

Tengeri e héten 5 krral javult és elszállítás céljából helyben kocsiha téve 5.20 frtig ért el. A forgalom csak mérsékelt.

Olajmagvak: Káposztarepce. A forgalom egész kismérvű. Egészéges jó áru alig kerül piacra és ilyen árúért 11-12 frt érhető el, míg gyenge és alárendelt repce 10-10.50 forint kelt. Előzött értékesíthető. Vadrepce 5.50-6.- forint. Gomborka hiányzik, 10.-10.50 frt. Lenmag 11-12 frtot jegyez.

Hűvelyesek: Bab (új) gyengén volt a forgalomban. Trieur aprószemű bab Gyöngyösön-Félegyházán 7.10 frt, nagy 6.75 frt. Dunamenti bab Baja-Zomborban gömbölyű 6.75 frton. Barna bab Kalocsán 6.75 frton jegyzünk. Új köles (hazai áru) 4.75 frton kelt el helyben.

Kávé. (Belák István kávénagykereskedő cég heti jelentése a Budapesti Napló részére.) Hamburg. (sürgönyjegyzés): Santos sup. 46, Good average 38, Regulár 32, Portorikó 76-90, Ceylon -, Java -, transito Triestbe szállítva 100 kilónként vám nélkül.

Ipar és kereskedelem.

Az aradi állomás kibővítése. Az 1897. évi XXX. törvényekkel engedélyezett nagy beruházási hitelben a magyar kir. államvasutak aradi állomásának kibővítését is számításba vették. Erre nézve az igazgatóság nagyszabású terveket dolgozott ki, amelyet a kereskedelmiügyi miniszter rendelkezése folytán közigazgatási bejárón tárgyalnak. A bejárás október 3-ikán délelőtt tíz órakor az aradi városház tanácstermében kezdik meg.

A kassa-oderbergi vasut üzemében levő tátra-lomnici h. é. vasuton a forgalom a nagy közönség által nyilvánított kívánság folytán f. é. szeptember hó 30-ig fentartatik. Ennek folytán ezen vasuton a 802, 803, 804, 805, 806 és 807. számú vonatok f. é. szeptember hó 30-ig fognak közlekedni.

A Standard életbiztosító-társaság, amely már ez ideig is sikeres tevékenységet fejtett ki Magyarországon abból a célból, hogy magyarországi szervezővel a nemzeti igényeknek eleget tegyen, magyarországi üzletei részére az eddigi képviselt kiegészítése mellett önálló működési körrel bíró igazgatótanácsot szervezett. A magyar igazgatótanács felruházott azzal a hatáskörrel, hogy biztosítási ajánlatok felett közvetlenül határozzon és biztosítási kötvényeket önállóan kiállítson. A társaság, mely díjtartalékai jelentékeny részét már is magyar értékekbe és részben a Dreher-palota megvásárlásával magyarországi ingatlanokba helyezte el, az életbiztosítási üzleten kívül alapszabályszerűleg megengedett másnműi üzletekkel is nevezetes befektetéseket készült Magyarországon tenni.

Szeszarak. A kontingens nyerseszék ára Budapestben pénzben 19.25 frt, áruban 19.75 frt. Bécsben a kontingentált készáru 19.90 forint pénzben, 20.10 forint áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1899. szept. 16-án. Készlet 641 darab. Erkezett 883 darab. Összesen 1524 darab. Eladott 1109 darab. Maradt 415 darab. - **Napi árak:** 120-180 kgr. sulyban 42-43 krajcárig, 220-280 kgr. sulyban 41 1/2-43 krajcárig, 320-380 kgr. sulyban 40-43 krig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilos 38-40 krajcárig. Malacok 37-40 krajcár kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonátőzsdé.

Budapest, szeptember 16.

A buzaüzlet szilárd irányzattal nyílt meg. A forgalom élénk volt, nagy kínálat és jó vételkedv mellett 95.000 métermázsza buza került a forgalomba. Vaggonáru 5 krajcárral, finomabb áru 10 krajcárral emelkedett. Rozsban az irányzat szilárd volt. Forgalomba került 1000 métermázsza rozs 5 krajcárral magasabb árakon. Árpában az eladás 4100 métermázsza volt.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 600 mm. 80 k. 9 frt - kr, 1500 mm. 79.5 k. 9 frt - kr, 450 mm. 80.5 k. 9 frt - kr, 550 mm. 77.5 k. 8 frt 85 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 85 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 67 1/2 kr, 700 mm. 80 k. 8 frt 90 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 90 kr, 200 mm. 80.5 k. 8 frt 85 kr, 1000 mm. 79.5 k. 8 frt 92 kr, 1006 mm. 79.5 k. 8 frt 90 kr, 500 mm. 79.5 k. 8 frt 85 kr, 200 mm. 79.5 k. 8 frt 70 kr, 1000 mm. 79.5 k. 8 frt 72 1/2 kr, 800 mm. 79.5 k. 8 frt 90 kr, 1000 mm. 79 k. 8 frt 85 kr, 1000 mm. 79 k. 8 frt 90 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 85 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 72 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 75 kr, 200 mm. 73.5 k. 8 frt 75 kr, 2800 mm. 78 k. 8 frt 85 kr, 1500 mm. 78 k. 8 frt 82 1/2 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 69 kr, 500 mm. 78 k. 8 frt 67 1/2 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 65 kr, 3500 mm. 77.5 k. 8 frt 85 kr, 3500 mm. 77 k. 8 frt 85 kr, 500 mm. 77.6 k. 8 frt 76 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 65 kr, 200 mm. 78.5 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 65 kr, 150 mm. 76 k. 8 frt 35 kr.

Fehérmegyei: 400 mm. 79.5 k. 8 frt 65 kr, 200 mm. 77 k. 8 frt 55 kr, 1200 mm. 76 k. 8 frt 60 krajcár.

Pestmegyei: 100 mm. 80 k. 8 frt 82 1/2 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 82 1/2 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 77 1/2 kr, 100 mm. 79.5 k. 8 frt 75 kr, 1000 mm. 79.5 k. 8 frt 72 1/2 kr, 150 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 300 mm. 79 k. 8 frt 75 kr, 500 mm. 78.5 k. 8 frt 60 kr, 300 mm. 78.3 k. 8 frt 52 1/2 kr, 300 mm. 78 k. 8 frt 69 kr, 700 mm. 78 k. 8 frt 60 kr, 150 mm. 76.5 k. 8 frt 60 kr, 200 mm. 76 k. 8 frt 65 kr, 300 mm. 76 k. 8 frt 55 kr. 3400 mm. 75 k. 8 frt 57 1/2 kr.

Bácskai: 2800 mm. 74.3 k. 8 frt 50 kr. **Verbászi:** 3030 mm. 73.8 k. 8 frt 55 kr. **Bocskári:** 6000 mm. 76 k. 8 frt 57 1/2 kr. **Szentesi:** 2800 mm. 78 k. 8 frt 85 kr. **Szilágymegyei:** 300 mm. 77 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 76 k. 8 frt 35 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 09 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt - kr.

Bánáti: 2000 mm. 77 k. 8 frt 62 1/2 kr, 1600 mm. 77 k. 8 frt 55 kr, 1400 mm. 74 k. 8 frt 55 kr, 3000 mm. 76 k. 8 frt 55 kr, 2370 mm. 76 k. 8 frt 50 kr, 4210 mm. 76.5 k. 8 frt 55 kr, 4500 mm. 75 k. 8 frt 50 kr, 2950 mm. 75.5 k. 8 frt 45 kr, 3000 mm. 75.5 k. 8 frt 52 1/2 kr.

Pancsovai: 4500 mm. 74 k. 8 frt 35 kr. **Szerbiai:** 3000 mm. 77 k. 8 frt 45 kr, 5200 mm. 76.5 k. 8 frt 40 kr.

Mind 3 hónapra. **Rozs:** 250 mm. 6 frt 42 kr, 300 mm. 6 frt 57 1/2 kr, 200 mm. 6 frt 52 1/2 kr, 200 mm. 6 frt 55 kr. **Árpa:** 100 mm. 6 frt - kr, 150 mm. 5 frt 85 kr. **Zab:** 150 mm. 5 frt 22 1/2 kr.

Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsdé szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. - A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza (6)	75 k.	80 k.	85 k.	79 k.	85 k.	80 k.	84 k.	88 k.
bánási	78 k.	80 k.	85 k.	79 k.	85 k.	80 k.	84 k.	88 k.
tiszavidéki	78 k.	80 k.	85 k.	79 k.	85 k.	80 k.	84 k.	88 k.
pestmegyei	78 k.	80 k.	85 k.	79 k.	85 k.	80 k.	84 k.	88 k.
fehérmegyei	78 k.	80 k.	85 k.	79 k.	85 k.	80 k.	84 k.	88 k.
bácskai	78 k.	80 k.	85 k.	79 k.	85 k.	80 k.	84 k.	88 k.
román	78 k.	80 k.	85 k.	79 k.	85 k.	80 k.	84 k.	88 k.
szerb	78 k.	80 k.	85 k.	79 k.	85 k.	80 k.	84 k.	88 k.
bolgár	78 k.	80 k.	85 k.	79 k.	85 k.	80 k.	84 k.	88 k.
Rozs	(6) l. r.	70-72 k.	6.50-6.50	6.50	6.50	6.50	6.50	6.50
Árpa	(6) tef.	64-66 k.	6.45-6.50	6.45	6.50	6.45	6.50	6.45
Zab	(6) söröz.	64-66 k.	6.45-6.50	6.45	6.50	6.45	6.50	6.45
Tengeri (új) bánási	(6)	80-81 k.	6.40-6.50	6.40	6.50	6.40	6.50	6.40
Repce	káposzta		11.85-11.85					
Köles	(6)		4.20-4.50					

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októb.	8.49-8.50-8.54-8.53-8.52
Buza (1900.) áprilisra	8.80-8.82-8.84-8.86
Rozs októb.	6.60-6.62-6.64-6.63
Rozs áprilisra	6.91-6.94-6.96-6.49
Zab októberre	5.17-5.18-5.19-5.20
Zab áprilisra	5.52-5.54-5.55-5.56
Tengeri szept.	5.10-5.12
Tengeri 1900. májusra	5.15-5.16-5.17-5.19
Repce augusztusra	-

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	8.51	8.52
Buza (1900.) áprilisra	8.84	8.85
Rozs októberre	6.62	6.63
Rozs áprilisra	6.96	6.97
Tengeri szeptemberre	5.15	5.16
Tengeri (1900.) máj-ra	5.16	5.17
Zab októberre	5.19	5.20
Repce szeptemberre	11.80	11.90

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	8.52	8.53
Buza áprilisra (1900.)	8.85	8.86
Rozs októberre	6.66	6.65
Rozs áprilisra	6.97	6.98
Zab októberre	5.18	5.19
Zab áprilisra	5.55	5.56
Tengeri szeptemberre	5.12	5.15
Tengeri májusra 1900.	5.14	5.15
Repce augusztusra	-	-

A budapesti értéktőzsdé.

A mai értéktőzsdé kezdetben külföldi jelentések által volt kedvezőtlenül befolyásolva, később azonban némi szilárdulás állott be. A zárlat nyugodt volt. A helyi piacon elenyészően csekély forgalom volt, tartott árfolyamok mellett.

A déli tőzsdén jobb vételkedv s javult külföldi jegyzések folytán élénkebb forgalom s javult árfolyamok kerültek felszínre. Bányáértékek ismét emelkedtek.

Valuták és éreváltók változatlanok. **Az előtőzsdé kedvező.**

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 383.-383.50. Osztrák hitelrészvény 370.75-372.80. Osztrák-magyar államvasut részvény 346.75-347.50. Rimamurányi vasmű 346.25-347.50 forinton.

A déli tőzsdé szilárdult. **Jegyzetek:** Magyar hitelrészvény 382.25-382.75. Osztrák hitelrészvény 370.80-372.40. Osztrák-magyar államvasuti részvény 346.50-346.90. Rimamurányi vasmu 344.50-345.25. Közüti vasut 365.-366.-forinton.

Az utőtőzsdé irányzata mérsékelt forgalom mellett nyugodt maradt.

Zárul: Osztrák hitelrészvény 373.40. Magyar hitelrészvény 383.-. Leszámitoló bank 255.50. Rimamurányi vasmű részvény 345.25. Osztrák-magyar államvasut 347.-. Közüti vasut 365.-. Városi villamos vasut 200.-forinton.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 36.—40.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 30.—32.— forint, Vörös erdélyi — Vörös bánágsí — forint. Középszemű 88.—40.— Nagyszemű 41.—43.— Disznózsír: budapesti 50.—51.— forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — városi 4 darabos 42.—42.50 forint, 3 darabos 43.—43.50 forint, füstölt 47.—47.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — forint, 120 darabos — forint, 100 darabos — forint, 85 darabos — forint azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség — forint, 100 darabos — forint, 85 darabos — forint. Szilva: szlovéniai 17.—18.— forint, szerbiai 15.50—15.75 forint azonnali való szállítással.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden gyenge volt az irányzat, tegnapi külföldi hírekre.

A déli tözsden már jobb volt az irányzat, kedzebb külföldre.

Zárlatok szilárd az irányzat. Berlii magán-diskont 7/8 százalék. Azt hiszik, hogy a jövő héten nem lesz diskontemelés.

Bécs, szeptember 16. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyárak 117.45. Tiszai és szegedi kőleson sorsjegy 140.—. Magyar vasuti kőleson ezüstben 99.70. Magyar keleti vasuti állami kőtvény 119.30. Magyar légszáritott és pénzváltóbank 256.—. Rimamurányi vasműrészvény 344.25. Magyar koronajáradék 95.40. 4%-os Magyar földterem. kőtvény 94.—. Magyar hitelbank részvény 383.25. Magyar nyeremény kőleson sorsjegy 162.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 183.55. Magyar kereskedelmi bank 1429.

Bécs, szeptember 16. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papír-árak 100.05. 4%-os osztrák aranyárak 117.95. 1860-iki sorsjegy 137.75. Osztrák hitelsorsjegy 197.25. Angol-osztrák bank 151.—. Bécsi bankjegyesület 273.50. Osztrák-magyar bank 904.—. Déli vasut 72.25. Dunagőzhajózási részvény 397.—. Dohányrészvény 137.50. Császári és királyi arany 5.71.—. Német bankváltók 58.95. 4 1/2% osztrák arany 99.00. Osztrák koronajáradék 100.45. 1864-iki sorsjegy 195.50. Osztrák hitelintézet részvény 373.13. Unionbank 306.50. Osztrák Länderbank 238.—. Osztrák-magyar államvasut 347.—. Elbavölgyi vasut 265.50. Alphei bányaarany 287.10. 20 frankos arany 8.56 1/2. Londoni váltóár 120.60. Bécsi Tramway 4.61. Az irányzat tartott.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, szeptember 16. (Tőzsdei tudósítás.) A transvaali kérdésre vonatkozó mai jelentések egyelőre elősegítették a helyzet kedvezőtelenebb megítélését. Azonkívül a new-yorki tőzsde tegnapi lanyhasága és az aranybányászati árak alacsonyabb londoni árfolyama is lehangozta a spekulációt. Bank- és bányászati árak mind gyengültek. A vasutak közül különösen a transvaali vasutak, a Northern és Kanada-Pacific, valamint az olasz vasutak részvényei hanyatlottak. A járadékok sem tartották magukat. A második tőzsdében a forgalom csöndes volt. Egyes értekpapírok kissé javultak. Magánlétszámítások kamattal 4 1/8 százalék. A hitelrészvények elővételi jogát 3% százalékban állapították meg.

Berlin, szeptember 16. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárak 4% osztrák aranyárak 100.—. Elbavölgyi vasut

Magyar koronajárak 94.75. Osztrák-magyar államvasut 147.75. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 169.40. Magyar vasuti beruházási kőleson 100.90. Alphei bányaarany —. Disco-Commandit 200.50. Általános villamosságai Edison 249.25. Gelsenkirchen 194.25. Laurakohó 258.—. 4 1/2% osztrák aranyárak 97.50. 4% magyar aranyárak 98.30. Osztrák hitelrészvény 236.75. Déli vasut 32.60. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.90. 4% új orosz kőleson 99.60. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 92.90. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 157.25. Harper 190.50. Az irányzat szilárd.

Hamburg, szeptember 16. (Zárlat.) 4 1/2% osztrák aranyárak 100.40. Osztrák hitelrészvény 238.—. Osztrák-magyar államvasut 147.50. Olasz járadék 92.90. 4% magyar aranyárak 98.25. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szeptember 16. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárak 99.70. 4% osztrák aranyárak 99.95. Magyar koronajárak 99.90. Osztrák-magyar bank 149.—. Déli vasut 32.90. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 120.50. Bécsi bankjegyesület 136.50. Villamos részvény 153.40. 8%-os magyar aranykőleson 82.—. 4 1/2% osztrák aranyárak 99.55. 4% magyar aranyárak 98.80. Osztrák hitelrészvény 236.50. Osztrák-magyar államvasut 147.80. Párizsi vasut —. Bécsi váltóár 169.50. Párizsi váltóár 809.16. Unionbank —. Alphei bányaarany 281.—. Az irányzat csöndes.

Páris, szept. 16. (Zárlat.) 3% francia járadék 100.35. Olasz járadék 92.90. Osztrák-magyar államvasut 787.—. Francia törleszt. járadék —. 4% magyar aranyárak 100.10. Török dohányrészvény 300.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% francia járadék 102.75. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasut —. 4% osztrák aranyárak 102.—. Otomanbank 589.—. Párizsi bankrészvény 1062.—. Alphei alsó vasúti részvény —. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 16. A sertésüzlet irányzata: csendes. A) Hízott sertések (darab): I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 42—42 1/2 krajaérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm való súlyban) 43—43 1/2 krajaérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 44—44 1/2 krajaérig.

II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig. Közép (páronként 220—280 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig. Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 42 1/2—43 krajaérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 43—43 1/2 krajaérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 43 1/2—44 krajaérig.

Sertés létszám: 1899. szept. 14. napján volt készlet 38 893 darab, 1899. szeptember 15. napján felhajtott 740 darab, 1899. évi szeptember 15. napján elzárított 507 darab, 1899. szeptember 16. napjára maradt készletben 39 126 darab.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. Budapest, szeptember 16.

Északnyugaton a légnyomás tegnapi óta erősen süllyedt s ott egy új depresszió fejlődött ki. A magas nyomás egyrészt délre húzódtott vissza, másrésztől az északi keleti maximum is helyet ad az előrenyomuló depresszióknak.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Kolozsvárt. 25405/III. szám. 1899.

PÁLYÁZAT.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége alá tartozó bihar-püspöki-eredéki fővonalán, valamint ezen fővonalból kiágazó szárnyvonalak és p. a bihar-püspöki-erményfalvai (kiz.) székelőhidmargattai, kispüspöki (kiz.) dévaványai, püspökfalvi (kiz.) szeghalmai, ősi gyomai (kiz.), váradelence-vas-kohi, rontó-püspökfalvi, szombatszeg-rogos-dobresti, vérsző-kőgyán (kiz.) hollóci, aranygyöres-tordai, kocsárd-m. vásárhely-szászrégeni, marosludas-sajómagyarósi, (kiz.) külküllőszög-sóváradi, kis-kapus nagy-szebeni (kiz.), hősasfalvai-szekelyudvarhelyi, brassószentmihályi, brassó-sepsiszentgyörgy-kézdivásárhelyi, sepsiszentgyörgy-esiklyimesi vonalon fekvő állomások, megállóhelyek és őrházak, továbbá a kolozsvári üzletvezetőség, a nagyváradi üzletvezetőség, a brassói forgalmi főnökség, ugyancsak említett vonalak mentén létező osztály- és mérnökök, fűtőházak, szerelvény- és műhelyek hivatalos helyiségeiben levő valamennyi, a m. kir. államvasutak, illetve a m. kir. államvasutak kezelése alatt levő helyi érdekű vasutak tulajdonát képező órák (zsebórák kivételével) jókarban tartása, szabályozása és javítása iránt 1900 évi január 1-től kezdve, 3 egymásután következő évre, ezen pályázat hirdetik.

Felhívtnak említenünk mindazokat, kik erre pályázni óhajtanak, hogy a szabályszerűen bonyolított és kétségkívül igazoló okmányokkal, továbbá az illetékes hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt ajánlatukat legkésőbb folyó évi október hó 10-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) címelve benyújtanak, vagy oda beküldeni sziveskedjenek.

Az ajánlatok lepecsételt borítékban küldendők be, mely boríték „ajánlat a kolozsvári üzletvezetőség vonalain levő intézeti órák jó karban tartására” megjegyzéssel látandó el.

Ajánlattevő köteles a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztárára f. évi október hó 10-ig bantápellenz fejében 200 frt készpénzben, vagy állami lététekre alkalmas értekpapírokkal letétbe helyezni, vagy posta útján külön borítékban beküldeni.

Az értekpapírok a budapesti vagy bécsi tözsden legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, utolsó és a névértékét meg nem haladó napi árfolyam szerint számítottak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetettük. Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül a kívánt árra — szabadon válasszathasson.

Kivánatos, hogy ajánlattevő kilométerenkénti egységárat ajánljon fel, mely célból tájékoztató végűt felmentjük, hogy vonalunk hossza 1593.2 kilométert tesz ki, mely vonalon 159 állomás, 42 megállóhely, 555 pályacsothoz és az állomások területén levő váltóórzházak, 11 osztálymérnökség, 5 fűtőház, 1 fő-, két főműhely, egy szerelvény és 2 fűtőszertár létezik.

A pályázás teendőire vonatkozó közelebbi feltételek a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztály (Emko-palota, II. emelet 43. ajtó) tudhatók meg.

Kolozsvár, 1899. szeptember hó 14-én. (Utányomás nem díjaztatik.) Az üzletvezetőség.

Első budapesti Kávémagazin szétküldési osztálya

kávé

Elvámolva és bérmentve. Postán utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldésével. 4 1/2 kg. Kuba, Mocca, Jáva, Gyöngy 6.50 1/4 kg. Császár kev. tea 1.50 1/4 kg. Karaván tea 1.40 1/4 kg. Törmelék tea —90 1 kg. Takaréka kávé —80

Pénteken és szombaton a maradék és kirostált kávék eladásapórköve 1/2 kgr. —60

Belák István BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u. 4.

BUTOR

jó, szolid kivitelben, olnyós részletfizetésre.

Náthán Ignác

kárpitos- és asztalos-butor egyedül főraktár VII. ker. Erzsébet-körút 23.

Árjegyzéket vidékre ingyen és hármentve

Szépség gazdagság! Szépség hatalom!

Káros hamisítások miatt nagyon ügyeljünk a SCHAFFER RÓZA névre. Csakis ezen védjeggyel valódi.

Ezt a legrágább kincset megszerezhetni eddig csakis a Mme Rosa Schaffer szerb kir. udvari és kamarai szállító. Bécs, I., Graben 14. által főtallát és használt szépségőszerek által sikerült.

Poudre ravissante

cs. kir. riz. szab. Minden hölgynek, ki egyszer próbálta, nélkülözhetetlen: a bőrt vakító fehérre varázsolja és pompás zománca alatt a bőrkülsőket, anyajegyek és himlőhelyek is eltűnnek. — A ráncokat és redőket kismítja, a káros szépségőszerek által kitértített likacsokat összehúzza és az arcnak üde, rózsás fiatal színt kölcsönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet a nélkül, hogy szenzációs hatása a bőrről eltűnjen. Egy doboz ára 2 frt 50 kr. és 1 frt 50 kr.

Crème ravissante

évtizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyosan és simán tartja, esténként minden hölgynek használnia kellene. Egy tégely 1 frt 50 kr.

Eau ravissante

megőrzi a bőr üdőségét, erősíti és a legkínzóbb, biztos hatású tolett-víz. Egy üveg ára 2 frt 50 kr. A Ravissante crême, puder és víz az 1897. évi párisi és londoni nemzetközi kiállításán nagy aranyéremmel lett kitüntetve. Minden hölgynek, aki redőket, márványfehér homlokot akar, legjobban ajánlható a cs. kir. szab. hantokkú dobozunk 1 frt 50 kr-ért és a „Savon-Ravissante” kiváló szépségőszappan hölgyek és urak részére, darabunkint 80 kr-ért. Közöneti raktár: ROSA SCHAFFER, Bécs, I., Graben 14. szám.

TÁJÉKOZTATÓ.

Advertisement for 'KRISTÁLY' mineral water. Text: 'Nincs egészségesebb tisztább jobb olcsóbb savanyúvíz mint a KRISTÁLY'. Includes an illustration of a man and a woman. Text: 'Kapható mindenütt. Vidékre csomagolás önköltségen számítatik. Szt. Lukácsfürdő Kútállalat részv. társ. Telefon 43-90.'

Viz állás.

Table showing water levels (Viz állás) for various locations in Hungary. Columns include location names (e.g., Tisza, Körös, Maros) and water levels for different dates (e.g., szept. 16., szept. 15.).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
 Vasárnap, 1899. évi szeptember hó 17-én.
Roland mester.
 Opera 3 felvonásban. (A harmadik felvonásban egy változással.) Zenéjét a szögvegét írta gróf Zichy Géza.
 Személyek:
 Roland mester Arányi Beauvieux Kertész
 Yvett Kaczér Damoiseau Mihályi
 Parleuñé R. Hilgermann Igazgató Kiss B.
 Levelesol Ney D.
 Kezdetre 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
 Vasárnap, 1899. évi szeptember hó 17-én.
 Herma d s z o r:
Dombai ur felesége.
 Vigjáték 1 felvonásban. Irta Hajó Sándor.
 Személyek:
 Tornyai Gyenes Helén Csillag T.
 Kábai Béni Dezső Szobaleány Dezső Meszlényi
Másodvirágzás.
 Vigjáték 1 felvonásban. — Irta K. Borostyáni Irma.
 Személyek:
 Szomolkay Horváth Irén Cs. Alszei
 Berkessy Ujházi Andosházy Dezső
 Tifi Nagy I. János Gabányi.
Az anyósok.
 Vigjáték 1 felvonásban. Irta Gabányi Árpád.
 Személyek:
 Dernaőné Rákosi Szidi Dernaőné Horváth
 Margit K. Gerő I. Erzsike Rudai
 Kozárdi Vizvári Katalin Vizváriné
 Kezdetre 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
 Vasárnap, 1899. évi szeptember hó 17-én.
 Délután 2 1/2 óraker berleten kívül, mérsékelt helyárakkal
A görög rabzsolga.
 Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét szerette Sidney Jones.
 Személyek:
 Antonia Szelepcsényi Diomed Raskó
 Iris Blaha S. Silvius Lubinszky
 Pomponius Solymosi Manlius Ujvári
 Heliodorus Kovács Lollius Várnai
 Aspasia Kúry Klára Curius Ternyei
 Archias Kenedich Melanopia Izsóné
 Este:
 Blaha Lujza asszony első föllépése szabadsága után.
A falu rossza.
 100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal 3 felv. Irta Tóth Ede. Zenéjét összeállította Erkel Gyula.
 Személyek:
 Feledi Gáspár Horváth Csapó Marton
 Lajos Szirmai Csapóné Izsóné
 Boriska Gazi Suljóné Boránd
 Bátki Teresi Eötvös Tarisznyás Delina
 Gündör Kiss Kántortanító Ujvári
 Finum Rózi Blaha Adus Várnay
 Kezdetre 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
 Vasárnap, 1899. évi szeptember hó 17-én.
 Utazás a vásár körül.
 Vigjáték 4 felv. Irta Hennequin.
 Személyek:
 Verdisson Góth Flouchenc Gál
 Lucienne Lánzy I. Cérambois Szerémy
 Evangelina Rostagni Pigeon Bárdi
 Kezdetre 7 1/2 óraker.

Ös-Budavára.
 Ma vasárnap, 1899. szeptember hó 17-én.
 20 és 30 krajcáros nap.
 Nagy népünnepély d. u. 3 óraker.
 Díjbirokvverseny esti 9 óraker.
 Variété ujdonságok esti 10 óraker.
 8 előadás a nyílt színpadokon 8
 még pedig délutáni fél 5 órától éjfélig.
 Belépődíj délután 6 óráig 20 krajcár,
 azután 30 kr.
 Mérsékelt árú belépőjegyek a dohánytözs-
 dékhen kaphatók.

FOLIES CAPRICE
 VI., Révay-utca 18. sz.
Die Champagnernymphe.
 Leitner H.-téli.
 9 óraker. Ezt megelőzi: 9 óraker.
Csendélet az államfogházban.
 Eredeti énekes bohózat.
Mlle Medora
 Chanteuse franco-espagnole.

EURÓPA kávéház V., Ferenc József-tér 5.
 (Mérleg-utca sarkán).
 Naponta első randó híres zenekarok hangversenye. — Hideg buffet
 Idegenek találkozó helye. — Ezés éjjel nyitva.
Szomorj és Landauer, kávéházi tulajdonosok.
 hirnevész szolista
 Balassa-Gyarmat-
 rol teljes zeneka-
 rával esténként

DOMBI RUDI
EMKE-kávéházban hangversenyez.
„Páris“ szálloda Budapest.
 Körülbelül 100 szoba és szalonok 1 ftrtől felj. Fürdőszobák és villam-
 világítás, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok, Bachusz-pince, látványosság.

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében
(azelőtt Szikszay Ferenc).
 Ma és mindennap Banda Marci és fia kedvelt zenekara hangversenyez.
 Színház után friss étlap.

Külföldi művészokutjáról hazatért Sárbogárdi Farkas Sándor, az öreg Sárbogárdi Farkas 40-dik fia József-körút 29. sz.
 hangversenyt rendez.
 Műsor 450 nemzeti dal.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.
 Ma és minden este Rácz Laci, Rácz Pali 36-ik fia zenekarának
Hangversenye.

Putzer György pince-éttermei
 naponta átalakítva és ki-
 tündően ventilálva.
 Naponta a honvéde-
 karból átalakult — Schramlik — hangversenye.
 Színház után friss étlap.

Veres Sándor
 népdal énekes (a M. kir. opera volt tagja) 26 tagból
 álló magyar daltársulatával naponta a
WEKERLE kávéházban
 hangversenyez. A zenekíséretet Hegedűs Gyula Szabad bemenet.
 közkezdveit zenekara szolgáltatja.

Orient szálloda és kávéház
 Kerepesi-ut 42. szám.
 Ma és minden este Csóka Józsi híres zenekara hangversenye.
Foltin Antal tulajdonos.

Müncheni val. Pischorr malátasör,
 valamint DREHER-féle koronasör
mindenütt kapható.
 Sztéküldés minden irányban. Díjmentes házhoz szállítás.

Förster Konrád
 nagyvendéglője az „Alkotmányhoz“
Váci-körút 68. szám.
 Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy éttermeim átalakítása,
 festése és díszítése befejeztetvén, az eddig jól ismert müncheni „Löwenbräu“
 sör mellett, a jelenleg közkezdveitnének örvendő és újabbán kitünően gyártott
Dréher-féle korona-sört
 kedvezményes árban, a pilzeni mellőzésével, vettem kimerésbe.
Kitünő magyar és francia konyha.
Mérsékelt árak.

Kávé! Németh Viktor Budapest,
 VIII., József-körút 44 BN. Szállít bárhova bér-
 mentve 4 1/2 kg gyöngy vagy hunduras kávét 6 ftr 30 krért,
 4 1/2 kg. afr. mocca vagy java kávét 6 ftr 25 krért. — A
 postacsomag esetleg vegyes fajokból is összeállítható.

Fordítás a német eredetiből.
A Kőbányai Király Sörfőző
 részvénytársaság
 tekintetes igazgatóságának
BUDAPEST-KŐBÁNYÁN.
 Szívesen elismerem, hogy „Góliát“
malátasörüket háztartásomban úgy
 az összes házbéliek, mint vendégeim teljes
 megelégedésére hónapok óta használom.
 Kiváló és üdítő ízén kívül mindenk-
 előtt a tartósság előnyével bír. A sör pa-
 lackokban több hónapon át romlás nélkül
 tartotta magát, a mi a külföldi sörfajták-
 kal szemben, melyeket előbb használtam,
 nagyon is előnyös. Góliát malátasörüket
 ennél fogva bárkinek is a legjobban ajánl-
 hatom.
 Tökés-Ujfalú, 1899. szeptember hó 8.
 Tisztelettel
Haupt-Stummer báró s. k.

GÖZEKÉKET,
GÖZHENGEREKET
 és
GÖZUTIMOZDONYOKAT
 minden ozészerű nagyságban és a legutányosabb
 árak mellett építenek
JOHN FOWLER & Co.
 Budapest-Kelenföldön
 a vasutállomással szemben.

Ószul a haja ??? Ha igen, akkor használja a
Hair Regenerátor
 kitűnő szert, mely nem festi a haját, hanem a haj
 eredeti színt adja vissza. + Üvegje 1 forint. +
 Egyedül:
 Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárta:
 Budapest, V. ker., Nagykörönd-utca 23. sz.

Legújabbán megjelentek
Antik és Modern
 átváltozó képes levelezőlapok,
 20 különböző mythologiai alak a legérdekesebb és
 meglepőbb átváltozásokkal
mindenütt kapható.
Merényi József
 látképes levelezőlap kiadó-vállalat
 Budapest,
 VI. ker., Dessewffy-utca 26. szám.

17 frtért egy nagy fuvar, négy teljes
 méter száraz
kemény tűzifa,
 4 méter puhafa 15 frt.
 Felaprítva, szállítva és pincébe hordva. Legjobb
 minőségű porosz köszén zsákokban és fűtőfaluiban.
 Megrendelések

Freud Lajos (ezelőtt
 FREUD és DUMA)
 tűzifa kereskedő
 V., Felső rakpart 7. sz. intézendők.

Homlokzat-festék-gyár
KRONSTEINER KÁROLY
 Bécs, III., Hauptstrasse 120.
 (Saját házában.)
 Kiténtve aranyérmekkel.
 Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir.
 katonai intézőségek, vasutak, ipari, bányá és
 gyári társulatok, építési vállalatok, építő-
 mesterek, ugyintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállít-
 tója. — E homlokzafestékek, melyek messzben feloldhatók,
 száraz állapotban, porakban és 40 különböző mintában
 kilínként 16 krtól felfelé szállíthatók és ami a festék szür-
 tisztségét illeti, azonos az olajfestékekkel.
 Mintakártya, ugyintén használati utasítás
 kiténtve ingyen és bérmentve küldetik.

Ezrek mennek Carlsbadba,
 hogy rossz gyomrukát kiropporolják és újra jól emérszenek és
 erre ekkörtnek — néha háiba — egy vagyont, pedig ezt a
 célt cithon kényelemben, kevés költséggel elérik a
„PEPSIN-BOR“
 használata által, mely az ételt megemésztelni segít és a gyomrot
 rövid időn tökéletesen helyreállítja. Az én pepsin-borom kedves
 ízű és hatása ki nem marad. Egy üveg Ára 1 frt 30 kr., 5 üveg
 franco küldve 6 forint.
ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerész, művegyészi labora-
 toruma Aradon. Kapható Budapesten: Török József
 gyógyszerész úrnál, Egger-féle Nádor-gyógyszertárban
 valamint minden magyarországi gyógyszerárban.

Legszebb! Legjobb Legolcsóbb
PAP lan PAP lan PAP lan

Összehajtható vaságy 8	1 acél sodrony ágybetét 6.-
matracal 10.-	1 tengerifüi fejváncos 2.30
1 drb rouge paplan 1.70	1 levarott szalmazsák 3.80
1 drb fekete mátrac 2.50	1 Crinde Afrique mátrac 4.50
1 cachmir paplan 2.50	1 löször 12.-
1 satin cachmir paplan 3.00	1 párnázott ruganyos mat- 16.-
1 atlasz cachmir paplan 4.80	1 nagy szoba szőnyeg 300/300 2.50
1 atlasz seivem paplan 7.50	1 ablak tunis függöny 1.50
1 fedorsal seiv. paplan 12.-	1 bouret ágytérő 2.20
1 drb váson ágytérő 1.20	
1 drb jóváson chifon pap- 1.80	
lan lenedő 1.80	
1 drb (anel) takaró pokróc 1.80	Fűtőszőnyeg méterenkint 25
1 drb jó lenedő 1.50	krtól 4 frtig.

GICHNER JANOS és TÁRSA
 paplan, mátrac és kárpitosáru gyártások, szőnyeg, függöny-
 ág- és asztalterítő stb. nagy vái asztokban.
 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
 Argyezéket kiténtve ingyen és bérmentve küldünk.
 Nem törszó árakat kisérelünk, vagy a pénzt visszadjuk

NINCS TOBBÉ POR.

A Dustless Floor Dressing Co. New-York
Hygieai pormentesítő Vállalat, elvállal irodák és üzleti-helyiségek, kávéházak, vendéglők **pormentesítését**

Jóállással, az egyedül valódi amerikai Dustless porólével.
1 liter (10 □-méterre elegendő) valódi amerikai Dustless ára 1 frt 50 kr. — 1 beeresztő szerszám 65 kr. — 1 seprű (a céira külön) 1 frt 20 kr.

DITRICHSTEIN MÓR

TELEFON 14-59. VII. ker. Nyár-utca 34. sz. TELEFON 14-59.
Óvakodjunk az utánzatoktól!

KWIZDA-féle Restitutionsfluid

6 arany, 18 ezüst-érem. 30 tiszteleti és elismerő-oklevél.

35 év óta használják az udvari istállóban, a hadsereg és polgárgár nagyobb istállóban, erősítésre nagyobb megterhelések előtt és az erő visszaszerzésére azok után, fiamrodásoknál, inak merevségénél stb., kiváló eredményekre képesíti a lovat a trainingben.

Univ. Med. Dr. Czinczár J.

Bőrgyógyász, bőrápolás, nemi- és húgy- szervi bántalmak kórosított szakorvosa.

gyógyít gyors és biztos sikerrel, kényelmes módon úgy nőknél, mint férfiaknál mindennemű a nemzeti betegségek és gyengeségi állapotok elnevezése alatt összefoglalt bármily régi keletű bántalmakat, továbbá bármilyen bőrbetegséget és szépségihátát a külföld által elismert legújabb kintűnő módszereivel.

Lakik: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14., I. em.
Rendel: délelőtt 10-1lg, délután 3-7lg.
Külön várótermek hölgyek és urak részére.
Levelekre azonnali válasz.

OLCSÓ KERITÉSEK! OLCSÓ KERITÉSEK!
Haidekker Sándor
sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára
BUDAPESTEN, VIII. ker., Üllői-ut 48. sz.
Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, tüskés sodronyt, pánthuzalt; erdők, vadaskertek, baromli-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szállók stb. bekerítésére olcsó árak mellett. Nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból; ugyancsak díszes virággyűlés gyepkerítéseket és lövedék-kosarakat. Továbbá: föld- és kavicsrostákat; szállóbogozó rostákat, magtárolak-röstélyeket; ökörszajkosarakat, szikralogókat; gabonaválasztó-hengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyköpennyel való ellátását. Rostásveteket és fonatokat szelvelőrostákba.
ÁRJEGYZÉKEK és KÖLTSÉGVETÉSEK INGYEN.
Jutányos és pontos kiszolgálás.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT!
GERŐ Ferenc előkészítő-iskolája az egyéves önkéntességi képesítő vizsgára.
Iroda: Budapest, VI., Nagy János-utca 3. sz.
Ezen iskola előkészíti ifjakat, kik tanulmányaikat bármily körülmény miatt abbahagyták, kiváló főgimnazium tanúrok közreműködésével az önkéntességi vizsgára. Az új kurzus szeptember 2-án kezdődik és 6 óra terjed. — Prospektus ingyen és bérmentve.
Beiratás naponként délután 4-7 óra között.

KWIZDA-féle

Bliszter szárke, éles bedörögzés. 1 tévely 1 frt 25 kr.	Pókos kenőcs lovaknak és marháknak 1 tévely 1 frt.
Epetinktura lovaknak 1 palack 1 frt 50 kr.	Reszorbeáló kenőcs (Miltég és tégkenőcs), 1 tév. 1 frt.
Pata-tapasz mesterséges patazaru 1 rud 80 kr.	Mosószappan háztálatoknak. 1 drb 40 kr.
Patakenőcs törődöz, merov paták meg- óvására. 1 szelece 400 gr. 1 frt 25 kr.	Nyeregápoló a nyereg és lovagló szerszám- tisztítására és jókarrbantartás- sára 1 szelece 1 frt.
Krezolin pata maróderőz. 1 szelece 2/3 kilós 1 frt 10 kr.	Vazelin Állatorvosi használatra, 1 pléb- doboz 1 kilós 1 frt, 5 kilós 8 frt 80 kr.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Csak fenti védjegyrel valódi minőségben kapható Ausztria-
Magyarország összes gyógyszeráránál és drogériáiban.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosi (a bécsi és buda-
pesti katonakórházakban), részben magánorvosi
tapasztalatai után legmélegebben ajánlíható

DR. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztőbetegségeket, bujkáló-
ros sebeket, syphilit, az önfertőzés utóbbait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban ollyanira fel-
karolt és hatásában páratlan sikerrel

Electro-Massage
vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befec-
kenedést nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket,
valamint ifjúkori bűnök következtében be-
állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre-
jött hágerinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-
mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig: este 7-8 óráig.
Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárat.

Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul áronnal választotok; eset-
leg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

M. kir. Államvasutak
Igazgatósága.
123026.
C. II. 99.

Hirdetmény.
Oszták-magyar-franció
kötélek.
(Díjkezelvények az
1900-iki parisi világiáll-
tás alkalmából.)

F. évi szeptember hó
15-ével Ausztria és Ma-
gyarországból, továbbá
azon túl fekvő államok-
ból, valamint Bosznia és
Hercegovinából az 1900-iki
világiállásra Párisba,
vagy viszont szállítandó
tárgyakra nézve engedé-
lyezett szállítási díjke-
zelvényeket tartalmazó
összeállítás* című füzet
jelenik meg.

Ezen füzet a fel- és le-
adó vasutak igazgatósá-
gáinak példányonként 10
kr. = 20 fillérré kapható.
Budapest, 1899. év szeptem-
ber havában.

A magyar kir. Állam-
vasutak igazgatósága a
részveszteségeknek is.
(Utánn. nem díjazatik.)

A nekünk bemutatott számlán megfizatható, hiteltelen
kiszámlát folytán ezen negyedszárd az fenállító
rendelő-intézet a legmélegebben ajánlíható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.
az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET
húgyvesztőbetegségeket és sebekt, az önfertőzés utó-
bbait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujkáló-
ros utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire
idülték is, valamint mindazon régi betegségeket, mely-
eknek a magtalanán egyik főkeletje és bőrbetegségeket
gyógyít uj gyógymód szerint, biztos sikerrel,
gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal
orvos, sebész, szemész- és szülész-tanár,
volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e 10 óráig egész délután 4 óráig.
este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legmagyarabb figyelemmel választotok:
és gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön várótermek.

Úgyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL
nép-megrendelő NÉPSZERU EMUTATÓ (más-
fél kiló árú) — nemi betegségeket és azok
és szerzői gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50
kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz
oktálve, 1 frt beklülésé mellett bérmentve vagy 90 kr.
utánérel mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszerzők leírása. — II. A nemi-
élet ábródése. — III. Az önfertőzés és az újjel magömlé-
sek. — IV. Húgyvesztők (ripper) és húgyvesztőküldetek. —
V. A bujkáló (syphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. El-
gyengült férfierő. — VIII. Női magtalanán. IX. A ivar-
szerzők megbetegedésének időnyezője a prostritúció.

Kwizda J. Ferenc
cs. és kir. oszt. magy., román kir. és bolgár fejedelmi
udvari szülők
ker. gyógyszerész. Kornenburg Bécs mellett.

Dr. Brehmer gyógyintézete
tüdőbetegeknek
„Görbersdorffban Szilézia.”
Nyári és téli gyógyudban egyaránt világhíri sikerek
Főorvos dr. Schloessig Károly,
ezelőtt Strimpell tanár Erlangeni klinikájának segéde.
Prospektusok ingyen küld
a kezelőség.

Egész könyvtárnyi hasznos ismeret és
tudnivaló van

KASSAY ADOLF
legújabb és legteljesebb
„Önügyvéd és Házi Titkár“
című könyvében.

Ára füze 1 frt, köve 1 frt 20 kr.

Terjedelme több, mint 300 oldal.

Utmutatással szolgál a mindennapi élet ügyes-
bajos dolgaiban: okiratok szerződészek, költelevé-
nyugták, végrendeletek, tudósítványok, váltók, folya-
modványok, kérvények mintáit foglalja magában.
A közélet és társasélet mindennemű ténykedé-
sében szükséges irások munkakára: levelekre,
meghívásokra, ajánlatokra, kereskedői körlevelekre
jól szerkesztett példákat nyújt.

Közli ezenkívül a sommas eljárásról, a fizetési
meghagyásról, a polgári házasságról, az örökleti
eljárásról, bélyeg- és illetékekről, találmányi sza-
badalmakról, kamatiab-meghatározásokról, a gazdasági
és ipari hitelszövetkezetekről alkotott újabb tör-
vényeket.

Szóval a tudásnak és ismeretnek igazi kincsesháza.
Kapható (a pénz előleges beklúlése után bér-
mentve)

a „Budapesti Napló“ kiadóhiva-
tálaban, József-körút 18.

HANGSZEREK
direkt soksz. a kitüntetett gyárból

Müller József,
SCHÖNBACH (Csehország).

Jóállás,
Vissza-
vétel.
Nagy rak-
tár:

solo-hegedűkben, cellokban,
uj és régi mesterhangszerekben.
KATALOGUS INGYEN.
Régi hegedűk és cellok fizetésképp elfo-
gadtatnak.

Csakis a valódi keletindiai Santal-olaj
(Misore Santal) gyakorol nagy hatást uj és
idült hólyag-, vese- és főleg cső-bántalmaknál.

A Santal Egger-
capsulák csakis a legtisztább és legérté-
kebb Misore Santal-olajat tartalmazzák és
ennél fogva hatásuk megjelős.

Aki rövid idő alatt akar megszabadulni győző bajtól,
használjon Santal Egger. Egy eredeti üveg ára 1 frt 50
kr., vidékre a pénz előleges beklúlése mellett, postán,
bérmentve 1 frt 70 kr.

Főraktár. Gyógyszertára „Nador“-hoz
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Chrysantéheme
asszonyosság.

Írta:
Pierre Loti.

Francia eredetiből fordí-
totta:
Irj. LONYAY
SÁNDORNE.
Ára 1 frt 20 kr.
Megrendelhetős:

a Budapesti Napló
kiadóhivatalában,
VIII., József-körút 18. sz.

**Börszékpar-
és butorbörsaj-
tolás**

KENDI A. BUDAPEST,
IV., Karoly-u. 2.
(az evangéli. iskola-épületben.)
Nagy raktár valódi börszék és
karosszékben, jóval ol-
csóbb árban, mint eddig.
Ezenkívül háziorvosok áru-
alkalmsága börszékére olcsó
árakban.
Videki megrendelések gyors
és pontos eszközlése.

A legtekélyesebb
gyógyító eszközökkel
van berendezve.

Dr. Palócz v. kir. orvos, k. egyszéki tanár
intézete
Budapest, Kerepesi-ut 10. (félelemer.)
Rendelés 10-12lg, 3-5lg. Gyógykezelés egész
napon át, díjazás nélkül. Prospektus ingyen. Tágas
és kényelmes gyógyterem. Külön férfi- és nő-osztályok.
Künnő eredmények még krónikus (idült) beteg-
ségeknél is.
Úgyanitt kapható:
„Népszerű orvosi tanácsadó“
Írta Dr. Palócz. Ára 3 korona.
Teljesen (in-
kább) új. Fila-
módszár min-
den nem.

MEIDINGER kályhagyár
Ehrlich J. és H.
Budapest-Bécs.
BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 15.
Eredeti Meidinger rendszerű töltő, szabá-
lyozó és szellőző, valamint uj szerkezetű,
kizáró. fűtési kályhák.
„Ideal“ kiz. szab. szabályozó, töltő és főző-
kályhák.
Szabad. Siemang-Ehrlich-féle kaszárny-
kályhák. Uj szerkezetű Meidinger calorifé-
re-ek cseréburkolattal.
Központi légfűtés és szellőzők.

Gyümölcs- és szőlőbor készítő gépek.
Gyümölcs- és szőlőszajtók,
Szőlő- és gyümölcshozók
és bogymoroszlók.
Teljesen felszerelt szűretelős
készítők.

Szőlő- és gyümölcs-szilók, aszaló készí-
tők gyümölcs- és szőlők aszalására, gyü-
mölcs-szajtók és hámósítók, legújabb
szerkezetű szabad. önműködő „SYPHONIA“ gyümölcs-
és szőlőszűrés-permetező, gyártatnak és szállítanak jó állás
mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa
a kir. kir. szabad. gazdasági Bécs, II/1, Taubstrasse 71.
Künnő 400 arany, ezüst- és bronzéremmel. — Árjegy-
skek ingyen és bérmentve. — Képviselek és viszontárús-
tók felvételnek.

Nagy butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó, diófa fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, ó-német stíl	4 frt
2 ágy, diófa, fényezett	22 "	1 íróasztal, 3 fiókos	16 "
2 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8 "	1 hálszoba, matt diófa	125 "
1 mosdó, 2 ajtó, diófa, fényezett	14 "	1 hálszoba, faragott	170 "
2 szekrény, 2 ajtó, diófa, matt	38 "	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat	80 "
2 ágy, magas, diófa, matt	38 "	1 garnitúra selyem-behuzat	80 "
2 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal	22 "	1 garnitúra plüsz-behuzat	95 "
1 kredenc, 4 ajt. fiúlkás, faragott, feh. márv.	46 "	1 szalonasztal	10 "
1 diván, magas támla szőnyeggel	40 "	1 consol márvánnyal és tükör	26 "
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14 "		

Nagy vázártok egyszerű, valamint a legdiszesebb kivételű butorokban.

Dósa Kálmán

fővárosi asztalos és kárpitos butortelege
 Budapest, Erzsébet- és Sas-utca sarok, I. emelet.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Teljes gazdasági- és iparvasutak berendezése, kéz-, ló-, gőz- vagy villamos üzemre.

Sikló-, függő- vagy sodrony-kötélpályák szab. rendszer szerint.

Szab. gőzcsepányok 50% vonóerő- és konf. anyag megtakarítással.

ROESSEMANN és KÜHNEMANN

KOPPEL ARTHUR-FÉLE

VASUTAK.

BUDAPEST, VI., Külső Váci-ut 79.

Mozdonyok, mozdonyjavítások.
 Billező-, téglá-, bánya- és személykocsik.
 Váltak, kerékparók, fordítókorongok, sinek, vágányok, sinkapcsoló szerkek.
 Teljes vasuti berendezések beépítése.

GERENDAY A. és FIA

első országosan díjazott
 síromlékmű gyárosok
 BUDAPEST.
 Főraktár: Irda, Mária Váci-utca 2. sz.
 Gyártótelep és műterem Kerepesi-ut 90.

Bécsi nők köszönhetik szépségüket

első sorban a legkellemesebb, leghatásosabb, legújabb
Eredeti Pompadour Paszta használatának, amelyet néhai Med. Dr. Rix A. talált fel. Ez a szépség-szer...
 Pompadour-tej
 A bőrt azonnal tejsejt-felhőséggel vonja be, rajta marad az arcból a mosás után is. Eredeti palack 1 frt 50 kr., Pompadour szappan 30 kr., Pompadour-arepor rózsás, krém és fehér színben 1 frt 25 kr.
 Tessék bizalommal Örv. Dr. Rixné Vilma fiát-hoz (Rix Antal és testvér) öngyógy- vagy orv. Dr. Rix-féle készítmények speciálit gyártóhoz Bécs, Praterstrasse 10. fordulat, mellette csak ólomóra-csomagokat tessék elfogadni.
 Budapesti főraktár TÖRÖK JÓZSEF-nél, Király-utca 12., továbbá Dr. EGGER LEÓ és EGGER J. uraknál, VI., Váci-körút 7., DETSINYI PRIGYES V., Marokkó-utca 2., NERUDA ANDOR, Kossuth Lajos-utca 7.

A társaságban forgó ember nem nélkülözheti

Mélyacsai

Pohárköszöntések (toasztok) könyve

című munkáját.

Mindenemű alkalmakra: keresztelésre, menyegzőre, név- és születésnapokra, üszöjvetelekre, szóval a társas érintkezésben szükséges minden ünneplésre vagy rendkívüli alkalomra van benne találó beszéd-forma.

Szinyymomat borítottba fűzve 60 kr., kötve 80 kr. Ugyazintén:

Bácsi József

A kis magyar mint köszöntő

minden rendű fiatalság számára szükséges prózái és verses magyar, német és francia köszöntőket foglal magában, számszerint 300-at. Áraköt. 80 kr. Megrendelhető (a pénz előleges befordulása esetén bérmentve) a

"BUDAPESTI NAPLÓ" kiadóhivatalában.
 Budapest, VIII., József-körút 18. szám.

Fontos sérvbajosoknak.

SENZACIÓS TALÁLMÁNY.

Egy magyar találmány sem lett oly általánosan ismert, mint a Pollitzer által feltalált és. és kir. szab. gummi-sérvkötő. Ezen sérvkötő előnye a többi sérvkötők felét a következők: 1. nem gyakori kellemetlen nyomást. 2. Ugy éjjel, mint nappal hordható. 3. A pellották oly módon idomulnak a sérvhez, hogy a sérvkaput teljesen elfedik és így a sérv kicsúsztatása lehetetlen. 4. A biztonságát és hatását pedig a sérvkötő lecsúsztatása meg van gátolva. Célszerűsége nem egy bel- és külföldi orvos tekintélye ismert el. Használhatóságát bizonyítja továbbá azon számos közéleti és hályanlatkozott, mely a világ minden tájékról (Német, Orosz, Francia, Orosz, Törökország, Amerika, India stb.) hozzánk beérkezett, s melyek a t. vértünknek mindenkor rendelkezésükre állanak. Célszerűsége mellett az árak mérsékeltok.

Egyoldalú ára 7 és 10 frt. Kétoldalú 10 és 16 frt.

Gyermeknek a félvel olcsóbb.

Rendelésnél a test bősége kérték centiméterekben, továbbá, hogy a sérv jobb, bal, vagy mindkétoldalú-e.

Nagy raktár továbbá valódi angol és francia acélrugó sérvkötőkben, háskötők, köldökfűzők, irrigátor, mindennemű méhfűzők, ágyék- és szék- és húgy- és hártya- és légző- és egyéb, havi- és hártya- és minden a szakmába való cikkekben.

Egyedüli képviselőség valódi angol és francia

GUMMI-különlégességében.

Postal megbízásokat, rendelvényeket pontosan és titoktartás mellett leggyorsabban utánvétel eszközzel

POLLITZER MÓR és FIA

és. és kir. szabad. orthopedial kötszerszerek
 Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Alapított 1858.
 Árjegyzék kívánatra zárt borítékban bérmentve küldetk.
 ARJEGYZÉK kívánatra zárt borítékban bérmentve küldetk. Ezen címre úgy-élni tessék.

SPECIALISTA

sérvkötőkben!

Keleti-féle és. és kir. szab. sérvkötője a legújabb szerkezettel elismerve a legfőbbkétesebbnek ezen genben. Nem csuszik, nem okoz kellemetlen nyomást s megfelel a legmagasabb követelményeknek!

Árak: Egyoldalú 6 frt. Kétoldalú 12 frt.

Meg nem felelő kicseréltetik.

Képes árjegyzéket dírké- celloval küld a gyár.

Keleti J.

BUDAPEST,
 IV., Koronaherceg-utca 17.

Gyengeségi állapotok

(impotencia) ellen páratlan sikerű
 gyógyhatásai folytán legmelegebben
 ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR

HIRNEVES

HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI

RENDELŐ-INTÉZETÉT

BUDAPEST,
 VI. Teréz-körút 44. I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmé-
 nyek folytán honorárium teljes gyó-
 gyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Magyar ipar.

Fűtőkályhákat, takaréktűzhelyeket

ÉHRLICH G. FUSZTÁV
 magyar kályhagyára Budapest.

Meidinger-kályhák, Acstatűzhelyeket

Fekete fényezett acélvezeték koppenyvel vagy kőbűtőszűrésű zománcozott koppenyvel, al-
 nyozott alappal és ledeszesebb kivételűen.
Szabályozó tüstőkályhák acél vaslemez-burkolattal és tülzárdó bot-
 tétoll, jóállással.
Szabályozható kályhák fafűtésre.
"Ehrlich-féle" kávészűrésű és vendéglő-észere
 alkalmazható kályhák.

Gyár: VII., Fogarasi-ut 6. Telefon 82-21.
 Műraktár: VII., Dehány-u. 1.3. Telefon 60-000.

Mai napság a legérdekesebb tudomány a SPIRITIZMUS,

mely egyben legalkalmasabb családi körök folytonos szórakoztatására, mert a folyton meg-megújuló e téren történő felfedezések mindig fogva tartják az érdeklődők figyelmét.

Magyarországon a következő művek jelentek meg és részben leszállított áron kaphatók:

TÖVÖLGYI TITUSZ: A lélek mint egyén, 1 frt 50 kr. helyett 1 frt.
 Van-e másvilág? (A szellemek országából), 1 forint
 50 kr. helyett 1 frt.

HAVAS ANDOR: Levelok a túlvilágról. Újdonság!! 50 kr. (Ezen ál-
 név alatt egy hírnemes író rejlik).

NÉREI ODON: Tájékoztató a spiritizmus történetéről, elméletéről és ki-
 sérteléről. Ára 30 kr.

ARNOLD JÁNOS: Hogyan kell a spiritizmusmal foglalkozó családi kö-
 röknek megalkantani? Ára 1 frt 20 kr.

Hogyan kell Dr. Gyriák Bernát a tudós orvosnánár, a legnagyobb szkep-
 tikus spiritualista? Közli B. Mikos János. Ára 60 kr.

Megrendelhetők a pénz előleges utalványozása vagy utánvét mellett

Szilágyi Béla könyvkereskedésében és antiquariumában Budapesten,
 IV., Károly-körút 26. szám.

Könyvjegyzékek és a „Könyvkedvelők Kalauza”, melyből az új kiadás
 sajtó alatt van, kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldetk meg.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,
 Váci-utca 12. szám.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBBI ES LEGJOBBI HIRNEVŰ ŐRÁZLETE.

Alapítvány 1847.

Bräusweller Janos

Szegeden

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi járálással RÉSZZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Jávítások pontosan eszközöltenek.

Emke Daloskönyvek.

Szerkesztette: Deák Gerő.

Négyezrelamu vegyes karok gyűjteménye.
 Tartalma: Imák és fohások, 16 dal.
 Gyászhangok, 5 dal. Nemzeti dalok, 13 dal.
 Nép dal-egyvelegek, 12 dal.
 Vegyes dalok 13 dal. Indulók, 7 dal. — Összesen tehát 71 négyezrelamu (hang-
 jegyes) oly dalszerzemény, melyek leglőbbje a gyűjteményben jelenik meg először.
 Ára fűzve 1 frt 20 kr., diszkötésb. 2 frt.

Két és háromszólamu gyűjteménye.
 Tartalma: Imák és fohások, 19 dal.
 Nemzeti dalok, 18 dal. Nép-
 dalok, 121 dal. Borsdalok, 20 dal.
 Vegyes dalok 13 dal. Indulók, 8 dal.
 Ára fűzve 80 kr., diszkötésb. 1 frt 50 kr.

Kaphatók:
 a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. Budapest, József-körút 18. szám.

